

Lagrådsremiss

Genomförande av blåkortsdirektivet

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 28 februari 2013

Tobias Billström

Ingela Fridström
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till genomförande av rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet).

I lagrådsremissen föreslås att det införs ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning som betecknas EU-blåkort. För att beviljas ett EU-blåkort ska lönen vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Beslut om avslag på en ansökan om EU-blåkort eller ett beslut om återkallelse av EU-blåkort får överklagas. Familjemedlemmar ska ha en rätt att återförenas med den som har EU-blåkort och beslut om uppehållstillstånd till dessa ska meddelas senast sex månader efter det att ansökan har getts in.

Vidare föreslås att en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige under vissa förutsättningar får tillgodoräkna sig vistelseperioder med stöd av EU-blåkort i andra medlemsstater för att därigenom uppnå kravet på fem års vistelse vid ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

De bestämmelser som behövs för att genomföra blåkortsdirektivet i svensk rätt föreslås huvudsakligen bli införda in i ett nytt kapitel i utlänningslagen.

Enligt nuvarande ordning får Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller ett beslut om återkallelse av arbetstillstånd överklagas endast om frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning. I lagrådsremissen föreslås att sådana beslut alltid ska få överklagas.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

Innehållsförteckning

1	Beslut	6
2	Lagtext	7
2.1	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)..	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll	21
2.3	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	22
2.4	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	26
3	Ärendet och dess beredning	27
4	Blåkortsdirektivet	27
4.1	Syfte	27
4.2	Definitioner	27
4.3	Tillämpningsområde	28
4.4	Inresevillkor	29
4.5	EU-blåkort	29
4.6	Avslag på ansökan om och återkallelse av EU-blåkort ...	30
4.7	Rättigheter	31
4.8	Familjemedlemmar	31
4.9	Ställning som varaktigt bosatt	31
4.10	Vistelse i andra medlemsstater	32
4.11	Slutbestämmelser	32
5	Huvuddragen i gällande ordning	32
6	Förhållandet till nuvarande regler om arbetskraftsinvandring	34
7	Personkategorier som undantas	36
8	Villkor för EU-blåkort	45
8.1	Resehandling m.m.	45
8.2	Högkvalificerad anställning	45
8.3	Fastställd lönetröskel	50
8.4	Sjukförsäkring	55
8.5	Unionsföretråde	56
8.6	Adress under vistelsen i Sverige	57
8.7	Inresekvot	58
8.8	Etiska krav	58
8.9	Arbetsmarknadsprövning	59
8.10	Arbetsgivare som påförts sanktioner	59
8.11	Falsa eller förfalskade handlingar	61
8.12	Hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa	62
9	Handläggning av ärenden om EU-blåkort	63
9.1	Ansökan om EU-blåkort	63
9.2	Handläggningstid	67
9.3	Följder av att beslut inte fattas inom angiven tidsfrist	68
9.4	Tillståndstid och permanent uppehållstillstånd	70
9.5	Koppling till arbetsgivare och slag av arbete	74

9.6	Nekad förlängning av tillståndstiden och återkallelse av EU-blåkort.....	79
9.7	EU-blåkort eller nationella tillstånd	83
9.8	Skriftliga och motiverade beslut.....	85
9.9	Rätt att överklaga beslut om EU-blåkort och nationellt arbetstillstånd	87
9.10	Enhetlig utformning av EU-blåkort, m.m.....	90
10	Uppehållstillstånd för familjemedlemmar.....	92
10.1	Utgångspunkter	92
10.2	Uppehållstillstånd och giltighetstid	93
10.3	Ansökan om uppehållstillstånd	95
10.4	Återkallelse av uppehållstillstånd.....	96
10.5	Arbetstillstånd för familjemedlemmar	97
10.6	Handläggningstid	98
10.7	Integration	98
11	Likabehandling under vistelsen i Sverige	99
11.1	Arbetsvillkor m.m.	99
11.2	Föreningsfrihet	100
11.3	Utbildning och yrkesutbildning	100
11.4	Erkännande av examensbevis m.m.....	102
11.5	Studiestöd.....	103
11.6	Social trygghet.....	106
11.7	Pensioner	108
11.8	Tillgång till varor och tjänster	109
11.9	Fri tillgång till medlemsstatens territorium	109
12	Ställning som varaktigt bosatt.....	110
12.1	Ställning som varaktigt bosatt i Sverige	110
12.2	Återkallelse av ställning som varaktigt bosatt	113
12.3	Uppehållstillstånd som varaktigt bosatt.....	113
13	Ansökan om EU-blåkort i Sverige då EU-blåkort utfärdats av en annan EU-stat	114
13.1	Ansökan om EU-blåkort.....	114
13.2	Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning	114
13.3	Arbete under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort.....	115
13.4	Handläggningstid	116
13.5	Underrättelse om beslut till annan EU-stat.....	116
13.6	Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort i annan EU-stat	117
13.7	Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort i Sverige.....	118
14	Familjemedlemmar till den som har EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat.....	120
14.1	Ansökan om uppehållstillstånd	120
14.2	Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för prövning av ansökan	121
14.3	Beslutsunderlaget	122

14.4	Handläggningstid.....	122
14.5	Krav på försörjning och bostad	123
15	Nationell kontaktpunkt.....	124
16	Ansökningsavgifter för uppehålls- och arbetstillstånd	124
17	Kostnader och andra konsekvenser	125
18	Ikraftträdande m.m.....	127
19	Författningskommentar	128
19.1	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	128
19.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll	145
19.3	Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	146
19.4	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.	149
Bilaga 1	Blåkortsdirektivet.....	150
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28).....	163
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	164
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	183

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
2. lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
4. lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen (2005:716) dels att 1 kap. 1 och 7 §§, 2 kap. 3 §, 5 kap. 5 §, 5 a kap. 5 och 6 §§, 6 kap. 4 §, 13 kap. 10 § och 14 kap. 3 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 6 a kap., och fyra nya paragrafer, 2 kap. 7 a §, 5 kap. 18 a §, 5 a kap. 1 a § och 23 kap. 2 a §, samt närmast före 2 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

I denna lag finns föreskrifter om

- lagens innehåll, vissa definitioner och allmänna bestämmelser (1 kap.),
- villkor för att en utlänning ska få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (2 kap.),
- visering (3 kap.),
- uppehållsrätt (3 a kap.), – uppehållsrätt (3 a kap.),
- flyktingar och andra skyddsbehövande (4 kap.),
- uppehållstillstånd (5 kap.),
- tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatta i Sverige (5 a kap.),
- arbetstillstånd (6 kap.),
- *EU-blåkort (6 a kap.),*
- återkallelse av tillstånd (7 kap.),
- avvisning och utvisning (8 kap.),
- kontroll- och tvångsåtgärder (9 kap.),
- förvar och uppsikt avseende utlänningar (10 kap.),
- hur en utlänning som hålls i förvar ska behandlas (11 kap.),
- verkställighet av beslut om avvisning och utvisning (12 kap.),
- handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna m.m. (13 kap.),
- överklagande av förvaltningsmyndighets beslut (14 kap.),
- nöjdförklaring (15 kap.),
- migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen (16 kap.),
- skyldighet att lämna uppgifter (17 kap.),
- offentligt biträde (18 kap.),
- kostnadsansvar (19 kap.),

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

² Senaste lydelse 2009:1542.

- bestämmelser om straff m.m. (20 kap.),
- tillfälligt skydd (21 kap.),
- tribunalvittnen (22 kap.), och
- särskilda bemyndiganden (23 kap.).

7 §³

Säkerhetsärenden enligt denna lag är ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar

- att en utlänning ska avvisas eller utvisas,
- att en utlännings ansökan om uppehållstillstånd ska avslås eller att en utlännings uppehållstillstånd ska återkallas,
- att en utlänning inte ska beviljas statusförklaring eller att en utlännings statusförklaring ska återkallas, eller
- att en utlänning inte ska beviljas resedokument.

Ett ärende hos Migrationsverket om ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 eller 19 a § är ett säkerhetsärende om beslutet om avvisning eller utvisning har fattats i ett säkerhetsärende.

Ett ärende hos Migrationsverket om *huruvida* ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 eller 19 a § är ett säkerhetsärende om beslutet om avvisning eller utvisning har fattats i ett säkerhetsärende.

2 kap.

3 §⁴

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd *eller* har ställning som varaktigt bosatt.

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd, har ställning som varaktigt bosatt *eller återtas enligt 6 a kap. 14 §.*

EU-blåkort

7 a §

Bestämmelser om uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) finns i 6 a kap.

³ Senaste lydelse 2009:1542.

⁴ Senaste lydelse 2011:705.

5 kap.

5 §⁵

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft uppehållstillstånd för arbete i sammanlagt fyra år.

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft uppehållstillstånd för arbete eller EU-blåkort utfärdat av Sverige i sammanlagt fyra år.

Upphållstillstånd får beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning. Om utlänningen ska bedriva näringsverksamhet ska han eller hon ha förmåga att bedriva den aktuella verksamheten.

18 a §

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om utlänningen har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige eller har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och har återtagits enligt 6 a kap. 14 §.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

5 a kap.

1 a §

En ansökan från en tredjelandsmedborgare om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska bifallas om sökanden har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort

⁵ Senaste lydelse 2008:884.

enligt 6 a kap. 1 §.

Vid beräkningen av vistelsetiden ska vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas.

Vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska inte anses vara avbrott i vistelsen.

5 §⁶

Ställning som varaktigt bosatt i Sverige *skall* återkallas om den som beviljats sådan ställning

1. medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller förtigt omständigheter, som varit av betydelse för att få ställningen,
2. utvisas,
3. utgör ett hot mot allmän ordning,
4. har vistats utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under tolv månader i följd,
5. har vistats utanför Sveriges territorium under sex år i följd, eller
6. får ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat.

Om ställning som varaktigt bosatt i Sverige har beviljats med stöd av 1 a §, ska tidsperioden i första stycket 4 vara tjugofyra månader.

6 §⁷

Den som förlorat sin ställning som varaktigt bosatt i Sverige på grund av vistelse utanför Sveriges respektive Europeiska unionens medlemsstaters territorier *skall* återfå denna efter ansökan, oavsett *kravet* på vistelsetid enligt 1 §, om

1. han eller hon har beviljats ett permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd syftande till bosättning enligt 5 kap.,
2. försörjningskravet i 2 § är uppfyllt, och
3. det inte *föreligger* hinder enligt 3 §.

Den som förlorat sin ställning som varaktigt bosatt i Sverige på grund av vistelse utanför Sveriges respektive Europeiska unionens medlemsstaters territorier *ska* återfå denna efter ansökan, oavsett *kraven* på vistelsetid enligt 1 eller 1 a §, om

3. det inte *finns något* hinder enligt 3 §.

⁶ Senaste lydelse 2006:219.

⁷ Senaste lydelse 2006:219.

6 kap.

4 §

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige *skall* ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § *andra stycket* och 19 §, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige *ska* ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § *andra och tredje styckena*, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

6 a kap. EU-blåkort

Förutsättningar för tillstånd

1 §

En utlänning som erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst ett år ska, om inte annat följer av 2 eller 3 §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige,

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige, och

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som

anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningsstyrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

2 §

Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänningsomställning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,

2. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1, 21 kap. eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

5. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar,

6. har beviljats arbetstillstånd, eller är undantagen från kravet på arbetstillstånd, för säsongarbete i Sverige,

7. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

8. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

3 §

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas en utlänning som

- 1. visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, eller*
- 2. utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.*

När ansökan om EU-blåkort ska vara gjord

4 §

En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlänningen

- 1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,*
- 2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,*
- 3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,*
- 4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, eller*
- 5. har återtagits enligt 14 §.*

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Tillståndstid

5 §

Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år.

Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort får inte överstiga fyra år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

Förlängning av tillståndstiden

6 §

Tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte överstiger den tid som anges i 5 § andra stycket.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,

2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,

3. utlänningen vid ansöknings- tillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,

4. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de som EU-blåkortet beviljades för,

5. utlänningen har påbörjat en anställning hos en annan arbetsgivare eller inom ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

6. utlänningen inte har fullgjort anmälningskyldigheten enligt 9 §, eller

7. utlänningen utgör ett hot mot

allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Det som föreskrivs i andra stycket 6 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälnings-skyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Tillståndets koppling till anställning hos en viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete

7 §

Ett EU-blåkort ska under de första två åren knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska ett EU-blåkort endast knytas till ett visst slag av arbete.

Vid beräkningen av den tvåårsperiod under vilken EU-blåkortet ska knytas till såväl arbetsgivare som slag av arbete, ska även den tid som utlänningen haft ett tidigare EU-blåkort utfärdat av Sverige räknas in.

Om anställningen upphör under tillståndstiden för ett EU-blåkort, får utlänningen vistas i Sverige under tre månader för att ansöka om ny anställning. Tidsperioden börjar löpa när anställningen upphör.

8 §

En utlänning som vill byta till en annan arbetsgivare än den som EU-blåkortet är knutet till under de två första åren, eller som vill byta till annat slag av arbete, ska ansöka om ett nytt EU-blåkort.

Anmälningsskyldighet

9 §

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

- 1. anställningen upphör, eller*
- 2. den avtalade lönen inte längre når upp till den nivå som ligger till grund för EU-blåkortet.*

Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

10 §

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, ska beviljas uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

För barn som åberopar anknytning till den som har EU-blåkort eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdad av den staten.

När ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska vara gjord

11 §

En familjemedlem som avses i 10 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

- 1. ansökan om uppehållstillstånd*

avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort,

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 4 § tredje stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, eller

3. familjemedlemmen har återtagits enligt 14 § och den person som familjemedlemmen har anknytning till ansöker om nytt EU-blåkort.

Återkallelse av tillstånd

12 §

Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,

2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,

3. utlänningen vid ansöknings-tillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,

4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den nivå som ligger till grund för EU-blåkortet,

5. förutsättningarna i 1 § första stycket 2 inte längre är uppfyllda,

6. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de som EU-blåkortet beviljades för,

7. utlänningen har påbörjat en anställning hos en annan arbetsgivare eller inom ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

8. utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd,

9. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

10. utlänningen utgör ett hot mot

allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 9 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

13 §

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 10 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller

2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar

14 §

Om en annan EU-stat avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

Beslutande myndighet

15 §

Beslut enligt detta kapitel meddelas av Migrationsverket.

Föreskrifter om lönenivån

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om lönenivån enligt 1 § första stycket 1.

13 kap.

10 §⁸

Ett beslut ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet om det avser

- resedokument,
- uppehållstillstånd,
- *arbetstillstånd*,
- statusförklaring,
- tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- avvisning eller utvisning,
- återreseförbud,
- förlängning eller upphävande av tidsfrist för frivillig avresa,
- förvar eller uppsikt, eller
- kroppsvisitation.

Vid beslut i fråga om nationell visering *eller arbetstillstånd* får skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas. En utlänning har dock alltid rätt till motivering av ett beslut i fråga om nationell visering, om beslutet går utlänningen emot och utlänningen omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, utan att vara medborgare i en EES-stat eller i Schweiz.

Vid beslut i fråga om nationell visering får skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas. En utlänning har dock alltid rätt till motivering av ett beslut i fråga om nationell visering, om beslutet går utlänningen emot och utlänningen omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, utan att vara medborgare i en EES-stat eller i Schweiz.

⁸ Senaste lydelse 2012:129.

14 kap.

3 §⁹

Migrationsverkets beslut får överklagas till en migrationsdomstol, om beslutet innebär

- avvisning eller utvisning,
- avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller
- återkallelse av ett uppehållstillstånd, eller av tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige.
- avslag på en ansökan om uppehållstillstånd, arbetstillstånd eller tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller
- återkallelse av ett uppehållstillstånd, arbetstillstånd eller tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol, om frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning.

23 kap.

2 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för handläggningen av ärenden om uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

Sådana föreskrifter får inte innebära att avgift tas ut för handläggning av ärenden om uppehållstillstånd som gäller

1. skyddsbehov,
2. familjeåterförening med personer som fått uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov eller synnerligen ömmande omständigheter,
3. vidarebosättning i Sverige, eller
4. personer som omfattas av EES-avtalet eller andra internationella avtal.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

⁹ Senaste lydelse 2011:705.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll att 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

1 kap. 3 b § om EES-medborgare,

1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,

3 a kap. 2 § om familjemedlemmar till EES-medborgare,

4 kap. 1–4 §§ om flyktingar och andra skyddsbehövande,

5 kap. 1–1 c, 3–10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd,

6 a kap. 1–11 §§ om EU-blåkort,

8 kap. 7 a § om utvisning av utlänningar med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,

8 kap. 17 a § om sådana hänsyn som ska tas till anknytningen till Sverige, om fråga uppkommit om utvisning av en EES-medborgare eller en sådan medborgares familjemedlem,

9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,

10 kap. 1, 2, 4, 5–10 §§, 11 § första och andra styckena och 17 § om förvar och uppsikt,

12 kap. 1–5, 13 a och 21–23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,

13 kap. 1–7 §§ om muntlig handläggning hos förvaltningsmyndighet,

13 kap. 10 § om motivering av beslut,

13 kap. 11 § om tolkersättning,

13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,

13 kap. 15 och 16 §§ om DNA-analys,

16 kap. 1 § andra stycket om Migrationsöverdomstolen,

17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter,

18 kap. 1 § andra stycket om offentligt biträde för barn, samt

19 kap. 1–4 §§ om kostnadsansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

² Senaste lydelse 2012:130.

2.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om studiestödslagen (1999:1395) dels att 1 kap. 4–7 §§, 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 1 kap. 8 och 9 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

Utländska medborgare ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare om de på grund av anställning eller etablering som egenföretagare här i landet kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från

1. EU-rätten,
2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller
3. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan, och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Första stycket gäller även familjemedlemmar som avses i 3 a kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) till sådana utländska medborgare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i denna paragraf.

5 §³

Utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare

Utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare.

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

² Senaste lydelse 2010:441.

³ Senaste lydelse 2010:441.

*bestämmelser om rätt till studiestöd
för utländska medborgare.*

6 §⁴

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige

1. om de har ställning som varaktigt bosatta i Sverige, eller

2. om de har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de har

1. ställning som varaktigt bosatta i Sverige,

2. ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, eller

3. ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).

7 §⁵

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning, och

2. sådana gästforskares familjemedlemmar med uppehållstillstånd i Sverige.

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige, eller

3. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som har ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och själva har uppehållstillstånd och ska studera i Sverige.

⁴ Senaste lydelse 2010:441.

⁵ Senaste lydelse 2010:441.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

8 §

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

9 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till 4–7 §§.

2 kap.

4 §⁶

Studiehjälp får lämnas till studerande som är svenska medborgare.

Studiehjälp får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, *samt* 1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, *och*

2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har fått en varaktig anknytning till Sverige och som är

1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller

3. familjemedlemmar till *sådana* 3. familjemedlemmar till schweiziska medborgare som avses i 2 och *som* själva har uppehållstillstånd. 3. familjemedlemmar till schweiziska medborgare som avses i 2 och själva har uppehållstillstånd.

Studiehjälp får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket, 6 § första stycket och 7 § första stycket I 1 kap. 4–7 §§ finns bestämmelser om att vissa utländska medborgare ska

⁶ Senaste lydelse 2010:441.

2.4 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om socialförsäkringsbalken dels att rubriken närmast före 35 kap. 17 § ska utgå, dels att 35 kap. 17 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

17 §

En försäkrad som inte är svensk medborgare ska, när det gäller beräkning av försäkringstid för garantiersättning enligt 15 §, likställas med en svensk medborgare, om han eller hon

1. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat med uppehållstillstånd i Sverige,

2. är en gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning, *eller*

3. är familjemedlem till en *sådan* gästforskare som avses i 2 och har uppehållstillstånd i Sverige.

2. är en gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

3. är familjemedlem till en gästforskare som avses i 2 och har uppehållstillstånd i Sverige,

4. har EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), *eller*

5. är familjemedlem till en person som avses i 4 och har uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

3 Ärendet och dess beredning

Europeiska unionens råd antog den 25 maj 2009 direktivet 2009/50/EG om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet)¹. Direktivet, som trädde i kraft den 19 juni 2009, skulle vara genomfört i medlemsstaterna senast den 19 juni 2011. Blåkortsdirektivet bifogas som *bilaga 1*.

Inom Justitiedepartementet har departementspromemorian Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28) utarbetats. En sammanfattning av promemorian och promemorians lagförslag finns i *bilagorna 2 och 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2012/4935/L7).

I lagrådsremissen föreslås de lagändringar som behövs för att genomföra blåkortsdirektivet. Dessutom föreslås en lagändring som innebär att Migrationsverkets beslut om avslag på ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol utan att frågan om tillstånd ska ha behandlats i samband med beslut om avvisning eller utvisning.

I samband med remissbehandlingen av departementspromemorian har vissa remissinstanser framfört synpunkter på utlänningsförfattningarna som inte har en direkt koppling till blåkortsdirektivet eller till förslaget om utvidgad möjlighet att överklaga. Dessa synpunkter beaktas inte inom ramen för detta lagstiftningsärende.

4 Blåkortsdirektivet

4.1 Syfte

Syftet med direktivet är enligt artikel 1 att fastställa villkoren för inresa och vistelse för högkvalificerad anställning i mer än tre månader på medlemsstaternas territorium och i andra medlemsstater än den första medlemsstaten när det gäller tredjelandsmedborgare som har EU-blåkort och deras familjemedlemmar.

4.2 Definitioner

I artikel 2 finns ett antal definitioner.

Med *tredjelandsmedborgare* avses en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 17.1 i fördraget (numera artikel 20.1 i EUF-fördraget).

Med *högkvalificerad anställning* avses anställning av en person som i den berörda medlemsstaten i egenskap av arbetstagare är skyddad enligt nationell arbetsrätt eller enligt nationell praxis, oavsett rättsförhållandet, i

¹ EUT L 155, 18.6.2009, s. 17 (Celex 32009L0050).

syfte att för, eller under ledning av, någon annan utöva verkligt och effektivt arbete, för vilken personen erhåller betalning och för vilken personen har relevant och särskild kompetens, som styrks genom högre yrkeskvalifikationer.

Med *EU-blåkort* avses ett tillstånd med beteckningen EU-blåkort som ger innehavaren rätt att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium i enlighet med villkoren i blåkortsdirektivet.

Med *första medlemsstat* avses den medlemsstat som först beviljade en tredjelandsmedborgare ett EU-blåkort.

Med *andra medlemsstat* avses varje annan medlemsstat än den första medlemsstaten.

Med *familjemedlemmar* avses tredjelandsmedborgare enligt definitionen i artikel 4.1 i direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening.

Med *högre yrkeskvalifikationer* avses kvalifikationer som kan styrkas genom bevis på högre utbildning eller, om undantag om detta föreskrivs i nationell lagstiftning, genom bevis på minst fem års yrkeserfarenhet som är jämförbar med högre utbildning och som är relevant inom det yrke eller den bransch som specificeras i anställningskontraktet eller det bindande anställningserbjudandet.

Med *bevis på högre utbildning* avses examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis på formella kvalifikationer som utfärdats av en behörig instans och som styrker slutförandet av ett program för eftergymnasial högre utbildning, nämligen en uppsättning kurser som tillhandahålls av en högre utbildningsanordnare som erkänns som lärosäte av den stat där den är belägen. Vid tillämpningen av direktivet ska ett bevis på högre utbildning beaktas, under förutsättning att det krävts minst tre års studier för att förvärva det.

Med *yrkeserfarenhet* avses faktiskt och lagligt utövande av yrket i fråga.

Med *reglerat yrke* avses ett yrke enligt definitionen i artikel 3.1 a i direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer.

4.3 Tillämpningsområde

I artikel 3 anges direktivets tillämpningsområde. Av artikel 3.1 framgår att direktivet ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa till en medlemsstats territorium för högkvalificerad anställning, enligt villkoren i direktivet.

I direktivets artikel 3.2 anges ett antal kategorier av tredjelandsmedborgare som ska undantas från direktivets tillämpningsområde.

Enligt artikel 3.3 ska direktivet inte påverka tillämpningen av eventuella avtal mellan gemenskapen eller dess medlemsstater å ena sidan och ett eller flera tredjeländer å den andra sidan, vilka syftar till att säkerställa en etisk rekrytering inom sektorer som kännetecknas av personalbrist och att skydda arbetskraft i utvecklingsländer som undertecknat dessa avtal.

Enligt artikel 3.4 ska direktivet inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för alla anställningsändamål. Sådana uppehållstillstånd ska inte ge den rätt till vistelse i andra medlemsstater som föreskrivs i direktivet.

Direktivet ska, enligt artikel 4, inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i unionslagstiftningen eller i bilaterala eller multilaterala avtal mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredjeländer. Direktivet ska inte heller påverka medlemsstaternas rätt att anta eller behålla förmånligare bestämmelser för de personer som det är tillämpligt på när det gäller vissa särskilt angivna bestämmelser i direktivet.

Av skäl 28–29 framgår att Förenade kungariket, Irland och Danmark inte deltagit i antagandet av direktivet, varför det inte är bindande för eller tillämpligt på dessa medlemsstater.

4.4 Inresevillkor

I artikel 5 anges vilka villkor som ska vara uppfyllda för att en tredjelandsmedborgare ska kunna beviljas inresa och vistelse för högkvalificerad anställning på medlemsstaternas territorier. Förutom krav på giltig resehandling och bevis på högre utbildning eller relevanta yrkeskvalifikationer, ska ett giltigt anställningskontrakt eller ett bindande anställningserbjudande om minst ett års högkvalificerad anställning visas upp. Den bruttoårslönen som anges i anställningskontraktet, eller i det bindande anställningserbjudandet, får inte understiga en lönetröskel som medlemsstaterna för ändamålet ska fastställa och offentliggöra och som ska vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna får kräva att alla villkor i tillämpliga lagar, kollektivavtal eller relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning ska vara uppfyllda. Sökanden ska även visa att han eller hon har, eller har ansökt om, sjukförsäkring.

Sökanden får inte anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Av artikel 6 följer att direktivet inte inverkar på en medlemsstats rätt att besluta om inresekvoter för tredjelandsmedborgare som reser in till dess territorium för högkvalificerad anställning.

4.5 EU-blåkort

Av artikel 7 följer att en sökande som uppfyller inresekriterierna i direktivet och som fått sin ansökan beviljad ska få ett EU-blåkort. Medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet på mellan ett och fyra år. Innan medlemsstaterna fattar beslut i anledning av en ansökan om EU-blåkort och när de överväger förlängning eller tillträde till arbetsmarknaden får staterna enligt artikel 8 undersöka situationen på den inhemska arbetsmarknaden och tillämpa nationella förfaranden för tillsättning av lediga platser. Medlemsstaterna får också kontrollera om den berörda lediga platsen inte kan tillsättas

med nationell arbetskraft, med arbetskraft från EU, med tredjelandsmedborgare som lagligen vistas i den medlemsstaten och redan utgör en del av dess arbetsmarknad på grund av unionslagstiftning eller nationell lagstiftning eller med personer med EU-ställning som varaktigt bosatta som önskar flytta till den medlemsstaten för högkvalificerad anställning.

I artikel 10 finns bestämmelser om vem som får ansöka om EU-blåkort och om ansökan ska göras före eller efter inresan i landet. Artikel 11 innehåller bestämmelser om bl.a. handläggningstid, komplettering av ofullständig ansökan, underrättelse om beslut och möjligheten till rättslig prövning.

4.6 Avslag på ansökan om och återkallelse av EU-blåkort

Artikel 8 reglerar grunderna för att avslå ansökningar om EU-blåkort. En ansökan om EU-blåkort ska avslås om sökanden inte uppfyller inresevillkoren i artikel 5 eller om de handlingar som uppvisas till stöd för ansökan har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende. En ansökan om EU-blåkort får även avslås för att säkerställa etiska krav inom de sektorer där det finns brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna samt om arbetsgivaren påförts sanktioner i enlighet med nationell lagstiftning för odeklarerat arbete eller olaglig anställning. En ansökan om EU-blåkort får avvisas på grundval av nationellt beslutade inresekvoter för tredjelandsmedborgare som reser in för högkvalificerad anställning.

I artikel 9 anges grunderna för att återkalla eller inte förlänga EU-blåkort. Artikel 9 innehåller såväl obligatoriska som fakultativa bestämmelser. Ett EU-blåkort och en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort *ska* återkallas respektive avslås om tillståndet har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, om det framkommer att innehavaren inte uppfyllde eller inte längre uppfyller direktivets krav för inresa och vistelse eller vistas i den berörda medlemsstaten av andra skäl än de för vilka innehavaren beviljades tillstånd. Vidare ska ett EU-blåkort återkallas eller en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort avslås, om innehavaren inte har respekterat begränsningar i fråga om tillträde till arbetsmarknaden eller i samband med tillfällig arbetslöshet. Ett EU-blåkort och en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort *får* återkallas respektive avslås av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, om den berörda personen inte har meddelat sin adress och om innehavaren av ett EU-blåkort ansöker om socialbidrag, förutsatt att han eller hon skriftligen informerats i förväg om att avslag respektive återkallelse då kan bli aktuellt. Om innehavaren av EU-blåkortet inte har tillräckliga medel för sin, och i tillämpliga fall sina familjemedlemmars, försörjning får också ett EU-blåkort återkallas eller en ansökan om förlängning avslås.

4.7 Rättigheter

Artikel 12 reglerar tillträdet till arbetsmarknaden för en innehavare av ett EU-blåkort. Under de första två åren av laglig anställning i den berörda medlemsstaten ska innehavarens tillträde till arbetsmarknaden vara begränsat till den anställning som uppfyller villkoren för inresa. Efter de första två åren får medlemsstaterna låta innehavare av EU-blåkort åtnjuta samma behandling som medlemsstatens egna medborgare när det gäller tillträde till högkvalificerade anställningar.

Artikel 13 reglerar situationer av tillfällig arbetslöshet. En sådan arbetslöshet ska inte i sig kunna ligga till grund för återkallelse av ett EU-blåkort, såvida arbetslösheten inte överstiger tre månader i följd eller inträffar mer än en gång under EU-blåkortets giltighetstid. Under arbetslöshetsperioden ska innehavaren av EU-blåkortet ha möjlighet att stanna på medlemsstatens territorium och söka respektive ta anställning enligt de villkor som gäller för tillträdet till arbetsmarknaden.

I artikel 14 regleras i vilken mån innehavare av EU-blåkort ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där EU-blåkortet utfärdats i fråga om bl.a. arbetsvillkor, utbildning, social trygghet och bostäder.

4.8 Familjemedlemmar

Enligt artikel 15 ska direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening vara tillämpligt beträffande familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort med vissa angivna undantag. Till skillnad från vad som föreskrivs i familjeåterföreningsdirektivet ska familjeåterförening inte göras beroende av om innehavaren av EU-blåkort har rimliga utsikter att få ett permanent uppehållstillstånd eller av att han eller hon har vistats i landet under en viss minimiperiod. Medlemsstaterna ska inte tillämpa någon tidsfrist avseende tillträde till arbetsmarknaden och vistelsetiden i olika medlemsstater får läggas samman vid beräkningen av de fem år av vistelse som krävs för att familjemedlemmar ska få rätt till ett eget uppehållstillstånd. Familjemedlemmars uppehållstillstånd ska ha samma giltighetstid som det uppehållstillstånd som utfärdats till innehavaren av EU-blåkortet, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras resehandlingar.

4.9 Ställning som varaktigt bosatt

I artikel 16 anges i vilken mån direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning ska vara tillämpligt i förhållande till innehavare av EU-blåkort. Avvikelser får göras avseende beräkningen av bosättningstidens längd samt avbrott däri som innebär att en mer förmånlig beräkning tillämpas för innehavare av EU-blåkort.

Av artikel 17 framgår att innehavare av EU-blåkort som uppfyller villkoren för ställning som varaktigt bosatt ska beviljas ett

uppehållstillstånd i vilket det finns anmärkt att personen i fråga är en före detta innehavare av EU-blåkort.

4.10 Vistelse i andra medlemsstater

I artikel 18 regleras villkoren för innehavare av EU-blåkort och deras familjemedlemmar att flytta till en annan medlemsstat än den första medlemsstaten i syfte att ta en högkvalificerad anställning. I artikeln ges närmare föreskrifter för bl.a. ansökningsförfarandet, handläggningen, återvändande till första medlemsstaten samt första medlemsstatens återtagande av innehavare av EU-blåkort och deras familjemedlemmar. I artikel 19 regleras villkoren för familjemedlemmarnas bosättning i en andra medlemsstat.

4.11 Slutbestämmelser

Artiklarna 20–25 innehåller bl.a. bestämmelser om införlivande, kommissionens rapporteringsskyldighet till Europaparlamentet och rådet samt medlemsstaternas skyldigheter att tillhandahålla statistikuppgifter och att utse kontaktpunkter.

5 Huvuddragen i gällande ordning

Uppehållstillstånd

En utlänning som vistas i Sverige mer än tre månader ska enligt 2 kap. 5 § utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL, ha uppehållstillstånd om inte visering har beviljats för längre tid. Uppehållstillstånd kan beviljas av olika skäl, t.ex. på grund av skyddsbehov, anknytning, arbete eller försörjning på annat sätt eller på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Uppehållstillstånd kan ges för viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Ett uppehållstillstånd ska sökas och vara beviljat före inresan i Sverige. Från denna huvudregel finns dock en rad undantag.

Kravet på uppehållstillstånd gäller inte för medborgare i de övriga nordiska länderna. Det gäller inte heller för andra EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt i Sverige.

Arbetstillstånd

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands ska ha arbetstillstånd. Kravet på arbetstillstånd gäller inte för medborgare i de övriga nordiska länderna. Det gäller inte heller för andra EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt i Sverige eller för utlänningar som har permanent uppehållstillstånd. Även utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat eller är medborgare i Schweiz och vissa av deras familjemedlemmar är

undantagna från kravet på arbetstillstånd. Undantag gäller också för vissa yrkesgrupper som anges i utlänningsförordningen (2006:97), förkortad Utlf. Därutöver är bl.a. den som inom giltighetstiden för ett arbetstillstånd ansöker om förlängning eller nytt arbetstillstånd undantagen från kravet på arbetstillstånd, i vart fall till dess att tillståndsfrågan har avgjorts.

Arbetstillstånd ska ges för viss tid. Ett arbetstillstånd efter anställningserbjudande beviljas normalt för tid motsvarande anställningstiden. Ett arbetstillstånd får dock inte avse längre tid än två år. Om utlännings anställning förlängs kan arbetstillståndet efter ansökan förlängas i motsvarande mån utan att utläningen först behöver lämna Sverige. Förlängning kan ske vid ett eller flera tillfällen. Den sammanlagda tillståndstiden får dock inte vara längre än fyra år.

Ett arbetstillstånd efter anställningserbjudande ska knytas till viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete.

Ett tidsbegränsat arbetstillstånd på grund av ett anställningserbjudande får beviljas om anställningen gör det möjligt för utläningen att försörja sig under vistelsen i landet. Det innebär att inkomsten från den erbjudna heltids- eller deltidanställningen måste vara så hög att han eller hon inte behöver försörjningsstöd för att täcka sina kostnader för bl.a. boende och uppehälle. De erbjudna anställningsvillkoren får dessutom inte vara sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Därtill kommer att arbetstillstånd får ges endast om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen. Det innebär bl.a. att det s.k. unionsföreträdet måste respekteras. Unionsföreträde innebär att det egna landets befolkning samt befolkningen i EU/EES och Schweiz ska ha företräde till befintliga arbetstillfällen.

Arbetstillstånd ska som huvudregel ha sökts och beviljats före inresan i Sverige. Undantag från kravet på ett beviljat arbetstillstånd före inresan gäller bl.a. i vissa fall för den som efter ett lagakraftvunnet beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande ansöker om arbetstillstånd efter anställningserbjudande.

I samband med införandet av bevis om uppehållstillstånd i form av ett uppehållstillståndskort gäller från och med den 20 maj 2011 en ny ordning för arbetstillstånd som understiger tre månader. För viseringspliktiga utläningar som får arbetstillstånd för kortare tid än tre månader utfärdas endast en visering för den avsedda vistelsen och i fältet för anmärkningar skrivs ”Paid activity”. Som bevis för själva arbetstillståndet kommer utläningen enbart att ha en kopia av beslutet. För personer som är undantagna från kravet på visering utfärdas inget tillståndsbevis eftersom de varken behöver uppehållstillstånd eller visering för sin inresa och vistelse i Sverige som understiger tre månader. Dessa personer förses med en kopia av beslutet om arbetstillstånd som innehåller nödvändig information om anställningen i Sverige.

Återkallelse av tillstånd

Bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd finns i 7 kap. UtL. Dessa tillstånd får bl.a. återkallas för en utlänning som medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet har förtigt omständigheter som varit av betydelse för att få tillståndet. För en utlänning som rest in i Sverige får ett uppehållstillstånd återkallas, om han eller hon utan arbetstillstånd bedriver verksamhet som kräver ett sådant tillstånd, om en anställning upphört under pågående uppehålls- och arbetstillståndsperiod eller om det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller något annat nordiskt land. Vidare kan vissa tidsbegränsade uppehållstillstånd återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda.

Återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd beslutas av Migrationsverket.

Överklagande

Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller beslut om återkallelse av ett uppehållstillstånd får överklagas till migrationsdomstol. Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd får överklagas till migrationsdomstol om frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning.

En migrationsdomstols beslut får inom tre veckor överklagas till Migrationsöverdomstolen. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till Migrationsöverdomstolen.

6 Förhållandet till nuvarande regler om arbetskraftsinvandring

Regeringens förslag: Det införs ett regelsystem för inresa och vistelse för högkvalificerad anställning som är parallellt med de nuvarande bestämmelserna om arbetskraftsinvandring.

De bestämmelser som behövs för att genomföra blåkortsdirektivet förs huvudsakligen in i ett nytt kapitel i utlänningslagen. Frånsett denna särreglering ska, om inte annat föreskrivs, de allmänna reglerna i lagen gälla.

Ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd som ger en utlänning rätt att vistas och arbeta i en högkvalificerad anställning ska betecknas EU-blåkort.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att ett tillägg ska införas i 8 kap. 16 § UtL som förtydligar att ett beslut om avvisning och utvisning även får meddelas vid avslag på ansökan om EU-blåkort eller vid återkallelse av ett sådant tillstånd.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända. *Förvaltningsrätten i Malmö* ifrågasätter behovet av att införa ett tillägg om EU-blåkort i 8 kap. 16 § UtlL om beslut om avvisning eller utvisning.

Skälen för regeringens förslag: Den 15 december 2008 trädde nya regler för arbetskraftsinvandring i kraft i Sverige. Genom dessa infördes ett effektivare och mer flexibelt system för arbetskraftsinvandring, vilket underlättar rekryteringen av arbetskraft från tredjeländ. Reglerna gäller för alla slag av arbeten. Blåkortsdirektivet avser villkor för inresa och vistelse för endast högkvalificerad anställning.

Utgångspunkten vid genomförandet av blåkortsdirektivet bör vara att 2008 års regler för arbetskraftsinvandring ska behållas så intakta som möjligt. I blåkortsdirektivets artikel 3.4 anges att direktivet inte ska påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för alla anställningsändamål. Mot denna bakgrund bör genomförandet av blåkortsdirektivet i svensk rätt ske genom att det införs ett parallellt regelsystem för utlänningars inresa och vistelse för högkvalificerad anställning.

Vid införandet av ett sådant parallellt regelsystem är flera lagtekniska alternativ tänkbara. Bestämmelserna kan samlas i en ny lag, i ett nytt kapitel i utlänningslagen eller så kan de arbetas in i utlänningslagens befintliga kapitel. De svenska reglerna för arbetskraftsinvandring innefattar såväl en rätt att vistas som att arbeta i Sverige. Reglerna för tillstånd att vistas respektive arbeta finns i olika kapitel i utlänningslagen. Vid arbetskraftsinvandring regleras dock förutsättningarna för tillstånd, tillståndstider m.m. i stor utsträckning inom ramen för reglerna om arbetstillstånd. Genomförandet av blåkortsdirektivet innebär att det införs en särskild typ av tillstånd som innebär en kombinerad rätt att vistas och arbeta. Tonvikten i direktivet ligger dock, till skillnad från de svenska reglerna om arbetskraftsinvandring, på en reglering av rätten att vistas. Det nya tillståndet ska också ges en särskild beteckning, EU-blåkort.

Regleringen i blåkortsdirektivet avviker från systematiken med uppehållstillstånd och arbetstillstånd i utlänningslagen genom att det föreskrivs att särskilda villkor ska gälla för det kombinerade uppehålls- och arbetstillståndet. Vid tidigare genomföranden av EU-direktiv som avviker från utlänningslagens systematik har man valt att ta in bestämmelserna i särskilda kapitel i utlänningslagen. Regeringen bedömer att det framstår som ändamålsenligt att även i detta fall ta in de nationella bestämmelserna i ett nytt kapitel i utlänningslagen. Därigenom kan också de bestämmelser som är speciella för den nya tillståndstypen hållas samman, vilket gynnar överskådligheten.

Ett EU-blåkort är som nämns ovan ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd. Frånsett den särreglering som ställs upp i förslaget till nytt kapitel i utlänningslagen ska, om inte annat föreskrivits, de allmänna reglerna, t.ex. vad gäller avvisning och utvisning samt merparten av förfarandereglererna, gälla. Blåkortsdirektivet innehåller inga särskilda bestämmelser om avvisning eller utvisning vid beslut om avslag på en ansökan om EU-blåkort eller vid beslut om återkallelse av ett sådant uppehålls- och arbetstillstånd. Detta medför att medlemsstaterna, i enlighet med nationell lagstiftning, får besluta om avvisning eller utvisning av en utlänning som inte uppfyller villkoren för att beviljas ett

EU-blåkort eller vid återkallelse av ett sådant tillstånd. I artikel 18.4 b anges att en medlemsstat vid beslut om avslag på ansökan om EU-blåkort för utlänning som rest in i landet med EU-blåkort som utfärdats av en annan EU-stat, i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i nationell lagstiftning inklusive utvisningsförfaranden, får ålägga sökanden av EU-blåkort att lämna den statens territorium.

I promemorian föreslås att det, i förtydligande syfte, ska införas ett tillägg i 8 kap. 16 § UtL om att beslut om avvisning och utvisning även ska meddelas vid beslut om avslag på ansökan om EU-blåkort eller vid återkallelse av EU-blåkort. *Förvaltningsrätten i Malmö* ifrågasätter behovet av ett sådant tillägg och anför att det kan medföra att oklarhet uppstår när det gäller om övriga bestämmelser om uppehålls- och arbetstillstånd gäller även för EU-blåkort. Som anges ovan ska, om inte annat har föreskrivits, de allmänna reglerna om uppehålls- och arbetstillstånd i utlänningslagen gälla. Eftersom ett EU-blåkort bl.a. är ett uppehållstillstånd blir 8 kap. 16 § UtL tillämplig redan enligt sin gällande lydelse. Någon särskild reglering när det gäller beslut om avvisning eller utvisning vid avslag på ansökan om EU-blåkort eller om ett sådant tillstånd återkallas behövs därför inte.

Enligt direktivet är EU-blåkort beteckningen på ett tillstånd som ger innehavaren rätt att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium i enlighet med villkoren i direktivet. För att genomförandet av direktivet ska bli tydligt och för att särskilja detta uppehålls- och arbetstillstånd från andra arbetstillstånd bör EU-blåkort användas i utlänningslagen som beteckning på ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning.

7 Personkategorier som undantas

Regeringens förslag: Bestämmelserna om EU-blåkort ska inte vara tillämpliga på följande personkategorier:

- EES-medborgare och medborgare i Schweiz samt deras familjemedlemmar,
- utlänningar som omfattas av utlänningslagens bestämmelser om skydd,
- gästforskare som genomför ett forskningsprojekt i Sverige,
- utlänningar med ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat,
- utlänningar som omfattas av åtaganden enligt internationella avtal om handel och investeringar,
- säsongarbetare,
- utlänningar med avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, och
- utlänningar som är utstationerade i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Stockholm* påpekar att en utlänning även kan beviljas uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl

enligt 12 kap. 18 § UtIL om det finns hinder mot verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft. Förvaltningsrätten anser att det bör förtydligas om även denna kategori av personer ska omfattas av det föreslagna undantaget från bestämmelserna om EU-blåkort. Förvaltningsrätten efterlyser även ett förtydligande av om en utlänning som beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § UtIL (s.k. spårbyte) ska kunna ansöka om och beviljas ett EU-blåkort. *Saco* och *Sveriges Ingenjörer* anser att det finns oklarheter vad gäller utstationerade arbetstagares möjlighet att beviljas EU-blåkort.

Skälen för regeringens förslag

Tredjelandsmedborgare

Direktivets bestämmelser ska tillämpas på tredjelandsmedborgare. Med tredjelandsmedborgare avses enligt artikel 2 a i blåkortsdirektivet personer som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 17.1 i EG-fördraget (numera artikel 20.1 i EUF-fördraget). Direktivets definition av tredjelandsmedborgare skiljer sig från den som finns i 1 kap. 3 c § UtIL. Med tredjelandsmedborgare avses där en utlänning som inte är medborgare i en EU-stat, i en annan EES-stat eller i Schweiz. Utlänningslagens definition av tredjelandsmedborgare infördes den 30 april 2006 vid genomförandet av rådets direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. I maj 2011 antogs ett ändringsdirektiv² till direktiv 2003/109/EG, vilket för närvarande bereds inom Regeringskansliet. I samband därmed kommer även definitionen av tredjelandsmedborgare i utlänningslagen att ses över. Mot denna bakgrund och med hänsyn till att begreppet tredjelandsmedborgare inte behöver användas vid genomförandet av blåkortsdirektivet saknas anledning att nu ändra den befintliga definitionen i utlänningslagen. Att unionsmedborgare är undantagna från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd om de har uppehållsrätt framgår av befintliga nationella regler.

Personkategorier som blåkortsbestämmelserna inte ska gälla för

I blåkortsdirektivets artikel 3.2 anges ett antal kategorier av tredjelandsmedborgare som direktivet inte är tillämpligt på. De nationella bestämmelser om EU-blåkort som föreslås med anledning av direktivet bör inte heller omfatta dessa personkategorier. Vilka dessa kategorier är och i vilken utsträckning dessa uttryckligen behöver undantas behandlas nedan.

EES-medborgare och medborgare i Schweiz samt deras familjemedlemmar

Enligt artikel 3.1 är blåkortsdirektivet tillämpligt på tredjelandsmedborgare vilka definieras som personer som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget. Av detta följer att

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd (EUT L 132, 19.5.2011, s. 1, Celex 32011L0132).

unionsmedborgare inte ska omfattas av de nationella bestämmelserna om EU-blåkort.

Enligt artikel 3.2 e är blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till unionsmedborgare som har utövat eller som utövar sin rätt till fri rörlighet inom gemenskapen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (rörlighetsdirektivet)³. Vidare anges i artikel 3.2 sista stycket att blåkortsdirektivet inte heller ska vara tillämpligt på tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar, oavsett nationalitet, som enligt överenskommelser mellan gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och dessa tredjeländer, å andra sidan, åtnjuter samma rätt till fri rörlighet som unionsmedborgare. Bestämmelsen innebär att medborgare i Island, Norge och Liechtenstein samt deras familjemedlemmar undantas från direktivets tillämpningsområde. Dessutom undantas, som en följd av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, medborgare i Schweiz samt deras familjemedlemmar.

Enligt 2 kap. 8 § UtL är EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt undantagna från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd. Behovet av en särskild bestämmelse i den nya regleringen om EU-blåkort som tar sikte på dessa personer kan därför ifrågasättas. EU-blåkort är en särskild typ av tillstånd som ger en rätt att vistas och arbeta och bestämmelserna om EU-blåkort föreslås också tas in i ett eget kapitel i utlänningslagen. Utlänningslagen är emellertid inte utformad så att det tydligt framgår vilka regler som gäller för EES-medborgare och vilka regler som gäller för tredjelandsmedborgare. En utredning fick i juni 2011 i uppdrag att överväga hur en klarare uppdelning kan åstadkommas mellan de bestämmelser i utlänningslagen respektive utlänningsförordningen som rör EES-medborgare och andra utlänningar. Utredningens betänkande Tydligare regler om fri rörlighet för EES-medborgare och deras familjemedlemmar (SOU 2012:57) bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Med hänsyn till behovet av att det tydligt ska framgå vilka regler som gäller för EES-medborgare och övriga utlänningar anser regeringen att det, trots bestämmelsen i 2 kap. 8 § UtL, bör tas in en särskild bestämmelse som klargör att de nationella bestämmelserna om EU-blåkort inte ska tillämpas på EES-medborgare och deras familjemedlemmar eller medborgare i Schweiz och deras familjemedlemmar.

Utlänningar som omfattas av bestämmelser om skydd

Enligt artikel 3.2 a ska blåkortsdirektivet inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som har rätt att vistas i en medlemsstat på grundval av tillfälligt skydd eller som har ansökt om rätt till vistelse på den grunden och väntar på beslut om sin ställning.

³ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77 (Celex 32004L0038).

I 21 kap. UtL finns särskilda bestämmelser om tillfälligt skydd i en massflyktsituation. Bestämmelserna tillkom vid genomförandet av rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta⁴. De nya bestämmelserna i utlänningslagen om EU-blåkort bör således inte omfatta den som beviljats uppehållstillstånd i Sverige med stöd av bestämmelserna i 21 kap. UtL eller som avvaktar beslut med anledning av en ansökan om sådant uppehållstillstånd. Dessa kategorier bör undantas från tillämpningsområdet för de nya reglerna.

Enligt artikel 3.2 b ska blåkortsdirektivet inte heller vara tillämpligt på tredjelandsmedborgare som åtnjuter internationellt skydd enligt rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (skyddsgrundsdirektivet)⁵, eller har ansökt om internationellt skydd enligt det direktivet och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut. Vidare ska direktivet, enligt artikel 3.2 c, inte vara tillämpligt på tredjelandsmedborgare som åtnjuter skydd i enlighet med nationell lagstiftning, internationella förpliktelser eller praxis i medlemsstaten eller har ansökt om skydd i enlighet med nationell lagstiftning, internationella förpliktelser eller praxis i medlemsstaten och vars ansökan inte har lett till något slutligt beslut.

Begreppet internationellt skydd förekommer inte i svensk utlänningslagstiftning. Uttrycket används däremot i skyddsgrundsdirektivet. Enligt artikel 2 i skyddsgrundsdirektivet avses med internationellt skydd flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande. Vid genomförandet av direktivet i svensk rätt i januari 2010 anpassades utlänningslagen till skyddsgrundsdirektivets statusreglering. Andra skyddsbehövande än flyktingar som omfattas av skyddsgrundsdirektivet fick då benämningen alternativt skyddsbehövande. Skyddsbehövande som inte omfattas av direktivet fick benämningen övriga skyddsbehövande. Definitionerna av flykting och alternativt skyddsbehövande finns i 4 kap. 1 och 2 §§ UtL. Övrig skyddsbehövande definieras i 4 kap. 2 a § UtL. Bestämmelser om uppehållstillstånd för flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande finns i 5 kap. 1 § UtL. Bestämmelsen i artikel 3.2 b i blåkortsdirektivet omfattar flyktingar och alternativt skyddsbehövande och bestämmelsen i artikel 3.2 c undantar övriga skyddsbehövande från direktivets tillämpningsområde. De nya reglerna om EU-blåkort bör således inte omfatta dem. Dessa kategorier bör undantas från tillämpningsområdet för de nya reglerna.

I 22 kap. UtL finns särskilda bestämmelser om skydd för tribunalvittnen och deras nära anhöriga. Bestämmelserna, som trädde i kraft samtidigt med den nya utlänningslagen i mars 2006, infördes för att

⁴ EGT L 212, 7.8.2001, s. 12 (Celex 32001L0055).

⁵ EUT L 304, 30.9.2004, s. 12 (Celex 32004L0083).

garantera att Sverige ska kunna leva upp till de avtal som ingåtts, eller kommer att ingås, med internationella domstolar och tribunaler om omplacering av sådana personer (prop. 2004/05:172 s. 24). Bestämmelsen i artikel 3.2 c i blåkortsdirektivet får anses undanta dessa personer från direktivets tillämpningsområde, varför de svenska bestämmelserna om EU-blåkort inte bör omfatta tribunalvittnen. Enligt 5 kap. 15 b § UtL ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på ansökan av Rikspolisstyrelsen beviljas en utlänningslag som är föremål för särskilt personsäkerhetsarbete enligt 2 a § polislagen (1984:387). Bakgrunden till bestämmelsen är Rikspolisstyrelsens möjlighet att ingå överenskommelser med andra länders myndigheter om omlokalisering av personer som har en stark hotbild emot sig. Eftersom dessa personer är att anse som personer som åtnjuter en form av vistelse som är likställbar med skydd enligt internationella överenskommelser får bestämmelsen i artikel 3.2 c i blåkortsdirektivet anses undanta även dessa personer från direktivets tillämpningsområde. Bestämmelserna i utlänningslagen om EU-blåkort bör således inte omfatta dem. Även dessa kategorier bör därför undantas från tillämpningsområdet för de nya reglerna.

Enligt gällande ordning kan en utlänningslag även beviljas uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl enligt 12 kap. 18 § första stycket 1 UtL om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att det finns hinder mot verkställigheten enligt 12 kap. 1, 2 eller 3 § UtL. De hinder som nämns i dessa paragrafer är bl.a. risk för dödsstraff, tortyr och förföljelse vid ett återvändande till hemlandet. Om verkställighetshindret är bestående får Migrationsverket bevilja utlänningslag permanent uppehållstillstånd. Enligt 12 kap. 22 § UtL upphör då avvisnings- eller utvisningsbeslutet att gälla. Föreligger endast ett tillfälligt hinder mot verkställighet, får verket bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör förtydligas om även personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl enligt 12 kap. 18 § UtL ska omfattas av undantaget från bestämmelserna om EU-blåkort och därmed inte kunna komma i fråga för att beviljas ett EU-blåkort. I artikel 3.1 anges att direktivet ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa till en medlemsstat för högkvalificerad anställning och av artikel 3.2 a–c framgår att tredjelandsmedborgare som har rätt att vistas, eller ansöker om rätt att vistas, i en medlemsstat på grund av skyddsskäl inte ska omfattas av direktivets bestämmelser. För att uppfylla direktivets krav i denna del anser regeringen att inte heller en utlänningslag som beviljats uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl enligt 12 kap. 18 § första stycket 1 UtL bör omfattas av direktivets bestämmelser. I förtydligande syfte ska därför ett uttryckligt undantag för även denna personkategori införas.

Gästforskare

Undantagna är vidare enligt artikel 3.2 d i blåkortsdirektivet tredjelandsmedborgare som ansöker om rätt att vistas i medlemsstaten som forskare i den mening som avses i rådets direktiv 2005/71/EG om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forsknings-

syfte (gästforskardirektivet)⁶, i syfte att genomföra ett forskningsprojekt. Vid genomförandet i svensk rätt i maj 2008 fick de personer som omfattas av direktivet benämningen gästforskare. Med gästforskare avses, enligt 2 § lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, en tredjelandsmedborgare som är behörig att påbörja högskoleutbildning på forskarnivå och som väljs ut av en forskningshuvudman för att under en längre tid än tre månader utföra forskning hos huvudmannen. Med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 23 § UtL har regeringen i 4 kap. 7 a och b §§ UtIF meddelat föreskrifter om uppehållstillstånd för forskning till en tredjelandsmedborgare och till medföljande familjemedlemmar till en sådan utlänning. Bestämmelserna om EU-blåkort bör alltså inte tillämpas på den som ansöker om uppehållstillstånd för att genomföra ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare. Denna kategori av personer bör undantas från tillämpningsområdet för de nya reglerna.

Artikel 3.2 d tar sikte på den som *ansöker* om rätt att få vistas i medlemsstaten som forskare i den mening som avses i gästforskardirektivet. Något hinder att tillämpa blåkortsdirektivets bestämmelser på gästforskare som redan befinner sig i medlemsstaten torde således inte föreligga, se vidare avsnitt 9.1.

Utlänningar med ställning som varaktigt bosatta

Enligt artikel 3.2 f är blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatta i en medlemsstat enligt direktiv 2003/109/EG⁷ och utövar sin rätt att vistas i en annan medlemsstat i syfte att bedriva ekonomisk verksamhet som anställd eller egenföretagare. De nationella bestämmelserna om EU-blåkort bör alltså inte vara tillämpliga på en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare. Denna kategori av personer bör därför undantas från tillämpningsområdet för de nya reglerna.

Åtaganden enligt internationella avtal om handel och investeringar

Enligt artikel 3.2 g är direktivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som reser in i en medlemsstat i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av fysiska personer med anknytning till handel och investeringar. Härmed torde avses tillfällig personrörlighet av tjänstleverantörer enligt Världshandelsorganisationens (WTO) allmänna tjänstehandelsavtal (GATS). Tjänster kan enligt GATS handlas internationellt på fyra olika s.k. leveranssätt. Personer som omfattas av det leveranssätt som avser tillfällig personrörlighet definieras antingen som personer med rörlighet inom företag, affärsresenärer, kontraktsanställda eller egenföretagare. Det kan röra sig om t.ex. företagsinternt förflyttade personer, ”intra-corporate transferees” (SOU 2006:87 s. 211 f.). Det kan

⁶ EUT L 289, 3.11.2005, s. 15 (Celex 32005L0071).

⁷ EUT L 16, 23.01.2004, s. 44 (Celex 32003L0109).

dock inte uteslutas att även personer som omfattas av andra internationella avtal kan falla under det aktuella undantaget. Samtliga dessa bör falla utanför tillämpningsområdet för de nationella bestämmelserna om EU-blåkort. Ett undantag bör därför införas som följer blåkortsdirektivets lydelse, dvs. som föreskriver att de nationella bestämmelserna om EU-blåkort inte ska vara tillämpliga på utlänningar som reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av fysiska personer med anknytning till handel och investeringar.

Säsongsarbetare

Enligt artikel 3.2 h är blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som beviljats inresa till en medlemsstats territorium som säsongsarbetare. Någon definition av begreppet säsongsarbetare finns inte i blåkortsdirektivet. Begreppet förekommer inte heller längre i svensk utlänningslagstiftning. Fram till den 15 december 2008 fanns i 6 kap. 2 § UtL en särskild tillståndsgrund för säsongsarbete. För dessa ärenden gällde en särskild handläggningsordning där de dåvarande länsarbetsnämnderna beviljade säsongsarbetstillstånd utifrån på förhand beviljade länskvoter för vissa bestämda branscher eller yrkesområden. Någon särskild definition av begreppet säsongsarbete fanns dock inte. Begreppet förekommer emellertid i 5 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Med säsongsarbete avses där sådant arbete som på grund av naturens växlingar eller andra jämförbara orsaker inte kan bedrivas mer än under en viss del av året, t.ex. vissa slag av anläggnings- och jordbruksarbeten och arbete inom turistnäringen. Några svårigheter att vid tillämpningen av i detta lagstiftningsärende föreslagna bestämmelser urskilja dem som avses i artikel 3.2 h kan inte förutses. De personer som är aktuella kan för sin vistelse i Sverige antingen vara undantagna från kravet på visering eller så behöver de visering eller uppehållstillstånd, beroende på vistelsens längd. Vidare behöver dessa personer arbetstillstånd för utövandet av säsongsarbetet i Sverige, om de inte är undantagna från kravet på sådant tillstånd. Mot bakgrund av det anförda bör ett undantag för denna kategori tas in i utlänningslagen. Det bör utformas så att bestämmelserna om EU-blåkort inte ska vara tillämpliga på utlänningar som beviljats arbetstillstånd, eller är undantagna från kravet på arbetstillstånd, för säsongsarbete i Sverige.

Utlänningar med avvisnings- eller utvisningsbeslut

Enligt artikel 3.2 i är blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som fått uppskov med avvisning eller utvisning på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter.

I utlänningslagen finns flera bestämmelser som innebär att verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning skjuts upp om verkställigheten inhiberas eller om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas. Bestämmelser om inhibition av verkställighet finns bl.a. i 12 kap. 10–13 a och 18 §§ UtL. Att verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning kan skjutas upp genom att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas framgår av bl.a. 12 kap. 18 § UtL. Verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning kan också

skjutas upp på grund av att en ny prövning av rätten att vistas i landet har inletts (se bl.a. 12 kap. 19 § UtL).

I samband med att de nya reglerna för arbetskraftsinvandring trädde i kraft år 2008 infördes möjligheten att bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för en utlänning som fått ett lagakraftvunnet beslut om avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller som annan skyddsbehövande, 5 kap. 15 a § UtL (s.k. spårbyte). En förutsättning för att beviljas sådant tillstånd är att utlänningen vid ansökningstillfället för uppehållstillståndet har en anställning här som varat i minst sex månader och avser en tidsperiod om minst ett år från ansökningstillfället och att anställningen uppfyller de krav som anges i 6 kap. 2 § första stycket UtL. Detta innebär att utlänningen, med stöd av ett undantag från kravet på arbetstillstånd (s.k. AT-UND, 5 kap. 4 § UtL), måste ha arbetat under den tid som asylansökan handlagts. Av 12 kap. 12 a § UtL framgår att Migrationsverket får besluta om inhibition av ett beslut att avvisa eller utvisa en utlänning om han eller hon har ansökt om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § första stycket UtL. *Förvaltningsrätten i Stockholm* efterlyser ett förtydligande om en ansökan som görs i enlighet med 5 kap. 15 a § UtL ska kunna medföra ett EU-blåkort, om förutsättningarna för ett sådant är uppfyllda. I avsnitt 9.1 föreslås att som huvudregel ska en utlänning som vill ha ett EU-blåkort ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. Det föreslås också att det bör vara möjligt för vissa utlänningar som uttryckligen omnämns i direktivet att ansöka om EU-blåkort under vistelsen i Sverige, t.ex. gäststuderande och gästforskare. Som framgår ovan ska blåkortsdirektivets bestämmelser inte tillämpas på en tredjelandsmedborgare som fått uppskov med avvisning eller utvisning på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter, vilket kan vara fallet vid ansökan om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § UtL. Sammanfattningsvis anser regeringen att det inte är förenligt med blåkortsdirektivet att generellt föreskriva att en ansökan i enlighet med 5 kap. 15 a § UtL ska kunna medföra ett EU-blåkort.

En bestämmelse om undantag avseende tredjelandsmedborgare som fått uppskov med verkställigheten av ett utvisningsbeslut på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter finns även i det s.k. gästforskar-direktivet. Vid genomförandet av direktivet i svensk rätt infördes en bestämmelse i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare som anger att den lagen inte ska tillämpas på en tredjelandsmedborgare som har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas. Blåkortsdirektivets artikel 3.2 i bör genomföras på motsvarande sätt. De nationella bestämmelserna om EU-blåkort bör således utformas så att de inte gäller för en utlänning som har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas.

Utstationering

Enligt artikel 3.2 j är blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv

96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster⁸ (utstationeringsdirektivet) så länge de är utstationerade på den berörda medlemsstatens territorium. Utstationeringsdirektivet gäller enbart EU:s medlemsstater. Stater inom EES-området omfattas dock också av direktivet efter beslut av Gemensamma EES-kommittén. Utstationeringsdirektivet har i Sverige genomförts genom lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare (utstationeringslagen, prop. 1998/99:90). Vid genomförandet av direktivet gjordes bedömningen att företag från länder utanför EU inte fick behandlas mer förmånligt än företag från EU:s medlemsstater. Lagen är därför inte begränsad till att omfatta arbetsgivare endast inom EU eller EES utan den gäller för alla utstationerande arbetsgivare, oavsett vilket land dessa är etablerade i. Med utstationerad arbetstagare avses varje arbetstagare som vanligen arbetar i ett annat land men som under en begränsad tid utför arbete i Sverige. Ett anställningsförhållande ska råda mellan arbetsgivaren och arbetstagaren under utstationeringstiden. I utstationeringslagen anges vilka arbets- och anställningsvillkor som ska tillämpas för utstationerade arbetstagare i Sverige.

I promemorian föreslås att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utlänning som är utstationerad i Sverige på sätt som avses i utstationeringsdirektivet. *Saco* och *Sveriges Ingenjörer* har pekat på oklarheter vad gäller utstationerade arbetstagares möjlighet att beviljas EU-blåkort, bl.a. mot bakgrund av att utstationeringslagen är vidare än utstationeringsdirektivets tillämpningsområde, då lagen även omfattar arbetsgivare utanför EU/EES-området.

Blåkortsdirektivets bestämmelser ska inte vara tillämpliga på utlänningar som omfattas av utstationeringsdirektivet, så länge som de är utstationerade på en medlemsstats territorium. För att komma i fråga för ett EU-blåkort förutsätts att det rör sig om en anställning i Sverige av en svensk arbetsgivare. Direktivet ger således inte utrymme för att bevilja EU-blåkort till en utstationerad arbetstagare som befinner sig i Sverige eller som avser att utstationeras till Sverige, oavsett om utstationeringen sker från en arbetsgivare som är etablerad i ett land inom EU/EES-området eller i tredje land. Det har därför i detta sammanhang ingen betydelse att utstationeringslagen är vidare än utstationeringsdirektivets tillämpningsområde. I avsnitt 9.1 föreslås att det ska lagregleras i vilka fall en ansökan om EU-blåkort får beviljas efter inresan i Sverige. Någon sådan möjlighet har, mot bakgrund av direktivets bestämmelser, inte föreslagits i fråga om utstationerade arbetstagare. För att undanröja oklarheter huruvida utstationerade arbetstagare kan beviljas EU-blåkort bör en hänvisning till utstationeringslagen införas i de nationella bestämmelserna om EU-blåkort så att det tydliggörs att en utlänning som ska utstationeras eller är utstationerad i Sverige inte kan komma i fråga för ett EU-blåkort.

⁸ EGT L 18, 21.1.1997, s. 1 (Celex 31996L0071).

8 Villkor för EU-blåkort

8.1 Resehandling m.m.

Regeringens bedömning: Några författningsändringar är inte nödvändiga med anledning av blåkortsdirektivets krav på att en utlänning som ansöker om EU-blåkort ska visa upp relevanta handlingar för att styrka att villkoren för ett sådant tillstånd är uppfyllda samt ha en giltig resehandling.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 5 i blåkortsdirektivet anges de villkor som ska vara uppfyllda för att en utlänning ska beviljas ett EU-blåkort.

I några fall uttrycks villkoren i artikel 5 indirekt på så sätt att det föreskrivs att sökanden ska presentera handlingar som visar att de aktuella villkoren är uppfyllda. Det gäller villkoren i artikel 5.1 a–e. En grundläggande förutsättning för att en ansökan om tillstånd att resa in i, vistas och arbeta i Sverige ska kunna beviljas är att utlänningen kan presentera de underlag som behövs för prövningen av ansökan. Direktivets krav på att en utlänning ska visa upp relevanta handlingar till stöd för sin ansökan om EU-blåkort motsvarar den ordning som gäller vid ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige. Några författningsändringar behövs därför inte för att uppfylla direktivets krav i denna del.

I artikel 5.1 d anges att medlemsstaterna får kräva att den resehandling som visas upp är giltig åtminstone under inledningen av den period för vilken uppehållstillståndet beviljats. Enligt 4 kap. 23 § UtlF får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om inte frågan om tillstånd gäller de kategorier av utlänningar som anges i den bestämmelsen eller det annars finns särskilda skäl. Enligt 5 kap. 9 § UtlF får ett arbetstillstånd inte beviljas för längre tid än utlänningen har tillstånd att vistas här eller får vistas här utan tillstånd och inte för längre tid än utlänningens pass gäller, om det inte finns särskilda skäl. Befintliga regler i utlänningsförordningen om begränsningar av tillståndstiden i relation till passhandlingens giltighetstid kan tillämpas även i fråga om EU-blåkort. Någon ytterligare reglering behövs därför inte i denna del.

8.2 Högkvalificerad anställning

Regeringens förslag: För att ett EU-blåkort ska beviljas, ska utlänningen ha erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige om minst ett år.

En bestämmelse som definierar begreppet högkvalificerad anställning tas in i utlänningslagen. Om anställningen avser ett

reglerat yrke måste villkoren för utövandet av detta yrke vara uppfyllda för att EU-blåkort ska beviljas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Någon uttrycklig definition av begreppet högkvalificerad anställning finns dock inte i promemorians lagförslag.

Remissinstanserna: TCO tillstyrker utredningens förslag vad beträffar definitionen av högkvalificerad anställning liksom förslaget gällande reglerade yrken. Sacos och Sveriges Ingenjörers uppfattning är att definitionen av högkvalificerad anställning genom yrkeserfarenhet är alltför otydlig.

TCO, Saco, Sveriges Ingenjörer och LO ställer sig kritiska till att det i promemorian förslås att ett anställningserbjudande ska ligga till grund för beviljande av EU-blåkort. Dessa remissinstanser anser att ett krav bör införas på att sökanden ska visa upp ett anställningskontrakt eller bindande anställningserbjudande.

Förvaltningsrätten i Malmö anser att det bör övervägas att införa ett krav på att en utlänning ska styrka behörigheten för att få utöva ett reglerat yrke i Sverige även i nuvarande reglering för ansökan om nationella arbetstillstånd.

Skälen för regeringens förslag

En högkvalificerad anställning om minst ett år

Enligt artikel 5.1 a ska sökanden visa upp ett giltigt anställningskontrakt eller, i enlighet med nationell lagstiftning, ett bindande anställningserbjudande om minst ett års högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten.

Enligt gällande ordning uppställs normalt inget krav på anställningens varaktighet för att ett arbetstillstånd ska beviljas (jfr dock möjligheten till s.k. spårbyte enligt 5 kap. 15 a § första stycket 1 UtL). En förutsättning för att EU-blåkort ska kunna beviljas är dock att den aktuella anställningen i Sverige har en varaktighet om minst ett år.

Ett EU-blåkort får beviljas endast för en högkvalificerad anställning. Av definitionen i artikel 2 b framgår att en högkvalificerad anställning är en anställning för vilken personen har relevant och särskild kompetens, som styrks av *högre yrkeskvalifikationer*. Med högre yrkeskvalifikationer avses kvalifikationer som kan styrkas genom bevis på *högre utbildning* eller, om undantag från detta föreskrivs i nationell lagstiftning, därmed motsvarande relevant *yrkeserfarenhet* om minst fem år (jfr artikel 2 g). Med högre utbildning avses minst tre års högskoleutbildning eller forskarutbildning (jfr artikel 2 h och skäl 9 i direktivet). Regeringen anser att det saknas anledning att begränsa möjligheten att bevilja EU-blåkort endast till utlänningar som har bevis på sådan högre utbildning. Även en utlänning som har minst fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser måste anses ha sådana kvalifikationer att han eller hon bör ges möjlighet att beviljas ett EU-blåkort. En anställning bör därför i fråga om EU-blåkort anses vara högkvalificerad om sökanden har relevant och särskild kompetens för den i form av minst tre års slutförd högskoleutbildning motsvarande 180

högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det aktuella yrket eller branschen. En bestämmelse som på detta sätt definierar begreppet högkvalificerad anställning bör tas in i utlänningslagen.

TCO tillstyrker utredningens förslag vad beträffar definitionen av högkvalificerad anställning. Saco och Sveriges Ingenjörer däremot anser att definitionen av högkvalificerad anställning genom yrkeserfarenhet är alltför otydlig och att det i promemorian saknas en klar definition av vad som menas med yrke eller bransch. För att underlätta Migrationsverkets bedömning av vad som ska omfattas i bedömningen om minst fem års yrkeserfarenhet föreslår dessa remissinstanser att exempelvis Högskoleverket får i uppdrag att utveckla ett verktyg som kan validera sagda yrkeserfarenhet. Sveriges Ingenjörer föreslår att begreppet bransch bör strykas då detta begrepp är olämpligt för de som ansöker om EU-blåkort. Som exempel anges att det i dag inte finns en ”tjänstemannabransch” eller ”chefsbransch” och att det troliga är att EU-blåkortet är riktat mot högre tjänstemän och chefer.

Blåkortsdirektivets artikel 2 i definierar yrkeserfarenhet som faktiskt och lagligt utövande av yrket i fråga. Någon närmare definition av begreppen yrke eller bransch ges inte i direktivet. Regeringen anser inte att en sådan definition behövs. Inte heller ser regeringen något behov av en särskild myndighet som ska validera vilka tidigare yrkeserfarenheter som är relevanta för det aktuella arbetet för att komma i fråga för ett EU-blåkort. Blåkortsdirektivet tar sikte på högkvalificerad anställning och det ska av arbetsgivarens utannonsering av en ledig tjänst framgå vilka arbetsuppgifter och kompetenskrav som ställs på sökanden. Enligt regeringens mening bör det i fråga om EU-blåkort, i likhet med vad som i dag gäller för nationella arbetstillstånd, vara upp till arbetsgivaren att avgöra om den person som han eller hon har för avsikt att erbjuda en anställning har de kvalifikationer som kan ligga till grund för anställningen, oavsett om kvalifikationerna baseras på en viss högskoleutbildning eller kan styrkas genom bevis på en längre tids yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser. Migrationsverket får därefter ta ställning till om kvalifikationerna kan ligga till grund för att bevilja tillstånd.

Anställningskontrakt eller bindande anställningserbjudande

Enligt gällande ordning kan arbetstillstånd beviljas den som har ett erbjudande om anställning. En blankett för anställningserbjudandet fylls i av arbetsgivaren. I detta anges bl.a. arbetstagarens personuppgifter, uppgifter om arbetsgivaren samt detaljer om arbetet och den aktuella anställningen. Uppgifter om lön och andra ersättningar, arbetets omfattning och försäkringsvillkor ska anges. Arbetsgivaren ska skriftligen intyga att de uppgifter som lämnats är riktiga och att sökanden har informerats om samtliga anställningsvillkor. Efter avstämning med berörd facklig organisation sänds blanketten till arbetstagaren, som bifogar erbjudandet till sin ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd. Anställningserbjudandet som sålunda ligger till grund för Migrationsverkets tillståndsprövning får anses utgöra ett bindande anbud i förhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Det förekommer att det vid ansökningsstidpunkten redan föreligger ett ingånget anställnings-

avtal, men något krav på giltigt anställningsavtal uppställs inte för arbetstillstånd. I promemorian görs bedömningen att något sådant krav inte heller bör ställas upp för den som ansöker om ett EU-blåkort, utan det ska vara tillräckligt för ett EU-blåkort att sökanden har ett bindande erbjudande om anställning.

TCO, Saco, Sveriges Ingenjörer och *LO* ställer sig kritiska till förslaget att ett anställningserbjudande ska ligga till grund för beviljande av EU-blåkort. Dessa remissinstanser anser att ett krav på att sökanden ska visa upp ett giltigt anställningskontrakt eller bindande anställningserbjudande i stället bör införas. Saco och Sveriges Ingenjörer anser att det är viktigt att säkerställa med vem som den sökande har ett bindande avtal och för att uppnå det behöver den sökande visa upp ett giltigt anställningsavtal vid ansökan. TCO anser att förslaget i promemorian inte är tillräckligt för att uppfylla direktivets krav. TCO anför att organisationen i andra sammanhang har pekat på att en av bristerna i dagens svenska system är att det arbetserbjudande som arbetsgivaren skickar till Migrationsverket och som den fackliga organisationen yttrar sig över inte är rättsligt bindande. Enligt TCO kan en arbetsgivare lova en sak i tillståndsprocessen och sedan skriva något helt annat i anställningskontraktet, utan att arbetstagaren vid en eventuell tvist kan åberopa den högre lönen. LO anser att förslaget i promemorian i denna del inte kan ligga till grund för det svenska genomförandet av direktivet.

Regeringen noterar den kritik som förs fram från fackligt håll när det gäller förslaget att ett anställningserbjudande ska kunna ligga till grund för beviljande av EU-blåkort. Kritiken tycks dock till stor del rikta sig mot att förslaget bygger på nuvarande system för arbetskraftsinvandring där de fackliga organisationerna anser att avsaknaden av förhandskontroller av arbetsgivare och kontrollen av efterlevnaden av löne- och arbetsvillkor utgör problem.

Som nämns ovan får det anställningserbjudande som ligger till grund för Migrationsverkets tillståndsprövning anses utgöra ett bindande erbjudande i förhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Erbjudandet är riktat till en bestämd person och är så konkret att det går att ta ställning till. Såvida inte förbehåll gjorts torde arbetsgivaren vara bunden av sitt erbjudande när det når arbetstagaren. Om denne accepterar de villkor som anges i arbetsgivarens erbjudande och bifogar de undertecknade handlingarna till Migrationsverket vid sin ansökan om EU-blåkort bör uppgifterna kunna ligga till grund för verkets prövning av ansökan. Arbetsdomstolen har i ett avgörande från maj 2012 (Dom nr 34/12, mål nr B 98/11), som rör frågan om ett av två anställningsavtal upprättats för skens skull, även beaktat vad som anges i ett av bolagets vd undertecknat anställningserbjudande som sänts in till Migrationsverket. I handlingen hade vd försäkrat att de uppgifter han lämnat var riktiga. Arbetsdomstolen påpekar att ”uppgifter av det slag som här är aktuella och som lämnas till myndigheter måste typiskt sett anses tillförlitliga. Både arbetstagaren och andra ska kunna lita på sådana uppgifter”. Det kan i detta sammanhang påpekas att det av 20 kap. 6 § första stycket 2 UtL framgår att den som i ett ansökningsärende enligt utlänningslagen, t.ex. avseende uppehålls- och arbetstillstånd, medvetet lämnar oriktig uppgift eller medvetet underlåter att tala om något förhållande av betydelse kan dömas till böter eller, när omständigheterna är försvårande,

till fängelse i högst sex månader. Denna bestämmelse träffar såväl arbetstagaren som arbetsgivaren.

Avtalsfrihet råder i Sverige och det är möjligt för en arbetsgivare och en arbetstagare att omförhandla anställningsvillkoren efter det att arbetet påbörjats, både till det bättre och sämre, under förutsättning att parterna är överens om detta, om det är förenligt med lagar och gällande kollektivavtal. Detta gäller även i fråga om EU-blåkort. Det kan därför ifrågasättas varför, såsom framhålls från de fackliga organisationernas sida, ett uttryckligt krav på giltigt anställningsavtal, till skillnad från ett anställningserbjudande, ska uppställas i fråga om EU-blåkort när det står parterna fritt att omförhandla anställningsvillkoren. Det är inte lämpligt med en ordning där arbetstagare från länder utanför EU inte ska vara fria att omförhandla sina anställningsvillkor på samma sätt som andra arbetstagare i Sverige. När det gäller EU-blåkort får dock den avtalade lönen inte understiga den lönetröskel som ska ligga till grund för beviljandet av ett sådant tillstånd. Om så skulle vara fallet åligger det innehavaren av EU-blåkort att informera Migrationsverket om den uppkomna situationen och verket har då att ta ställning till om tillståndet ska återkallas.

När det gäller de synpunkter som framförs av Saco och Sveriges Ingenjörer angående vikten av att säkerställa med vem som sökanden har ett bindande avtal kan följande framhållas. Blåkortsdirektivet tar sikte på en anställning i den berörda medlemsstaten. Även om det inte uttryckligen anges i direktivet förutsätts att även arbetsgivaren finns i den berörda medlemsstaten. Indirekt kan detta utläsas av olika bestämmelser i direktivet, bl.a. att unionsföreträdet ska ha beaktats och att en ansökan om EU-blåkort får avslås om arbetsgivaren påförts sanktioner i enlighet med nationell lagstiftning för odeklarerat arbete eller olaglig anställning (artikel 8.5). Direktivet kan inte tolkas på så sätt att det ska åligga medlemsstaterna att kontrollera om arbetsgivare i andra stater har påförts olika sanktioner. Härutöver anges i artikel 3.2 (se avsnitt 7) att bl.a. utstationerade arbetstagare och personer som reser in i en medlemsstat i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av fysiska personer med anknytning till handel och investeringar ska undantas från direktivets tillämpningsområde. Den sistnämnda kategorin omfattar s.k. företagsintern förflyttning av personal för vilka ett nytt direktivförslag för närvarande är föremål för förhandling inom EU. För dessa två kategorier av arbetstagare gäller att de inte är anställda i Sverige i den mening som avses i blåkortsdirektivet. Av det skriftliga anställningserbjudandet som utlänningen bifogar sin ansökan om EU-blåkort ska framgå uppgifter om arbetsgivaren i Sverige. Någon svårighet att fastställa från vilken arbetsgivare i Sverige en sökande av ett EU-blåkort har erbjudits en anställning här i landet eller med vilken arbetsgivare i Sverige ett bindande avtal har ingåtts torde därmed inte föreligga.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det anställningserbjudande som ligger till grund för Migrationsverkets prövning av en ansökan om EU-blåkort utgör ett sådant bindande anställningserbjudande som avses i direktivet och att den svenska regleringen av EU-blåkort bör bygga på att det är ett sådant erbjudande som ska visas upp för Migrationsverket.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke

Om anställningen avser ett *reglerat yrke* ska sökanden enligt artikel 5.1 b presentera en handling som styrker att han eller hon uppfyller de villkor som enligt nationell lagstiftning gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrket.

Med reglerade yrken avses en eller flera former av yrkesverksamhet där det genom lagar eller andra författningar direkt eller indirekt krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av verksamheten eller någon form av denna (artikel 2 j jämförd med artikel 3.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer). I Sverige finns ett trettiotal reglerade yrken. Frågor om erkännande av utländska kvalifikationer prövas av den myndighet som utsetts till behörig myndighet för yrket. De flesta av de reglerade yrkena i Sverige finns inom hälso- och sjukvårdssektorn. För dessa yrken finns bestämmelser och villkor för svensk legitimation och annan behörighet i patientsäkerhetslagen (2010:659) och patientsäkerhetsförordningen (2010:1369). Det är Socialstyrelsen som prövar och meddelar bevis om behörighet för personer med hälso- och sjukvårdsutbildning från tredjeland. Exempel på andra reglerade yrken är veterinär och advokat.

I utlänningslagen och utlänningsförordningen ställs inga krav på att den som ansöker om uppehålls- och arbetstillstånd för att utöva ett reglerat yrke i Sverige ska styrka behörigheten att utöva detta. När det gäller vissa reglerade yrken, t.ex. läkaryrket, kräver Migrationsverket ändå vid sin handläggning av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd bevis för att sökanden uppfyller villkoren för utövandet av yrket. *Förvaltningsrätten i Malmö* anser att det inte är tillfredsställande att denna praxis endast får genomslag vad gäller EU-blåkort och att det bör övervägas att införa en liknande reglering vad gäller nationella tillstånd.

Generellt gäller att det är arbetsgivarens ansvar att kontrollera att den som han eller hon avser anställa har de kvalifikationer och behörigheter som krävs för att utöva ett visst yrke i Sverige. När det gäller vårdirken har Migrationsverket påtagit sig uppgiften att särskilt kontrollera att sökanden uppfyller villkoren för utövande av sådana yrken i Sverige. Blåkortsdirektivet föreskriver en sådan skyldighet för alla reglerade yrken. Det är inte möjligt att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga införandet av ett sådant krav vid ansökan om nationellt arbetstillstånd.

En bestämmelse med innebörd att villkoren för utövande av reglerade yrken ska vara uppfyllda för att EU-blåkort ska kunna beviljas bör, mot bakgrund av direktivets bestämmelser, tas in i utlänningslagen.

8.3 Fastställd lönetröskel

Regeringens förslag: För att ett EU-blåkort ska beviljas, ska den erbjudna lönen minst uppgå till en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Denna s.k. lönetröskel ska årligen fastställas och offentliggöras. Därutöver får den erbjudna lönen, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte vara

sämre än de villkor som följer av tillämpliga lagar, svenska kollektivavtal eller praxis inom det aktuella yrket eller den aktuella branschen.

En bestämmelse som upplyser om regeringens behörighet att meddela föreskrifter om lönenivån tas in i utlänningslagen.

Regeringens bedömning: Uppgiften att årligen fastställa och offentliggöra den nationella lönetröskeln bör utföras av Migrationsverket efter samråd med den myndighet som är ansvarig för den officiella lönestatistiken i Sverige. Vidare bör Migrationsverket lämna sammanslutningar av arbetsgivare och arbetstagare tillfälle att yttra sig över arbetsvillkoren för att bl.a. säkerställa att lönen, försäkringskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detta bör regleras i en förordning.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Malmö* anser att det vore lämpligt att genom förarbetena ge ytterligare ledning kring definitionen av begreppet lön. *Sveriges advokatsamfund* anser att det, i syfte att motverka s.k. lönedumping, bör införas en hänvisning till att lön, försäkringsvillkor och övriga anställningsvillkor ska vara marknadsmissiga. Samtidigt påpekar dock Advokatsamfundet att det av rättssäkerhetsskäl är av stor vikt att bestämmelsen, för att möjliggöra en enhetlig och förutsebar rättstillämpning, står i överensstämmelse med befintlig reglering då det i grunden är samma förhållanden som regleras. *Migrationsverket* ifrågasätter förslaget att ansvaret att fastställa lönetröskeln ska åläggas verket och anser i stället att denna uppgift bör ankomma på den myndighet som ska bistå verket med beräkningarna av lönetröskeln. *Medlingsinstitutet* har, från de utgångspunkter som institutet har att beakta, inte något att anföra med anledning av promemorian. *TCO* tillstyrker utredningens förslag men anser att lönetröskeln bör fastställas av Migrationsverket efter samråd med såväl arbetsmarknadens parter som med Medlingsinstitutet. *Saco* och *Sveriges Ingenjörer* är kritiska till förslaget och påpekar att lönetröskeln kommer att fungera som en lagstadgad minimilön för anställningar av blåkortsinnehavare och att införandet av en statligt reglerad lönetröskel på svensk arbetsmarknad går stick i stäv med den svenska modellen. *Saco* anser att det är av avgörande betydelse att tillräcklig tid lämnas för att berörd facklig organisation ska ges möjlighet att granska anställningsvillkoren i ett ansökningsärende. Liknande synpunkter framförs även av *Sveriges läkarförbund*.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Utöver inresevillkoren i blåkortsdirektivets artikel 5.1 anges i artiklarna 5.3–5.5 vilka lönevillkor som ska vara uppfyllda för att EU-blåkort ska kunna beviljas.

Av huvudregeln i artikel 5.3 följer att den bruttoårslön som anges i anställningskontraktet, eller i det bindande anställningserbjudandet, inte får understiga en relevant lönetröskel som medlemsstaterna för ändamålet ska fastställa och offentliggöra. Lönetröskeln ska vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. Vid tillämpningen av huvudregeln får medlemsstaterna, enligt artikel 5.4, kräva att alla villkor i tillämpliga lagar, kollektivavtal eller relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning ska vara uppfyllda.

Med avvikelse från huvudregeln får, enligt artikel 5.5, lönetröskeln för anställning inom de yrken där efterfrågan på arbetstagare från tredjeland är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 enligt International Standard Classification of Occupations, ISCO, vara minst 1,2 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. I sådana fall ska den berörda medlemsstaten varje år tillställa kommissionen en förteckning över de yrken för vilka en avvikelse har beslutats. Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK) bygger på den internationella klassifikationen ISCO. Grupperna 1 och 2 i ISCO motsvarar i stort yrkesområdena 1 och 2 i SSYK, dvs. ledningsarbete och arbete som kräver teoretisk specialistkompetens.

I artikel 5.6 anges att artikel 5 inte ska påverka tillämpliga kollektivavtal eller relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning.

Det svenska lönebegreppet

Av direktivets skäl 11 framgår att lönetröskeln enbart är avsedd att, med beaktande av statistiska uppgifter som publiceras av kommissionen (Eurostat) eller av den berörda medlemsstaten, bidra till fastställandet av räckvidden för det EU-blåkort som varje medlemsstat infört på grundval av gemensamma regler. Den syftar inte till att fastställa löner och medför därför inte något undantag, vare sig från regler eller praxis på medlemsstatsnivå eller från kollektivavtal, och kan inte användas för någon harmonisering på området. Blåkortsdirektivet medför således att Sverige åläggs att bestämma en minsta lönenivå, en lönetröskel, som ska tjäna som ett ytterligare villkor för att EU-blåkort ska kunna beviljas.

I Sverige saknas lagreglering som definierar begreppet lön. Med lön brukar dock i Sverige avses inte bara själva grundlönen utan även vissa tillägg som den som utför arbetet kan ha rätt till, t.ex. tillägg för obekvämt arbetstid och övertidsersättning. Lönebegreppets närmare innehåll torde kunna variera mellan olika branscher och bör därför i det enskilda fallet avgöras med ledning av kollektivavtal eller praxis i den aktuella branschen. Vid en tvist mellan en arbetsgivare och en arbetstagare kan det ytterst bli en fråga för rättstillämpningen att avgöra om kraven avser lön. Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen att någon närmare ledning kring definitionen av begreppet lön, som efterfrågats av *Förvaltningsrätten i Malmö*, inte bör ges.

Metod för beräkning av den nationella lönetröskeln

Enligt artikel 5.3 ska lönetröskeln vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. Vid tillämpningen av denna beräkningsmetod kan medlemsstaterna, enligt artikel

5.4, kräva att alla villkor i tillämpliga lagar, kollektivavtal eller relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning ska vara uppfyllda. Av artikel 5.5 följer att medlemsstaterna, för yrken där efterfrågan på arbetstagare från tredjeländ är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 enligt ISCO-klassificeringen, i stället får tillämpa en lönetröskel som är minst 1,2 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.

Vid tillämpningen av den alternativa beräkningsmetoden i artikel 5.5 kan medlemsstaterna inte utnyttja möjligheten enligt artikel 5.4 att kräva att alla villkor i tillämpliga lagar, kollektivavtal eller relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning ska vara uppfyllda. Enligt gällande ordning kan ett arbetstillstånd beviljas endast under förutsättning att lönen och övriga villkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom det aktuella yrket eller branschen. Det är en viktig regel som bl.a. bidrar till att minska risken för s.k. lönedumpning. Detta krav bör gälla även för den nu aktuella kategorin av arbetstagare. Av denna anledning bör den alternativa beräkningsmetoden inte tillämpas från svensk sida. Skäl att fastställa lönetröskeln högre än en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen föreligger inte heller. Ett EU-blåkort bör därför kunna beviljas sökanden om den erbjudna bruttoårslönen minst uppgår till en fastställd och offentliggjord lönetröskel som är en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Därutöver bör alltså gälla att den erbjudna lönen, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte får vara sämre än de villkor som följer av tillämpliga lagar, svenska kollektivavtal eller praxis inom det aktuella yrket eller branschen.

Offentliggjord nationell lönetröskel

Enligt blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna fastställa och offentliggöra den nationella lönetröskeln. Eftersom Sverige inte har några lagfästa minimilöner är det rimligt att den nationella lönetröskeln fastställs utifrån tillgänglig statistik över genomsnittslön i landet. Medlingsinstitutet är ansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken i Sverige. På Statistiska centralbyråns hemsida finns information om lönestatistik för hela ekonomin som har till syfte att årligen ge en översiktlig och jämförbar statistik om lönestrukturen för hela arbetsmarknaden. Statistiken är uppdelad efter region, sektor, yrke, kön och tid. Den lönestatistik som presenteras avseende heltidslön per månad för hela ekonomin sammantaget (statlig, kommunal, landsting och privat sektor) bedöms vara en lämplig utgångspunkt för fastställandet av den nationella lönetröskeln.

Av de statistikuppgifter som nu finns tillgängliga framgår att en genomsnittlig månadslön för samtliga sektorer och samtliga yrken för år 2011 uppgick till 29 000 kronor. Direktivets krav att lönetröskeln ska vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten skulle således innebära att en nationell lönetröskel för högkvalificerad anställning för närvarande skulle fastställas till en bruttolön uppgående till 43 500 kronor per månad. Statistikuppgifterna presenteras av naturliga skäl med viss fördröjning.

Statistikuppgifter för år 2012 finns tillgängliga någon gång i mitten av år 2013.

Mot bakgrund av att den nationellt fastställda lönetröskeln kommer att behöva ändras efter löneutvecklingen i Sverige bör en sådan uppgift regleras i särskild ordning. En bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den lönenivå som ska ligga till grund för prövningen av ansökan om EU-blåkort bör tas in i utlänningslagen.

I promemorian görs bedömningen att uppgiften att årligen fastställa och offentliggöra den nationella lönetröskeln bör ankomma på Migrationsverket och att uppgiften att ta fram den årliga lönenivån bör ske i samråd med Medlingsinstitutet. *Migrationsverket* ifrågasätter förslaget att ansvaret att fastställa lönetröskeln ska åligga verket och anser i stället att denna uppgift bör ankomma på den myndighet som måste bistå verket med beräkningarna av lönetröskeln, dvs. Medlingsinstitutet. *Medlingsinstitutet* har ingen erinran mot promemorians förslag. *TCO* tillstyrker utredningens förslag men anser att lönetröskeln bör fastställas av Migrationsverket efter samråd med såväl arbetsmarknadens parter som med Medlingsinstitutet.

Eftersom Migrationsverket är den myndighet som kommer att handlägga ärenden om EU-blåkort delar regeringen den bedömning som görs i promemorian att uppgiften att årligen fastställa och offentliggöra den nationella lönetröskeln bör ankomma på Migrationsverket, efter samråd med den myndighet som är ansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken i Sverige, dvs. i dag Medlingsinstitutet. Reglering avseende detta bör ske på förordningsnivå. Något behov av att även samråda med arbetsmarknadens parter i fråga om den nationella lönetröskeln som kan tas fram med stöd av publicerade statistikuppgifter föreligger enligt regeringens mening inte.

Prövning av anställningsvillkoren

Enligt 13 kap. 14 § UtL ska vid prövning av frågor om arbetstillstånd som har principiell betydelse eller som i övrigt är av större vikt berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer få tillfälle att yttra sig. Med stöd av denna bestämmelse föreskrivs i 5 kap. 7 § UtF att Migrationsverket ska lämna sammanslutningar av arbetsgivare respektive arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig i ett ärende om arbetstillstånd som är av principiell betydelse eller annars av större vikt. Dessa bestämmelser blir tillämpliga även i fråga om EU-blåkort. Vidare anges i 5 kap. 7 a § UtF att för att säkerställa att lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen ska Migrationsverket vid handläggning av en ansökan om arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL ge sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig i ärendet. Något hinder enligt direktivet att införa en sådan ordning till att gälla även vid Migrationsverkets prövning av en ansökan om EU-blåkort föreligger inte, vilket också kan vara lämpligt.

Saco och *Sveriges läkarförbund* poängterar vikten av att berörda fackliga organisationer får tillräcklig tid för att kunna granska ett

ansökningsärendet och avge ett yttrande om villkoren i ett arbetserbjudande. Som regeringen påpekade i samband med införandet av de nya reglerna för arbetskraftsinvandring år 2008 är det i första hand arbetsgivarens ansvar att inhämta den berörda arbetstagarorganisationens yttrande över erbjudna arbetsvillkor (prop. 2007/08:147 s. 37). Arbetsgivaren bör därför lämna sitt anställningserbjudande till berörd facklig organisation innan det lämnas till den sökande som i sin tur bifogar erbjudandet till sin ansökan. En sådan ordning ökar andelen kompletta ansökningar och minskar handläggningstiden hos Migrationsverket. Mot bakgrund av att direktivet föreskriver att en ansökan om EU-blåkort som huvudregel ska avgöras senast 90 dagar efter det att ansökan lämnades in (jfr avsnitt 9.2) är det angeläget att alla nödvändiga uppgifter finns tillgängliga vid ansökningstillfället.

8.4 Sjukförsäkring

Regeringens förslag: En utlänning som ansöker om EU-blåkort ska styrka att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige i tre månader från inresan i landet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 5.1 e ska medlemsstaterna ställa som krav att en tredjelandsmedborgare ska lägga fram bevis för att han eller hon har en sjukförsäkring, eller, i enlighet med nationell lagstiftning, har ansökt om en sjukförsäkring. Försäkringen ska täcka alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringsskydd och motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningskontraktet.

I artikel 7 i direktivet anges att medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet på mellan ett och fyra år. En utlänning som kan komma i fråga för EU-blåkort kommer således att beviljas ett tillstånd för minst ett års vistelse i Sverige. I 3 § folkbokföringslagen (1991:481) anges att den som efter inflyttning kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år ska folkbokföras.

Enligt bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) respektive tandvårdslagen (1985:125) är landstingen skyldiga att tillhandahålla hälso- och sjukvård samt tandvård åt alla, oavsett medborgarskap, som är bosatta inom landstingen. För den som vistas inom landstinget, utan att vara bosatt där, är landstinget endast skyldigt att tillhandahålla omedelbar vård. En utlänning som beviljas ett EU-blåkort kommer således efter folkbokföring att omfattas av landstingens skyldighet att tillhandahålla även annan än omedelbar hälso- och sjukvård samt tandvård.

Fram till dess att folkbokföring ägt rum i Sverige bör som krav ställas upp att den som ansöker om EU-blåkort har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige. Enligt gällande ordning uppställs dock inget krav på när den som flyttar in från utlandet till Sverige ska anmäla sin flyttning till Skatteverket för registrering i folkbokföringsregistret. Det torde dock ligga i både arbetstagarens och arbetsgivarens intresse att folkbokföring sker så snart som möjligt efter inresan för att bl.a. underlätta hanteringen av olika frågor som rör anställningen. I betänkandet Folkbokföringen (SOU 2009:75), som behandlar en allmän översyn av folkbokföringslagen, föreslås att det ska införas en tidsfrist på tre månader inom vilken den som flyttat in från utlandet och som ska folkbokföras ska anmäla inflyttningen till Skatteverket (jfr förslag till ändring av 26 § folkbokföringslagen). Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Krav på försäkring som täcker viss sjukvård ställs även upp vid ansökan om en Schengenvisering enligt den s.k. viseringskodexen⁹. En sådan visering ger innehavaren rätt att vistas inom medlemsstaternas territorium i tre månader under en sexmånadersperiod. Sökanden ska då styrka att han eller hon har en medicinsk reseförsäkring som täcker eventuella kostnader som kan uppstå i samband med hemtransport av medicinska skäl, brådskande läkarhjälp och/eller akut sjukhusvård eller vid dödsfall under vistelsen eller vistelserna på tre månader inom medlemsstatens territorium.

Mot bakgrund av det anförda framstår det som rimligt att kräva att den som ansöker om EU-blåkort kan styrka att han eller hon har, eller har ansökt om, en sjukförsäkring som täcker en period om tre månader efter inresan i Sverige. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i utlänningslagen.

8.5 Unionsföreträde

Regeringens förslag: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att tillämpa principen om unionsföreträde vid prövning av ansökan om EU-blåkort ska utnyttjas. En bestämmelse om att ett EU-blåkort endast får beviljas om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom EU ska därför tas in i utlänningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 8.2 andra stycket får medlemsstaterna innan de fattar beslut om en ansökan om EU-blåkort eller förlängning av ett sådant tillstånd tillämpa principen om unionsföreträde. En förutsättning för att bevilja arbetstillstånd vid arbetskraftsinvandring enligt gällande ordning är att denna princip har

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex), EUT L 243, 15.9.2009, s. 1 (Celex 32009R810).

respekterats. Principen kommer till uttryck i 6 kap. 2 § andra stycket UtL där det anges att ett arbetstillstånd endast får ges om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen. Rekryteringen kan inledas av att arbetsgivaren anmäler den lediga anställningen till Arbetsförmedlingen för utannonsering. När en ledig tjänst utannonseras i den svenska platsbanken blir den också synlig i den europeiska internetbaserade platsportalen Eures, varigenom tjänsten görs tillgänglig för medborgare i EU/EES och Schweiz. Om arbetsgivaren dessutom begär aktiva förmedlingsinsatser från Arbetsförmedlingen kan utbudet av tillgänglig arbetskraft inom EU/EES och Schweiz presenteras för arbetsgivaren. Har Migrationsverket tillgång till detta material torde verket typiskt sett kunna avgöra om unionsföreträdet har respekterats. Det finns dock inget som hindrar arbetsgivaren från att välja andra rekryteringsåtgärder. Det avgörande är att underlaget gör det möjligt att bedöma om unionsföreträdet har iakttagits.

I likhet med nuvarande ordning för arbetskraftsinvandring till Sverige bör principen om unionsföreträde beaktas vid prövning av ansökan om EU-blåkort. En bestämmelse med innebörd att ett EU-blåkort endast får beviljas om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen bör därför tas in i utlänningslagens kapitel om EU-blåkort. I enlighet med vad som gäller enligt nuvarande ordning bör kravet på unionsföreträde inte gälla vid ansökan om förlängning av tillstånd om ansökan grundar sig på samma anställning som tidigare. Om förlängningsansökan däremot avser en ny anställning bör kravet på unionsföreträde gälla.

8.6 Adress under vistelsen i Sverige

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att ställa som krav att utläningen vid ansökningstillfället ska uppge sin adress i Sverige bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 5.2 i direktivet får medlemsstaterna kräva att sökanden uppger sin adress på den berörda medlemsstatens territorium.

Enligt nuvarande ordning uppställs inget krav på att en sökande av uppehålls- och arbetstillstånd ska uppge på vilken adress han eller hon kommer att bosätta sig vid en anställning här i landet. Det saknas anledning att införa en annan ordning för EU-blåkort. För svensk del bör därför den aktuella möjligheten inte utnyttjas.

8.7 Inresekvot

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att besluta om en inresekvot för högkvalificerad anställning bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 6 i blåkortsdirektivet ges medlemsstaterna möjlighet att besluta om inresekvoter för tredjelandsmedborgare som reser in till deras territorier för högkvalificerad anställning. I artikel 8.3 anges vidare att en ansökan om EU-blåkort kan nekas prövning på grundval av artikel 6. Till skillnad från vissa andra medlemsstater i EU tillämpar Sverige inte ett system med årliga kvoter för hur många utlänningar som kan beviljas tillstånd att resa in i landet för att arbeta. Det bör även fortsättningsvis vara arbetsgivares behov av att rekrytera arbetskraft utanför Sverige och EU/EES som ska ligga till grund för att bevilja uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. Möjligheten att införa en inresekvot för högkvalificerad anställning i Sverige bör därför inte utnyttjas.

8.8 Etiska krav

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att begränsa rekrytering av arbetstagare på grund av etiska krav bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Av artikel 8.4 följer att medlemsstaterna får avslå en ansökan om EU-blåkort för att säkerställa etiska krav inom de sektorer där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna. Artikeln ska läsas mot bakgrund av artikel 3.3 där det anges att direktivet inte ska påverka tillämpningen av eventuella avtal mellan unionen och/eller dess medlemsstater och ett eller flera tredjeländer vilka innehåller en förteckning över yrken som bör undantas från tillämpningen av blåkortsdirektivet för att säkerställa en etisk rekrytering inom sektorer som kännetecknas av personalbrist, genom att skydda arbetskraft i utvecklingsländer som undertecknat dessa avtal. Enligt artikel 20.1 andra stycket ska de medlemsstater som utnyttjar bestämmelserna i artikel 8.4 till kommissionen och övriga medlemsstater överlämna ett motiverat beslut som anger berörda länder och sektorer.

Det finns enligt nuvarande ordning för arbetskraftsinvandring inga bestämmelser som begränsar möjligheten att rekrytera utländsk arbetskraft från vissa särskilda länder eller sektorer. I sin utvärdering av den svenska arbetskraftsinvandringsreformen (Recruiting Immigrant Workers Sweden, s. 21), som överlämnades till regeringen i december 2011,

konstaterar OECD att få utlänningar från utvecklingsländer anställs i Sverige i yrken som är avgörande för utvecklingen av deras hemländer – i synnerhet inom utbildning och hälsovård. Flertalet högutbildade utlänningar från utvecklingsländer – huvudsakligen ingenjörer och data-specialister – rekryteras för kortare uppdrag i Sverige, vilket ger möjlighet för ökad överföring av både pengar och kunskap till deras ursprungsländer.

Det saknas skäl att anta att införandet av ett system med EU-blåkort kommer att medföra ökad rekrytering av arbetskraft i de sektorer där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna. Möjligheten att införa en begränsning av rekrytering av arbetskraft från vissa ursprungsländer bör därför inte utnyttjas.

8.9 Arbetsmarknadsprövning

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att tillämpa en s.k. arbetsmarknadsprövning bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 8.2 första stycket anges att innan medlemsstaterna fattar beslut om EU-blåkort eller förlängning av ett sådant tillstånd får de undersöka situationen på den inhemska arbetsmarknaden och tillämpa sina nationella förfaranden för tillsättning av lediga platser. I samband med att nya regler för arbetskraftsinvandring infördes i Sverige i december 2008 avskaffades den då gällande ordningen med s.k. myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning. Numera ska i stället arbetsgivarens bedömning av om det i det enskilda fallet finns ett behov av att rekrytera arbetskraft från tredjeland vara utgångspunkten vid handläggningen av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd (prop. 2007/08:147, s. 25). Det saknas anledning att frånga denna ordning när det gäller EU-blåkort, varför möjligheten till arbetsmarknadsprövning inte bör utnyttjas.

8.10 Arbetsgivare som påförts sanktioner

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att avslå en ansökan om EU-blåkort om arbetsgivaren påförts sanktioner för odeklarerat arbete eller anställning av utlänning som saknar rätt att vistas i Sverige bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* anför att det för EU-blåkortets legitimitet är viktigt att oseriösa arbetsgivare så långt det är möjligt hålls utanför systemet och att de utlänningar som beviljas EU-blåkort verkligen kommer i åtnjutande av arbetsvillkor som uppfyller ställda krav. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att införande av

ytterligare kontrollmekanismer bör övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. *Rikspolisstyrelsen (RPS)* anser att möjligheten enligt blåkortsdirektivet att avslå en ansökan om EU-blåkort om arbetsgivaren har påförts sanktioner för odeklarerat arbete eller anställning av utlänning som saknar rätt att vistas i Sverige bör utnyttjas. Migrationsverkets möjligheter att få tillgång till relevanta uppgifter för denna prövning bör, enligt RPS, då ses över.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 8.5 anges att en ansökan om EU-blåkort får avslås om arbetsgivaren påförts sanktioner i enlighet med nationell lagstiftning för odeklarerat arbete och/eller olaglig anställning.

Någon definition av begreppen *odeklarerat arbete* och *olaglig anställning* finns inte i blåkortsdirektivet. Det framgår därför inte klart vilka situationer som avses. Det framgår inte heller av direktivets bestämmelse hur långt tillbaka i tiden medlemsstaterna får beakta om en arbetsgivare har påförts någon sanktion.

I Kommissionens meddelande om kraftfullare åtgärder mot odeklarerat arbete av den 24.10.2007 (KOM [2007] 628) definieras odeklarerat arbete som

”varje betald verksamhet som till sin art inte är lagstridig men som inte anmälts till myndigheterna, med beaktande av de skillnader som förekommer i medlemsländernas kontrollsystem”.

Med denna definition knyts enligt meddelandet odeklarerat arbete till skatte- och/eller bidragsfusk och täcker en rad aktiviteter från informella hushållstjänster till svart arbete av olagligt bosatta, medan kriminell verksamhet utesluts.

När det gäller olaglig anställning kan viss ledning hämtas från det s.k. sanktionsdirektivet mot arbetsgivare¹⁰ där olaglig anställning definieras som anställning av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på en medlemsstats territorium och som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, villkoren för vistelse eller bosättning i den medlemsstaten. Genom sanktionsdirektivet åläggs medlemsstaterna att införa sanktioner mot arbetsgivare som anställer tredjelandsmedborgare som saknar rätt att vistas i medlemsstaterna. En lagrådsremiss om direktivets genomförande beslutades av regeringen den 31 januari 2013.

Bestämmelsen i artikel 8.5 förutsätter att Migrationsverket får kännedom om att en arbetsgivare tidigare påförts någon sanktion. Migrationsverket har i viss utsträckning tillgång till uppgifter ur belastningsregistret. Av 10 § punkt 14 i förordning (1999:1134) om belastningsregister framgår att uppgifter ur belastningsregistret ska lämnas till Migrationsverket i ärenden enligt lagen om svenskt medborgarskap eller utlänningslagen, dels i fråga om den som ärendet gäller, dels för utredning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1 utlänningslagen i fråga om någon annan än den som ärendet gäller. Nämda utredning tar sikte på referenspersonen i anknytningsärende där det särskilt ska beaktas om

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt, EUT L 168, 30.6.2009, s. 24 (Celex 32009L0052).

utlänningen eller utlänningens barn kan antas bli utsatt för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, om uppehållstillstånd skulle beviljas (5 kap. 17 § UtL första stycket). Uppgifter om arbetsgivare som vid överträdelse av bestämmelser eller underlåtenhet att följa föreskrifter i lag eller förordning påförts en sanktionsavgift i form av särskild avgift, t.ex. skattetillägg, framgår inte av belastningsregistret.

Regeringen anser att, i likhet med vad som gäller vid prövning av ansökan om arbetstillstånd enligt nuvarande bestämmelser för arbetskraftsinvandring, det bör ankomma på Migrationsverket att vid sin prövning av ansökan om EU-blåkort, vidta den utredning som krävs i det enskilda fallet. Om det finns anledning att ifrågasätta det arbetserbjudande som utlänningen bifogat sin ansökan om EU-blåkort finns möjlighet för Migrationsverket att vid kontakt med olika myndigheter kontrollera arbetsgivaren, t.ex. via Skatteverket, för att få fram uppgifter om arbetsgivaren betalat skatter och avgifter eller inte. Till skillnad från vad som framförs av *Kammarrätten i Stockholm* och *RPS* är det därför enligt regeringens mening inte befogat att med anledning av blåkortsdirektivets genomförande införa ytterligare kontrollmekanismer.

Enligt gällande ordning finns ingen reglering som medger Migrationsverket att avslå en ansökan om arbetstillstånd om det framkommer att en arbetsgivare påförts sanktioner för de situationer som anges i blåkortsdirektivet. I avsnitt 6 föreslås att det införs ett med de nuvarande bestämmelserna om arbetskraftsinvandring parallellt regelsystem för inresa och vistelse för högkvalificerad anställning. Oavsett vilket tillstånd som söks – ett EU-blåkort eller tillstånd enligt de vanliga reglerna för arbetskraftsinvandring – är det arbetsgivarens anställningserbjudande som ligger till grund för ansökan. Det är enligt regeringens mening inte lämpligt att införa en ordning som innebär att särskilda kontrollåtgärder kan leda till att en ansökan om EU-blåkort avslås i fall då det framkommer att en arbetsgivare påförts sanktioner för odeklarerat arbete eller för anställning av utlänning som saknar rätt att vistas i Sverige, medan motsvarande möjlighet inte finns vid ansökan om nationellt arbetstillstånd. Som framgår ovan kan det förstas förekomma att en upptäckt av att sådana sanktioner har påförts ger anledning att misstänka att det aktuella arbetserbjudandet inte är korrekt.

Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen att möjligheten enligt blåkortsdirektivet att avslå en ansökan om EU-blåkort om arbetsgivaren påförts sanktioner för odeklarerat arbete eller anställning av utlänning som saknar rätt att vistas i Sverige inte bör utnyttjas.

8.11 Falsa eller förfalskade handlingar

<p>Regeringens förslag: Ett EU-blåkort ska inte beviljas om de handlingar som visas upp till stöd för ansökan har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende.</p>

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I blåkortsdirektivets artikel 8.1 finns en tvingande regel som föreskriver att en ansökan om EU-blåkort ska avslås om de handlingar som uppvisas till stöd för ansökan har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i utlänningslagen.

8.12 Hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa

Regeringens förslag: Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning om han eller hon anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Att en ansökan om arbetstillstånd eller återkallelse av ett arbetstillstånd kan utgöra ett säkerhetsärende ska lagregleras.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian ges inget förslag om att ärenden i fråga om arbetstillstånd kan bli säkerhetsärenden.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget. *Säkerhetspolisen* påpekar att beslutande instanser även i ärenden om EU-blåkort kan komma att begära yttrande från Säkerhetspolisen avseende säkerhetsmässiga aspekter. En konsekvens av detta borde vara att ärenden om arbetstillstånd kan bli säkerhetsärenden enligt den modell som framgår av 1 kap. 7 § UtL.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 5.1 f ska en ansökan om EU-blåkort vägras om utlänningen anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Blåkortsdirektivets bestämmelse i denna del är tvingande. En bestämmelse om att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utlänning om han eller hon anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa bör därför tas in i utlänningslagen.

Säkerhetspolisen anför att det i promemorian föreslås lagändringar som innebär att EU-blåkort, en form av arbetstillstånd, inte ska beviljas eller förlängas, eller ska återkallas, om utlänningen utgör hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. I ärenden enligt utlänningslagen lämnar *Säkerhetspolisen* på begäran av den beslutande instansen yttranden om huruvida det finns säkerhetsskäl mot att bevilja en utlänning exempelvis uppehållstillstånd. När *Säkerhetspolisen* av säkerhetsskäl förordar att en utlänning ska avvisas eller utvisas eller att en ansökan om uppehållstillstånd ska avslås eller att ett uppehållstillstånd ska återkallas är ärendet ett säkerhetsärende i utlänningslagens mening (1 kap. 7 § UtL). *Säkerhetspolisen* anför att det förefaller rimligt att beslutande instans även i ärenden om EU-blåkort kan komma att begära yttrande från *Säkerhetspolisen* avseende säkerhetsmässiga aspekter. En konsekvens av detta borde, enligt *Säkerhetspolisen*, vara att ärenden om arbetstillstånd kan bli säkerhetsärenden enligt den modell som framgår av 1 kap. 7 § UtL.

Regeringen anser att de argument som Säkerhetspolisen framför har relevans. Samma aspekter gör sig gällande då en utlänning beviljas arbetstillstånd i Sverige för en vistelse som understiger tre månader. För en utlänning som är undantagen från kravet på visering utfärdas inget tillståndsbevis eftersom han eller hon varken behöver uppehållstillstånd eller visering för inresa och vistelse i Sverige som understiger tre månader. Även om det rör sig om ett fåtal personer som beviljas arbetstillstånd utan krav på visering eller uppehållstillstånd kan det inte uteslutas att även sådana ärenden kan inrymma säkerhetsaspekter. I 1 kap. 7 § UtL regleras vilka ärenden som är säkerhetsärenden. Det är ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar avvísning eller utvisning eller att en ansökan om uppehållstillstånd ska avslås eller uppehållstillstånd återkallas. Denna bestämmelse bör ändras så att även ansökan om arbetstillstånd eller återkallelse av arbetstillstånd omfattas. Genom en sådan ändring förtydligas att även ett ärende om EU-blåkort, som är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd, kan utgöra ett säkerhetsärende. En konsekvensändring bör också göras i 5 § lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Enligt 14 kap. 11 § UtL får Migrationsverkets beslut i fråga om bl.a. uppehållstillstånd och arbetstillstånd i ett säkerhetsärende överklagas av Säkerhetspolisen. Någon lagändring i den delen är därmed inte påkallad.

9 Handläggning av ärenden om EU-blåkort

9.1 Ansökan om EU-blåkort

Regeringens förslag: En utlänning som vill ha ett EU-blåkort ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om EU-blåkort får inte bifallas efter inresan.

Ett EU-blåkort får dock beviljas efter inresan i Sverige om utlänningen

- ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,
- har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,
- har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng, eller
- som gästforskare i Sverige har genomfört ett sådant forskningsprojekt som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare.

Ett EU-blåkort får också beviljas en utlänning som med stöd av ett EU-blåkort vistats i en annan EU-stat i arton månader om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige eller om en utlänning som beviljats EU-blåkort i Sverige återsänds hit efter avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan EU-stat.

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att medge att arbetsgivare ansöker om EU-blåkort för en utlänningsräkning bör inte utnyttjas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget. *Vetenskapsrådet*, liksom *Ambassaden i Peking och Arbetsgivarverket*, tillstyrker särskilt förslaget att en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier i Sverige liksom gästforskare från tredjeland som genomför ett forskningsprojekt i Sverige kan ansöka om och beviljas EU-blåkort utan att lämna landet. *Sveriges advokatsamfund* anser att när det gäller högkvalificerade samt högkvalificerade och därtill reglerade yrken det borde övervägas om inte även arbetsgivare bör kunna ansöka om EU-blåkort för en utlänningsräkning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

I artikel 10.2 anges att en ansökan ska tas upp till prövning antingen när tredjelandsmedborgaren fortfarande befinner sig utanför den medlemsstat som han eller hon vill resa in i, eller då han eller hon redan befinner sig på medlemsstatens territorium med ett giltigt uppehållstillstånd eller en nationell visering för längre vistelse. Enligt artikel 10.3 får, med avvikelse från artikel 10.2, medlemsstaterna i enlighet med nationell lagstiftning godta en ansökan som getts in när den berörde tredjelandsmedborgaren inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd men uppehåller sig lagligen på territoriet. Med avvikelse från artikel 10.2 får en medlemsstat vidare fastställa att ansökan endast kan ges in utanför dess territorium under förutsättning att detta förfarande redan finns antaget i nationell lagstiftning antingen för alla tredjelandsmedborgare eller för specifika kategorier av tredjelandsmedborgare (artikel 10.4).

Nuvarande ordning

Huvudregeln enligt nuvarande ordning är att en utlänning som vill ha uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats sådana tillstånd före inresan i landet. Uppehållstillstånd och arbetstillstånd får som huvudregel inte bifallas efter inresan. I vissa särskilt angivna fall kan dock ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd bifallas när utlänningen befinner sig i Sverige (5 kap. 18 § andra–tredje styckena och 19 § samt 6 kap. 4 § UtlL). Detta gäller t.ex. för utländska studenter vid universitet eller högskolor i Sverige som slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning (5 kap. 18 § andra stycket 8 UtlL). Även en utlänning vars ansökan om asyl avslagits genom ett lagakraftvunnet beslut kan under vissa förutsättningar beviljas uppehållstillstånd för arbete vid ansökan under vistelsen i Sverige. En förutsättning är då att utlänningen sedan minst sex månader har en anställning. Detta innebär att utlänningen, med stöd av ett undantag från kravet på arbetstillstånd (s.k. AT-UND, 5 kap. 4 § UtlF), måste ha arbetat under den tid som ansökan om uppehållstillstånd handlagts. Vidare ska anställningen omfatta en tidsperiod om minst ett år från ansökningstillfället. Dessutom

ska anställningen uppfylla de krav som anges i 6 kap. 2 § första stycket UtIL, dvs. att anställningen gör det möjligt för utlänningen att försörja sig och att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (5 kap. 15 a § och 5 kap. 18 § andra stycket 7 UtIL). Vidare kan en utlänning som beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige, eller som rest in viseringsfritt i detta syfte, beviljas tillstånd utan att lämna landet, under förutsättning att anställningen avser ett arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft och att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste lämna Sverige för att göra en ansökan eller om det annars föreligger särskilda skäl (5 kap. 18 § tredje stycket UtIL).

När och var ska ansökan om EU-blåkort göras?

Av de inledande skälen i blåkortsdirektivet anges att avsikten med direktivet är att komma till rätta med arbetskraftsbristen inom Europeiska unionen genom att främja tredjelandsmedborgares inresa och rörlighet i syfte att ta en högkvalificerad anställning under vistelser på minst tre månader. Syftet är således inte att de utlänningar som redan lagligen vistas och arbetar inom unionen ska medges EU-blåkort utan avsikten är att fler personer ska söka sig hit.

Mot denna bakgrund bör huvudregeln för att beviljas ett EU-blåkort vara att en utlänning ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. Av artikel 10.4 följer att medlemsstaterna får föreskriva en sådan ordning förutsatt att sådana begränsningar redan finns fastställda i gällande lagstiftning vid antagandet av blåkortsdirektivet antingen för alla eller för specifika kategorier av tredjelandsmedborgare. Av bestämmelserna i 5 kap. 18 § UtIL följer att huvudregeln är att uppehållstillstånd ska ha ansökts om och beviljats före inresan i Sverige men att det för vissa utlänningar görs undantag från denna huvudregel. Den möjlighet som ges enligt blåkortsdirektivets artikel 10.4 kan därför utnyttjas. De nationella bestämmelserna om EU-blåkort ska alltså inte tillämpas på utlänningar som av olika skäl sökt sig till Sverige och här beviljats uppehållstillstånd för bosättning och arbete.

Undantag från ovan nämnda huvudregel ska dock gälla för de fall som anges i blåkortsdirektivet. Utöver möjligheten att ansöka om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort inifrån landet (artikel 7.2 och 8.2) bör även den som beviljats EU-blåkort för en annan anställning än den som den nya ansökan avser kunna ansöka om nytt EU-blåkort under vistelsen här (artiklarna 12 och 13). Detta kan t.ex. bli aktuellt om utlänningen blir arbetslös eller av andra skäl väljer att byta anställning. Vidare följer av blåkortsdirektivets artikel 18.2 att den som beviljats EU-blåkort av en annan EU-stat, efter arton månaders vistelse i den staten, ska få ansöka om EU-blåkort efter inresan till Sverige. Ansökan ska i ett sådant fall ges in senast en månad efter inresan i landet. Om en utlänning som beviljats ett EU-blåkort i Sverige utnyttjar möjligheten som ges enligt direktivet att flytta till en annan EU-stat för att ansöka om EU-blåkort där, ska Sverige, vid avslag på ansökan i den staten, återta den som har EU-blåkortet och hans eller hennes familjemedlemmar (artikel

18.4 b). Även i ett sådant fall bör utlänningen ges möjlighet att ansöka om nytt EU-blåkort under vistelsen här i landet.

Härutöver kan det finnas skäl att medge andra utlännningar att ansöka om och beviljas ett EU-blåkort under vistelsen i Sverige.

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd för studier vid universitet eller högskola har rätt att arbeta under studietiden utan krav på arbetstillstånd (5 kap. 2 § 6 UtIF). Det är därför troligt att de flesta gäststudenter under studievistelsen i Sverige kommer i kontakt med olika arbetsgivare som skulle kunna erbjuda dem en anställning för högkvalificerat arbete. Härtill kommer att de bör ha fått viss kunskap i det svenska språket och om det svenska samhället i stort. I samband med att nya regler för arbetskraftsinvandring infördes i december 2008 poängterade regeringen värdet av att ta till vara på det väl kvalificerade arbetskraftsutbud som de utländska studenterna utgör (prop. 2007/08:147, s. 39). Gäststudenter är en arbetskraft som generellt sett är mycket rörlig och villig att söka sig till andra länder inom eller utanför EU som kan erbjuda dem en högkvalificerad anställning.

Mot den angivna bakgrunden anser regeringen att även utländska gäststudenter vid svenska universitet och högskolor efter avslutade studier bör ges möjlighet att ansöka om ett EU-blåkort här utan att behöva lämna landet. En förutsättning bör vara att de slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng (jfr artikel 2 h). Även utländska doktorander som antagits till utbildning på forskarnivå i Sverige, dvs. studier som ska leda fram till en doktorsexamen, bör efter avslutade studier kunna ansöka om ett EU-blåkort i Sverige. För tillträde till forskarnivån krävs slutförda kursfordringar om minst 240 högskolepoäng varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, avlagd examen på den avancerade nivån eller motsvarande utländsk utbildning eller motsvarande kvalifikationer.

En utlänning som ansöker om rätt att vistas i en medlemsstat som forskare i den mening som avses i det s.k. gästforskardirektivet¹¹ i syfte att genomföra ett forskningsprojekt är enligt artikel 3.2 d undantagen från blåkortsdirektivets tillämpningsområde (jfr avsnitt 7). Däremot uppställer blåkortsdirektivet inget hinder mot att gästforskare kan omfattas av direktivets bestämmelser efter det att ett sådant forskningsprojekt har avslutats. I blåkortsdirektivets skäl 8 anges bl.a. att direktivet inte bör hindra dem som vill stanna kvar på en medlemsstats territorium för att bedriva en betald ekonomisk verksamhet och som vistats lagligt där enligt andra ordningar. Som exempel nämns studerande som just har avslutat sina studier enligt det s.k. studentdirektivet¹² eller forskare som beviljats inresa enligt det s.k. gästforskardirektivet. Mot bakgrund av det anförda anser regeringen att även en utlänning som beviljats tillstånd att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande av forskningshuvudmän att ta emot gästforskare efter det att ett forskningsprojekt har avslutats bör medges rätt att ansöka om ett EU-blåkort under vistelsen i Sverige.

¹¹ EUT L 289, 3.11.2005, s. 15 (Celex 32005L0071).

¹² EUT L 375, 23.12.2004, s. 12 (Celex 32004L114).

I de fall familjemedlemmar till en utländsk gäststuderande eller gästforskare redan vistas här i landet bör dessa ges möjlighet att ansöka om förlängning av uppehållstillstånden under vistelsen i Sverige när anknytningspersonen beviljats EU-blåkort.

Bestämmelser om när en ansökan om EU-blåkort ska göras och vilka som kan komma i fråga för att ansöka om ett EU-blåkort efter inresan i landet, bör tas in i det föreslagna kapitlet om EU-blåkort i utlänningslagen.

Bör arbetsgivaren få ansöka om ett EU-blåkort?

Enligt artikel 10.1 ska medlemsstaterna fastställa huruvida ansökningar om EU-blåkort ska göras av den berörde utlänningen och/eller av hans eller hennes arbetsgivare.

Enligt gällande ordning ska en utlänning som vill ha uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige själv ha ansökt om och beviljats sådana tillstånd före inresan hit (5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § UtlL). I promemorian görs bedömningen att det saknas anledning att frångå denna ordning och låta en arbetsgivare ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning. *Advokatsamfundet* anser att när det gäller högkvalificerade samt högkvalificerade och därtill reglerade yrken bör för- och nackdelarna med en ordning där även arbetsgivare ges möjlighet att ansöka om EU-blåkort för en utlännings räkning övervägas närmare. Regeringen anser att det är mindre lämpligt att införa en särreglering när det gäller ansökningsförfarandet för vissa kategorier av arbetstagare och yrken. Samma regler för vem som kan ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige bör gälla oavsett om det rör sig om en högkvalificerad anställning eller inte.

Regeringen anser därför att den möjlighet som ges i direktivet att föreskriva att arbetsgivare ska kunna ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning inte bör utnyttjas.

9.2 Handläggningstid

Regeringens bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga med anledning av direktivets bestämmelser om inom vilken tid ett beslut i ett ärende om EU-blåkort ska meddelas och om komplettering av ansökan.

Möjligheten enligt direktivet att avslå en ansökan om EU-blåkort om sökanden inte inom en fastställd tidsfrist gett in kompletterande beslutsunderlag bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11.1 första stycket ska sökanden skriftligen underrättas om beslut i ett ärende om EU-blåkort så snart som möjligt och senast 90 dagar efter det att ansökan lämnades in. Beslutsunderrättelse ska ske enligt förfarandet i nationell lagstiftning. Om de uppgifter eller handlingar som lämnats till stöd för

ansökan är otillräckliga ska, enligt artikel 11.2, sökanden anmodas att komplettera sin ansökan inom en tidsfrist som fastställts av behöriga myndigheter. I dessa fall får beslut i ärendet meddelas senare än 90 dagar efter ansökan. Sökanden ska då informeras om att tiden för beslut kommer att förlängas. Om sökanden inte inkommer med kompletterande uppgifter inom den fastställda tidsfristen får ansökan avslås.

Någon generell reglering av den tid inom vilken ett ärende om uppehållstillstånd ska avgöras finns inte i utlänningslagen. Däremot finns vissa bestämmelser om tidsfrister i utlänningsförordningen som har sin grund i olika EU-direktiv. I 4 kap. 21 a § UtlF anges att ärenden om uppehållstillstånd på grund av anknytning (familjeåterförening) ska, om det inte finns särskilda skäl, avgöras senast inom nio månader från det att ansökan lämnades in. Vidare finns i 8 kap. 10 a–10 b §§ UtlF vissa tidsfrister för handläggning av ärenden som rör varaktigt bosatta i Sverige och ärenden om uppehållstillstånd för medborgare i Schweiz och för tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat.

För att uppfylla blåkortsdirektivets krav i artikel 11.1 första stycket om beslutsunderrättelse inom viss tid föreslås i promemorian att en ny bestämmelse tas in i utlänningsförordningen som överensstämmer med direktivets reglering avseende handläggningstid och komplettering av ansökan. Regeringen delar den bedömning som görs i promemorian att direktivets krav om beslutsunderrättelse inom viss tid och komplettering av ansökan kan regleras på förordningsnivå. Några lagändringar behövs alltså inte med anledning av direktivet i denna del.

Någon motsvarighet till den ordning som föreskrivs i direktivet att en ansökan om EU-blåkort får avslås om utlänningen inte efterkommer en begäran om kompletterande underlag förekommer inte beträffande andra uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. Den möjlighet som ges enligt direktivet att införa en sådan avslagsgrund bör därför inte utnyttjas.

9.3 Följder av att beslut inte fattas inom angiven tidsfrist

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav i fråga om följder vid överskridande av tidsfristen för handläggning av ansökan om EU-blåkort leder inte till någon författningsåtgärd inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: *Justitieombudsmannen (JO)* anför att de överväganden angående JO:s tillsyn som redovisas i promemorian inte synes inkludera förhållandet att JO:s tillsyn är extraordinär. JO:s resurser är starkt begränsade och den granskningsverksamhet som bedrivs kan inte likställas med reguljär tillsyn. *Justitiekanslern (JK)* har med utgångspunkt från de intressen som JK främst har att beakta inga synpunkter att anföra beträffande de förslag och bedömningar som görs i promemorian.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 11.1 andra stycket anges att följderna av att ett beslut inte fattats inom handläggningsstiden på 90 dagar ska regleras i nationell lagstiftning.

Motsvarande bestämmelser om följer av att ett beslut inte fattas inom en angiven tidsfrist återfinns i andra EU-direktiv på migrationsområdet, bl.a. i det s.k. familjeåterföreningsdirektivet¹³ och i direktivet om varaktigt bosatta¹⁴. Vid genomförandet i svensk rätt av dessa direktiv (prop. 2005/06:72 respektive prop. 2005/06:77) gjorde regeringen bedömningen att den tillsynsverksamhet som åligger Riksdagens ombudsmän (JO) och Justitiekanslern (JK) tillgodoser de krav som de två direktiven ställer upp i fråga om följer vid överskridande av handläggningsfrister.

I prop. 2005/06:77 s. 168 anför följande:

JO utövar tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar (12 kap. 6 § regeringsformen). JO har tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden (1 § lagen 1986:765 med instruktion för Riksdagens ombudsmän, JO-instruktionen). Under JO:s tillsyn står bl.a. statliga och kommunala myndigheter samt tjänstemän och andra befattningshavare vid dessa myndigheter och andra som innehar tjänst eller uppdrag som innebär myndighetsutövning. Med myndighetsutövning avses utövande av befogenhet att för enskilda bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinpåföljd, avskedande eller annat jämförbart förhållande. JO utövar således tillsyn över Migrationsverkets verksamhet. Tillsynen bedrivs dels genom prövning av klagomål från allmänheten, dels genom inspektioner och andra undersökningar som ombudsmännen finner påkallade (5 § JO-instruktionen). JO:s granskning kan t.ex. utmynna i ett kritiskt uttalande mot beslutande myndighet eller tjänsteman eller i en anmälan om disciplinärt förfarande mot en enskild tjänsteman. Åtal kan också väckas mot en befattningshavare för tjänstefel. Staten kan därutöver åläggas skadeståndsansvar för felaktig myndighetsutövning enligt skadeståndslagen (1972:207).

JK utövar tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åtaganden (1 § lagen 1975:1339 om Justitiekanslerns tillsyn). Under JK:s tillsyn står statliga myndigheter, kommunala myndigheter och andra myndigheter som inte är statliga. Även tjänstemän och andra befattningshavare vid myndigheter samt andra som innehar tjänst eller uppdrag som innebär myndighetsutövning omfattas av JK:s tillsyn. Som ett led i sin tillsynsverksamhet genomför JK inspektioner vid myndigheter.

En jämförelse med förhållandena på andra områden inom statsförvaltningen som rör myndighetsutövning mot enskild visar att det finns bestämmelser om iakttagande av handläggningsfrister främst när det gäller olika former av frihetsberövande. I brottmål med häktad skall t.ex. dom meddelas inom en vecka (30 kap. 7 § rättegångsbalken) och inom socialtjänsten skall ärenden som rör skydd för barn handläggas skyndsamt och utredningen vara klar senast inom fyra månader (11 kap. 2 § andra stycket socialtjänstlagen [2001:453]). Skulle dessa frister inte iakttas kan de sanktioner inträda som redovisats ovan.

¹³ Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 3.10.2003, s. 12, Celex 30023L0086).

¹⁴ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EUT L 16, 23.1.2004, s. 44, Celex 32003L0119).

Mot denna bakgrund ansåg regeringen att det inte var nödvändigt att införa någon ny författningsreglerad sanktionsmöjlighet för fall då handläggningsfristen inte iakttagits. Även i promemorian görs bedömningen att den tillsynsverksamhet som åligger Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern tillgodoser de krav som blåkortsdirektivet ställer upp i fråga om följder vid överskridande av den tidsfrist på 90 dagar som ska gälla vid handläggning av ansökan om EU-blåkort. JO anför att de överväganden angående JO:s tillsyn som redovisas i promemorian inte synes inkludera förhållandet att JO:s tillsyn är extraordinär. Vidare anges att JO:s resurser är starkt begränsade och den granskningsverksamhet som bedrivs kan inte likställas med reguljär tillsyn.

Regeringen anser emellertid att den tillsynsverksamhet som i dag åligger Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern är tillräcklig för att tillgodose de krav som direktivet ställer i fråga om överskridande av tidsfristen för handläggning. Någon författningsåtgärd med anledning av artikel 11.1 andra stycket är därmed inte påkallad inom ramen för detta lagstiftningsärende. Till detta kommer att vid behandlingen av JO:s ämbetsberättelse avseende verksamhetsåret 2010/11 har Konstitutionsutskottet bl.a. anfört att bristen på ordinarie tillsynsorgan inom migrations- och socialförsäkringsområdena gör att stor del av JO:s resurser ägnas åt sådant som i stället bör hanteras i en annan ordning. Konstitutionsutskottet har därför föreslagit att riksdagen genom ett tillkännagivande begär att regeringen låter utreda frågan om bristen på reguljär tillsyn inom migrations- och socialförsäkringsområdet (bet. 2011/12:KU6). Riksdagen har tillkännagett för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska låta utreda frågan om ordinarie tillsyn inom migrations- och socialförsäkringsområdet (rskr. 2011/12:160). Denna fråga bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

9.4 Tillståndstid och permanent uppehållstillstånd

Regeringens förslag: Ett EU-blåkort ska beviljas för högst två år. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkort beviljas för anställningstiden med ett tillägg av tre månader, dock inte längre än två år. Tillståndstiden för EU-blåkort ska förlängas om villkoren för ett sådant tillstånd är uppfyllda. Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort utfärdade av Sverige får inte överstiga fyra år.

En utlänning som under de senaste fem åren haft EU-blåkort i Sverige i sammanlagt fyra år, eller som under denna tidsperiod haft EU-blåkort under en del av tidsperioden och uppehållstillstånd för arbete enligt bestämmelserna om arbetskraftsinvandring under resterande del av tidsperioden, får beviljas permanent uppehållstillstånd.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att en särskild bestämmelse som anger att permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som de senaste fem åren har haft EU-blåkort utfärdat av Sverige under en sammanlagd tidsperiod om fyra år ska tas in i utlänningslagen.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör förtydligas i lagtexten om det är den lönenivå som gällde då EU-blåkortet först beviljades som ska gälla även vid prövningen av ansökan om förlängning av tillståndstiden. *Förvaltningsrätten i Malmö* framför vissa synpunkter på beräkningen av tillståndstiden för EU-blåkort. Vidare ifrågasätter förvaltningsrätten nödvändigheten av att införa en ny särskild paragraf om att permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren haft EU-blåkort utfärdat av Sverige i sammanlagt fyra år. *Arbetsgivarverket* och *Vetenskapsrådet* anser att direktivets möjlighet att bevilja EU-blåkort i fyra år i stället för två år bör utnyttjas. *Föreningen Svenskar i Världen* är positiv till att EU-blåkort kan beviljas med en maximal giltighetstid om fyra år.

Skälen för regeringens förslag

Tillståndstid

Av inresevillkoren i artikel 5.1 framgår att ett giltigt anställningskontrakt eller bindande anställningserbjudande om minst ett års högkvalificerad anställning i medlemsstaten ska visas upp. Enligt artikel 7.2 står det medlemsstaterna fritt att fastställa giltighetstiden för ett EU-blåkort på mellan ett och fyra år.

Enligt nuvarande ordning för arbetskraftsinvandring får ett arbetstillstånd inte ges för längre tid än två år och den sammanlagda tillståndstiden för arbetstillstånd inte vara längre än fyra år (6 kap. 2 a § UtL). För att i så stor utsträckning som möjligt motsvara nuvarande ordning för arbetskraftsinvandring föreslås i promemorian att ett EU-blåkort bör gälla för högst två år, med möjlighet till ytterligare två års förlängning. *Arbetsgivarverket* anser att direktivets möjlighet att bevilja EU-blåkort i fyra år bör utnyttjas. Enligt *Arbetsgivarverket* riskerar en begränsning till två år med möjlighet till förlängning att skapa onödigt administration och tidsspillan för både arbetstagaren och dennes arbetsgivare. *Vetenskapsrådet* anser att förslaget om att fastställa maximal giltighetstid för beviljat blåkort till två snarare än fyra år, vilket medges av direktivet, förefaller onödigt snålt. En längre period skulle öka attraktiviteten av en vistelse i Sverige samt undvika den administration som tillkommer i samband med nytt ansökningsförfarande.

Regeringen har viss förståelse för remissinstansernas synpunkter på längre tillståndstider och därmed minskad administration som en förlängningsansökan kan medföra för såväl arbetsgivare som arbetstagare och Migrationsverket, framför allt i de fall det av erbjudandet framgår att det rör sig om en tillsvidareanställning. Det finns dock flera skäl till varför en tillståndstid om två år, med möjlighet till ytterligare två års förlängning är att föredra framför en tillståndstid på fyra år. I ett förlängningsärende ges Migrationsverket möjlighet att kontrollera om de

ursprungliga anställningsvillkoren har uppfyllts. Migrationsverket kan anmoda sökanden att redovisa specifikationer av utbetald lön samt inhämta kontrolluppgifter från Skatteverket. Det finns då också möjlighet att kontrollera att den som har EU-blåkort inte bytt arbetsgivare utan att ha ansökt om nytt tillstånd (se avsnitt 9.5). Eftersom det inte helt går att bortse från att det även i fall av högkvalificerad anställning finns arbetsgivare som inte uppfyller sina åtaganden enligt de skriftliga underlag som ska ligga till grund för Migrationsverkets prövning av ansökan kan sådana kontrollåtgärder som anges ovan motverka ett eventuellt missbruk av systemet med EU-blåkort. Av denna anledning anser regeringen att tillståndstiden för EU-blåkort bör fastställas till två år, med möjlighet till förlängning. I likhet med vad som gäller för arbetstillstånd enligt nuvarande ordning bör den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkort utfärdade av Sverige inte vara längre än fyra år. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i förslaget till nytt kapitel i utlänningslagen.

En ansökan om förlängning av EU-blåkort bör som huvudregel bifallas om de grundläggande villkoren för ett sådant tillstånd är uppfyllda. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör förtydligas i lagtexten om det är den lönenivå som gällde då EU-blåkortet först beviljades som ska gälla även vid prövningen av ansökan om förlängning av tillståndstiden. En förlängningsansökan handläggs som en ny ansökan om tillstånd. Detta innebär att det är den lönetröskel som är aktuell vid ansökningsstillfället som ska ligga till grund för prövningen om ett EU-blåkort kan beviljas utlännings efter ansökan om förlängning. Kravet på fackligt yttrande gäller även vid ansökan om förlängning och även om det är samma anställning som avses. Regeringen anser att något förtydligande i lagtexten inte är nödvändigt.

I artikel 7.2 anges vidare att om anställningskontraktet omfattar en period som understiger den fastställda giltighetstiden ska EU-blåkortet utfärdas eller förnyas¹⁵ för den period som anställningskontraktet gäller jämte tre månader. Tillägget på tre månader utöver kontraktstiden syftar till att ge utlännings möjlighet att ansöka om nytt arbete under sin vistelse på medlemsstatens territorium.

I promemorian anges att om anställningstiden är kortare än två år bör EU-blåkort utfärdas för anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Detta gäller även vid förlängning av tillståndstiden för EU-blåkortet. Vid ansökan om nytt EU-blåkort för en ny högkvalificerad anställning ska även tillståndstiden för detta gälla för högst två år eller, om anställningstiden är kortare än två år, för anställningstiden jämte tre månader. *Förvaltningsrätten i Malmö* påpekar att för de fall anställningstiden uppgår till exempelvis ett år och elva månader innebär den föreslagna regleringen att EU-blåkortet får en giltighetstid uppgående till två år och två månader. Om anställningstiden uppgår till två år eller mer får EU-blåkortet däremot en giltighetstid på två år. Förvaltningsrätten ifrågasätter rimligheten i en sådan reglering.

¹⁵ Ordet *förnyas* har fallit bort i den svenska översättningen av blåkortsdirektivet.

Som anges ovan ska ett EU-blåkort ges en maximal giltighetstid på två år. Om anställningstiden understiger denna period får tillståndstiden utökas med ytterligare tre månader. Detta innebär att om utlänningen erbjudits en anställning hos en arbetsgivare i exempelvis tre år, ska ett första EU-blåkort beviljas för två år. Vid en förlängningsansökan ska, om villkoren för EU-blåkort är uppfyllda, ett nytt EU-blåkort utfärdas för ett år och tre månader. Skulle anställningserbjudandet gälla för två år och sex månader innebär detta att det första EU-blåkortet beviljas för två år och vid en ansökan om förlängning av tillståndstiden ett nytt EU-blåkort utfärdas för nio månader. I ett sådant förlängningsfall kan det således bli aktuellt med en kortare tids tillstånd. I den situation som Förvaltningsrätten i Malmö beskriver ovan får det första EU-blåkortet utfärdas med en giltighetstid om två år och, efter ny ansökan, ytterligare ett EU-blåkort med en giltighetstid på två månader. Den föreslagna bestämmelsen om tillståndstider för EU-blåkort bör förtydligas i denna del. Om anställningserbjudandet avser en tillsvidareanställning ska ett första EU-blåkort gälla för två år, med möjlighet till ytterligare två års förlängning. Den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkort får, som framgår ovan, inte vara längre än fyra år.

När det gäller reglerna om tillståndstid ställer Förvaltningsrätten i Malmö också frågan om EU-blåkort i Sverige kan beviljas trots att utlänningen tidigare haft EU-blåkort utfärdade av andra EU-stater som uppgår till en sammanlagd tillståndstid om fyra år. Förvaltningsrätten uppfattar att uttrycket ”EU-blåkort” i den i promemorian föreslagna 6 a kap. 7 § andra stycket avser EU-blåkort utfärdat i Sverige (jfr 6 a kap. 1 § första stycket).

Det finns ingen bestämmelse i direktivet som anger att EU-blåkort utfärdade av andra medlemsstater uppgående till en viss sammanlagd tillståndstid ska utgöra hinder för att beviljas ett EU-blåkort i ytterligare en medlemsstat. Det enda krav som direktivet ställer upp i fråga om tillståndstid i en annan medlemsstat är kravet på minst arton månaders vistelse med stöd av ett EU-blåkort där för att få resa in och ansöka om EU-blåkort i en andra medlemsstat. Det bör således inte föreligga något hinder för en utlänning som vistats t.ex. i Tyskland i fyra år med ett EU-blåkort där, eventuellt efter att tidigare ha vistas i en annan medlemsstat i flera år med ett sådant tillstånd, att ansöka om och beviljas ett EU-blåkort i Sverige. Detta förhållande ska emellertid ses mot bakgrund av blåkortsdirektivets mer förmånliga regler i fråga om att ansöka om och beviljas ställning som varaktigt bosatt för den som har haft EU-blåkort i olika medlemsstater under en tidsperiod om minst fem år (jfr avsnitt 12). Det bör dock vara upp till den enskilde utlänningen att avgöra om han eller hon vill utnyttja denna möjlighet i stället för att använda sig av möjligheten till ett nytt EU-blåkort i ytterligare en medlemsstat.

Permanent uppehållstillstånd

Enligt nuvarande ordning får ett permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft uppehållstillstånd för arbete i sammanlagt fyra år (5 kap. 5 § första stycket UtL). Blåkortsdirektivet behandlar inte frågor om permanenta uppehållstillstånd, däremot finns möjlighet enligt direktivet att bevilja den som har EU-

blåkort ställning som varaktigt bosatt efter fem års vistelse inom unionen. Om den som har EU-blåkort inte uppfyller förutsättningarna för att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska han eller hon lämna landet. Av blåkortsdirektivets skäl 7 framgår dock att direktivet inte bör påverka medlemsstaternas behörighet när det gäller att behålla eller införa nya nationella uppehållstillstånd för alla anställningssyften. Det anges vidare att de berörda tredjelandsmedborgarna bör få möjlighet att ansöka om ett nationellt uppehållstillstånd. Genom arbetet i den högkvalificerade anställningen har den som har EU-blåkort visat sig bidra till samhällsutvecklingen och fått en stark koppling till Sverige. I likhet med vad som gäller för en utlänning som beviljats nationella uppehållstillstånd och arbetstillstånd för arbetskraftsinvandring bör även en utlänning som under de senaste fem åren haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige under en sammanlagd tidsperiod om fyra år kunna beviljas ett permanent uppehållstillstånd i Sverige. I promemorian föreslås att en särskild bestämmelse med denna innebörd bör tas in i utlänningslagen (den föreslagna 5 kap. 5 a §). *Förvaltningsrätten i Malmö* påpekar att eftersom ett EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd så torde ordinarie regler för uppehålls- och arbetstillstånd gälla om inte annat har föreskrivits. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att 5 kap. 5 § första stycket UtL i sin nuvarande lydelse omfattar även de situationer som enligt förslaget skulle införas både genom tillägget till 5 § första stycket och den nya 5 a §. Om man trots detta vill förtydliga att den nuvarande regleringen i 5 § första stycket även omfattar EU-blåkort ifrågasätter förvaltningsrätten i vart fall nödvändigheten i att införa en ny 5 a §. Regeringen anser att det finns ett värde i att tydliggöra att även den som vistats i Sverige enbart med stöd av ett EU-blåkort i sammanlagt fyra år under de senaste fem åren kan beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Ett permanent uppehållstillstånd bör också kunna beviljas om utlänningen vistats här under en period med stöd av ett EU-blåkort och under ytterligare en period med stöd av nationellt uppehållstillstånd för arbete om dessa perioder sammantaget utgör en tidsperiod om fyra år under de senaste fem åren. Det föreslås därför att det ska införas ett tillägg i nuvarande 5 kap. 5 § första stycket UtL med denna innebörd. Däremot finns det inget behov av att införa en separat bestämmelse som motsvarar den i promemorian föreslagna 5 a § i utlänningslagen.

9.5 Koppling till arbetsgivare och slag av arbete

Regeringens förslag: EU-blåkort ska under de första två åren knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska ett EU-blåkort endast knytas till ett visst slag av arbete. Vid beräkningen av den tvåårsperiod under vilken EU-blåkortet ska knytas till såväl arbetsgivare som slag av arbete ska även den tid som utlänningen haft ett tidigare EU-blåkort räknas in.

En utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete än det som EU-blåkortet är knutet till ska ansöka om ett nytt EU-blåkort. Detsamma gäller under de två första åren vid byte av arbetsgivare.

Den som har EU-blåkort och blir arbetslös får under en period av tre

månader från det att anställningen upphörde vistas i Sverige för att söka ny anställning.

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att behålla anställningar som enligt nationell lagstiftning är förbehållen svenska medborgare bör utnyttjas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Migrationsverket* anser att den föreslagna bestämmelsen om skyldighet att ansöka om nytt EU-blåkort vid byte av arbetsgivare enbart bör omfatta de två första åren. *Arbetsgivarverket* ifrågasätter nödvändigheten av att knyta EU-blåkortet till ett visst slag av arbete efter två år, då detta riskerar att minska arbetstagarens rörlighet och därmed arbetsgivarnas möjlighet att ta del av kompetensen. *Förvaltningsrätten i Malmö* anser att det i fråga om arbetslöshet bör förtydligas från vilken tidpunkt perioden om tre månader börjar löpa. *Arbetsförmedlingen* efterlyser ett förtydligande om det eventuella ansvaret för tillhandahållande av service och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som ska gälla vid tillfällig arbetslöshet för personer med EU-blåkort.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Tillståndets koppling till viss arbetsgivare och till ett visst slag av arbete

Enligt artikel 12.1 första meningen ska innehavare av EU-blåkort under de två första åren av laglig anställning ha begränsad rätt till arbetsmarknaden. Under denna tidsperiod ska han eller hon endast ha rätt till den anställning som uppfyller villkoren för inresa i artikel 5. Efter en anställningstid om två år får medlemsstaterna enligt artikel 12.1 andra meningen låta innehavare av EU-blåkort åtnjuta samma behandling som landets egna medborgare när det gäller tillträde till högkvalificerade anställningar.

De krav som ställs upp i artikel 12.1 motsvarar till stor del de villkor som gäller för beviljande av arbetstillstånd vid arbetskraftsinvandring i Sverige. Enligt 6 kap. 2 a § tredje stycket UtL ska ett arbetstillstånd under de två första åren knytas till viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete.

Den möjlighet som ges enligt direktivets artikel 12.1 andra meningen avseende likabehandling med landets egna medborgare när det gäller tillträde till anställningar som innebär högkvalificerat arbete innebär att borttagande även av EU-blåkortets knytning till visst slag av arbete skulle kunna aktualiseras efter två års anställning.

I promemorian görs bedömningen att det inte finns skäl att inom den fyraårsperiod som ett EU-blåkort kan gälla medge sådan likabehandling med svenska medborgare samtidigt som utlänningen är kvar i systemet med EU-blåkort. *Arbetsgivarverket* ifrågasätter nödvändigheten av att knyta EU-blåkortet till ett visst slag av arbete efter två år, då detta riskerar att minska arbetstagarens rörlighet och därmed arbetsgivarnas möjlighet att ta del av kompetensen. *Arbetsgivarverket* anser att

direktivets möjlighet till likabehandling med svenska medborgare ska utnyttjas.

Regeringen anser att det är en lämplig ordning att den som har EU-blåkort först efter en ny ansökan kan byta till ett annat slag av arbete. Utlänningen kan alltså på så sätt beviljas nytt EU-blåkort för annat slag av arbete än det som låg till grund för beviljande av det första tillståndet om förutsättningarna för ett nytt tillstånd är uppfyllda. Detta innebär att systemet blir likadant som det som gäller för nationella arbetstillstånd. Någon anledning att anta att en sådan reglering minskar arbetstagares rörlighet och arbetsgivares möjlighet att ta del av kompetensen, såsom Arbetsgivarverket framfört, bedöms inte föreligga. Det är också önskvärt att de bestämmelser som införs med anledning av blåkortsdirektivet till så stor del som möjligt motsvarar den reglering som gäller för nationella arbetstillstånd.

Sammanfattningsvis anser regeringen att direktivets artikel 12.1 bör genomföras på så sätt att ett EU-blåkort under de två första åren knyts till den arbetsgivare och det anställningserbjudande som låg till grund för beviljandet av tillståndet, dvs. till anställning hos en viss arbetsgivare och avseende ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år bör ett EU-blåkort endast knytas till ett visst slag av arbete. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i utlänningslagen. Direktivets fakultativa bestämmelse om likabehandling med landets egna medborgare bör alltså inte utnyttjas.

Ansökan om byte av arbetsgivare

I artikel 12.2 första stycket anges att ändring av arbetsgivare för innehavare av EU-blåkort under anställningens två första år skriftligen ska godkännas i förväg av behörig myndighet i enlighet med nationella förfaranden. Denna myndighet ska senast 90 dagar efter det att ansökan lämnats in meddela sökanden sitt beslut. Syftet med detta krav på godkännande från behörig myndighet är att förebygga missbruk av systemet med EU-blåkort för högkvalificerad anställning.

Enligt nuvarande ordning tillämpas inte förfaranden med skriftliga godkännanden för att medge byte av arbetsgivare. Vid byte av arbetsgivare under giltighetstiden av ett arbetstillstånd under de två första åren ska en ny ansökan om arbetstillstånd lämnas in till Migrationsverket. Det är önskvärt att reglerna på denna punkt ser likadana ut även avseende EU-blåkort. Ett system med krav på ny ansökan vid byte av arbetsgivare har till effekt att behörig myndighet skriftligen prövar om den nya anställningen uppfyller kraven för EU-blåkort. Det krav som ställs upp i artikel 12.2 första stycket blir därmed tillgodosett.

Migrationsverket anser att den föreslagna bestämmelsen om skyldighet att ansöka om nytt EU-blåkort vid byte av arbetsgivare, mot bakgrund av direktivets lydelse, enbart bör omfatta de två första åren, såvitt avser byte av arbetsgivare. Regeringen anser i och för sig att den situation som Migrationsverket pekar på redan framgår av den i promemorian föreslagna lydelsen av bestämmelsen. För att det inte ska råda någon oklarhet i fråga om att skyldigheten för en utlänning att ansöka om nytt EU-blåkort vid byte av arbetsgivare endast gäller under de två första åren kan det dock finnas anledning att ytterligare förtydliga detta i lagtexten.

Sammanfattningsvis bör därför en bestämmelse som anger att en utlänning som vill byta till en annan arbetsgivare än den som EU-blåkortet är knutet till under de två första åren ska ansöka om nytt EU-blåkort tas in i utlänningslagen.

Ansökan om byte av slag av arbete

Som framgår ovan föreslås att ett EU-blåkort ska knytas till ett visst slag av arbete under en sammanlagd tillståndstid av fyra år. Byte av anställning till ett annat slag av arbete än det som EU-blåkortet är knutet till bör förutsätta att en ansökan om nytt EU-blåkort ges in till Migrationsverket. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i utlänningslagen. Det kan anmärkas att för den som vill söka sig till arbete inom andra sektorer på den svenska arbetsmarknaden som inte ställer upp krav på högkvalificerad anställning finns möjlighet att ansöka om och beviljas ett nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd för arbetskraftsinvandring (jfr avsnitt 9.7).

Tillfällig arbetslöshet

Enligt artikel 13 ska medlemsstaterna tillåta innehavare av EU-blåkort som blir arbetslösa att stanna kvar på deras territorier under tre månader för att söka och ta ny anställning.

I promemorian föreslås att, för att uppfylla direktivets krav i denna del, det bör införas en bestämmelse som medger att den som har EU-blåkort söker ny anställning i Sverige under en period av tre månader från det att anställningen upphörde. I förtydligande syfte bör, som *Förvaltningsrätten i Malmö* påpekat, det av lagtexten framgå att perioden om tre månader börjar löpa från det att anställningen upphör. Ansökan om ny anställning bör inte begränsas till att avse en sådan högkvalificerad anställning som omfattas av blåkortsdirektivet. Under denna period av tre månader bör den som har EU-blåkort även kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd och arbetstillstånd med anledning av en ny anställning för ett annat slag av arbete enligt de vanliga bestämmelserna om arbetskraftsinvandring.

Arbetsförmedlingen har efterlyst ett förtydligande vad gäller eventuellt ansvar för tillhandahållande av service och arbetsmarknadspolitiska åtgärder för personer med EU-blåkort som blir tillfälligt arbetslösa. Alla som har rätt att arbeta i Sverige har också rätt att skrivas in vid och få service av den offentliga arbetsförmedlingen, vilket bl.a. inkluderar service i form av platsförmedling och vägledning. Sådan service innefattar även arbetsmarknadspolitiska insatser som syftar till att stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete. När det gäller utlänningsansökningar som beviljats ett EU-blåkort och som är arbetslösa har Arbetsförmedlingen, i likhet med vad som gäller för andra personer med rätt att arbeta i Sverige, att ta ställning till vilka insatser som är arbetsmarknadspolitiskt motiverade - dvs. framstår som lämpliga både för den enskilde och ur ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt perspektiv.

Anställning som är förbehållen svenska medborgare, unionsmedborgare respektive medborgare i EES-stater

I artikel 12.3 anges att medlemsstaterna får behålla inskränkningar i möjligheterna till sådan anställning som medför myndighetsutövning och ansvar för att skydda statens allmänna intressen, när anställningen i enlighet med nationell lagstiftning eller unionslagstiftning är förbehållen egna medborgare. Vidare anges i artikel 12.4 att inskränkningar får behållas vid anställning som enligt nationell lagstiftning eller unionslagstiftning är förbehållen egna medborgare, unionsmedborgare eller medborgare i EES-stater.

I regeringsformen, förkortad RF, finns krav på svenskt medborgarskap för vissa anställningar och uppdrag. Svenskt medborgarskap krävs bl.a. för anställning som ordinarie domare (11 kap. 11 § RF) och för riksdagens ombudsmän, riksrevisorerna och justitiekanslern (12 kap. 6 § RF). I den utsträckning det finns skäl att i övrigt ställa upp krav på svenskt medborgarskap ska dessa enligt samma lagrum tas in i lag eller i andra föreskrifter enligt förutsättningar som anges i lag. I t.ex. lagen (1994:260) om offentlig anställning anges krav på svenskt medborgarskap för ett stort antal statliga anställningar.

Möjligheten enligt direktivets fakultativa artiklar 12.3 och 12.4 att behålla inskränkningar vid anställningar som enligt nationell lagstiftning eller unionslagstiftning är förbehållen svenska medborgare, unionsmedborgare eller medborgare i EES-stater gör det möjligt att behålla angivna krav på svenskt medborgarskap. Den möjligheten bör utnyttjas.

Unionsföretråde

Enligt artikel 12.5 ska principen om unionsföretråde respekteras när det gäller tillträde till arbetsmarknaden för innehavare av EU-blåkort. I avsnitt 8.5 föreslås att en förutsättning för att bevilja EU-blåkort ska vara att principen om unionsföretråde har beaktats. Vid byte av anställning för den som har EU-blåkort ankommer det därmed på Migrationsverket att kontrollera att denna princip har beaktats. Direktivets krav i artikel 12.5 är därmed uppfyllt.

9.6 Nekad förlängning av tillståndstiden och återkallelse av EU-blåkort

Regeringens förslag: En ansökan om förlängning ska avslås och ett EU-blåkort återkallas om

- tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
- bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
- utlänningen inte uppfyllde kraven för inresa och vistelse vid den ursprungliga ansökan,
- förutsättningarna för att bevilja EU-blåkort inte längre är uppfyllda,
- utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de som EU-blåkortet beviljades för,
- utlänningen har påbörjat en anställning hos en annan arbetsgivare eller inom ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till, eller
- utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska också återkallas om utlänningen varit arbetslös mer än tre månader i följd.

Under tillståndstiden ska den som har EU-blåkort anmäla till Migrationsverket om han eller hon blir arbetslös eller om den avtalade lönen sänks så att den inte längre når upp till den fastställda lönenivå som ligger till grund för EU-blåkortet. Underlåtenhet att anmäla till Migrationsverket att anställningen upphört eller att lönen ändrats så att den för EU-blåkort fastställda lönenivån inte längre uppnås ska medföra att förlängning av tillståndstiden nekas eller att EU-blåkortet återkallas, om inte utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att neka förlängning av tillståndstiden eller återkalla ett EU-blåkort på grund av att utlänningen inte har tillräckliga medel för sin försörjning, inte har meddelat sin adress eller har ansökt om socialbidrag, bör inte utnyttjas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör förtydligas i lagtexten om det är den lönenivå som gällde då EU-blåkortet först beviljades som ska gälla beträffande anmälningsskyldigheten och vid återkallelse av tillståndet. *Saco* anser att i stället för att införa en anmälningsskyldighet för den som har EU-blåkort borde Migrationsverket göra efterkontroller för att säkerställa att systemet följs och anställningsvillkoren tillgodoses.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt

I artikel 9.1 a anges att ett EU-blåkort ska återkallas och att en ansökan om förlängning av EU-blåkortet ska avslås om tillståndet har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende.

För att genomföra blåkortsdirektivet i denna del bör det av det nya kapitlet i utlänningslagen framgå att ett EU-blåkort ska återkallas och att tillståndstiden för EU-blåkort inte ska förlängas om tillståndet förvärvats på ett bedrägligt sätt eller att beviset om tillstånd har förfalskats eller ändrats i något avseende. Det kan t.ex. ha framkommit att anställningserbjudandet som låg till grund för beviljande av det första tillståndet var falskt. Att EU-blåkortet förfalskats eller ändrats i något avseende kan inte syfta på annat än att själva tillståndsbeviset, uppehållstillståndskortet, har ändrats på något otillbörligt sätt.

Förutsättningarna för EU-blåkort är inte uppfyllda

I artikel 9.1 b anges att ett EU-blåkort ska återkallas och att ansökan om förlängning ska avslås om det framkommer att innehavaren inte uppfyllde eller inte längre uppfyller kraven för inresa och vistelse eller vistas i landet av andra skäl än de för vilka tillståndet beviljades. Bestämmelser som reglerar dessa grunder för återkallelse eller nekad förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort bör tas in i det nya kapitlet i utlänningslagen.

Enligt artikel 9.1 c ska ett EU-blåkort återkallas och ansökan om förlängning av tillståndet avslås om innehavaren inte har respekterat vissa begränsningar om tillträdet till arbetsmarknaden som medlemsstaterna kan ställa upp enligt artiklarna 12.1, 12.2 och 13. De begränsningar som avses gäller bl.a. om utlänningen inte har tillträtt den anställning som låg till grund för beviljandet av EU-blåkortet (artikel 12.1), om utlänningen under de två första anställningsåren inte ansökt om och beviljats ett nytt EU-blåkort vid byte av arbetsgivare eller inte meddelat ändringar som påverkar villkoren för inresa och vistelse (artikel 12.2). EU-blåkortet ska också återkallas eller ansökan om förlängning nekas om innehavaren av EU-blåkort inte informerat behöriga myndigheter om arbetslöshet (artikel 13.4).

I avsnitt 9.5 föreslås att den som har EU-blåkort ska ha ansökt om och beviljats ett nytt EU-blåkort för att få byta arbetsgivare under de två första åren. Om det vid en förlängningsansökan framkommer att utlänningen har påbörjat en anställning hos en ny arbetsgivare utan att ha ansökt om nytt tillstånd ska EU-blåkortet återkallas och förlängning av EU-blåkort nekas (artikel 9.1 c och 12.2). Detsamma ska gälla om det vid en förlängningsansökan framkommer att utlänningen bytt till annat slag av arbete än det som EU-blåkortet är knutet till. Bestämmelser med denna innebörd bör tas in i det nya kapitlet i utlänningslagen.

Anmälningsskyldighet

Innehavare av EU-blåkort ska underrätta behörig myndighet när arbetslöshet inträffar (artikel 13.4).

Enligt nuvarande ordning föreligger inte någon skyldighet för den som beviljats uppehålls- och arbetstillstånd att informera Migrationsverket om att anställningen upphört i förtid. Information om att arbetslöshet inträtt kommer dock ofta till Migrationsverkets kännedom eftersom arbetstagaren i normalfallet lämnar in en ny ansökan om arbetstillstånd till verket. Artikel 13.4 i direktivet innebär att det måste införas en skyldighet för den som har EU-blåkort att anmäla till Migrationsverket att arbetslöshet inträtt. En bestämmelse med den innebörden bör tas in i utlänningslagen.

I artikel 12.2 anges vidare att innehavare av EU-blåkort ska meddela behörig myndighet om ändringar som påverkar inresevillkoren i artikel 5. Under de två första anställningsåren ska sådana ändringar meddelas på förhand eller, om detta fastställs i nationell lagstiftning, godkännas på förhand. Enligt artikel 12.2 andra stycket ska den som har EU-blåkort efter de två första anställningsåren och när en medlemsstat inte utnyttjar möjligheten som ges enligt artikel 12.1 andra meningen att medge likabehandling med medlemsstatens egna medborgare, meddela behörig myndighet om ändringar som påverkar villkoren för inresa. För att förhindra missbruk av systemet med EU-blåkort och för att säkerställa att den fastställda lönenivån för beviljande av EU-blåkort inte underskrids under anställningstiden, föreslås i promemorian att det bör införas en skyldighet för den som har EU-blåkort att anmäla till Migrationsverket om lönenivån inte längre uppnås.

Saco ställer sig tveksam till om en sådan anmälningsskyldighet kommer att fungera tillfredsställande då personen som anmäler en sänkning av lönen troligtvis blir av med sitt EU-blåkort. *Saco* anser i stället att Migrationsverket bör göra efterkontroller av de som beviljats EU-blåkort, förslagsvis genom stickkontroller, för att säkerställa att systemet med EU-blåkort följs och anställningsvillkoren efterlevs.

Det kan enligt regeringens mening inte uteslutas, såsom *Saco* påpekar, att uppgift om att lönenivån inte längre är uppnådd kan medföra att ett EU-blåkort återkallas. Det följer dock av direktivet att det ska införas en skyldighet för den som har EU-blåkort att anmäla till Migrationsverket om lönenivån inte längre uppnås. Regeringen anser därför att en sådan anmälningsskyldighet måste införas för att uppfylla direktivets krav. Mot bakgrund av vad som föreslagits av *Förvaltningsrätten i Stockholm* bör ett tillägg göras till den i promemorian föreslagna lagtexten som klargör att det är den lönenivå som ligger till grund för EU-blåkortet, dvs. den lönenivå som gällde då EU-blåkortet beviljades eller när tillståndstiden förlängdes som ska gälla vid en anmälningsskyldighet.

I de fall den som har EU-blåkort nyttjar förmåner och andra rättigheter för en arbetstagare, t.ex. frånvaro på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet, vilket kan påverka den faktiska löneutbetalningen, bör dock inte detta förhållande föranleda någon anmälningsskyldighet.

Underlåtenhet att iaktta anmälningsskyldigheten

Underlåtenhet att anmäla ändring av inresevillkoren eller arbetslöshet ska medföra att EU-blåkortet återkallas eller att förlängning nekas, om inte den som har EU-blåkort kan visa att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten

skyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över (artikel 9.2).

Om den som har EU-blåkort inte iakttagit den anmälningsskyldighet som ska gälla vid arbetslöshet eller om lönen ändrats så att den inte längre uppgår till den för EU-blåkort fastställda lönetröskeln ska således EU-blåkortet återkallas eller förlängning av tillståndet nekas. Även dessa grunder för återkallelse och nekad förlängning av tillståndstiden bör tas in i det nya kapitlet i utlänningslagen.

Begränsningar av möjligheten att neka förlängning av tillståndstiden och återkalla EU-blåkort

I artikel 9.2 anges att underlåtenhet att informera behöriga myndigheter om ändringar i inresevillkoren enligt artikel 12.2 andra stycket eller om arbetslöshet inträffat enligt artikel 13.4 inte ska anses utgöra tillräcklig grund för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort om innehavaren kan bevisa att informationen inte nått mottagaren av orsaker som innehavaren inte rådde över.

Ett EU-blåkort ska således inte återkallas och ansökan om förlängning av ett EU-blåkort inte avslås om utläningen visar att bristen att fullgöra skyldigheten att anmäla till Migrationsverket om anställningen upphör eller om den avtalade lönen inte längre når upp till den fastställda lönenivån beror på orsaker som han eller hon inte råder över. En bestämmelse som på detta sätt begränsar möjligheten att återkalla EU-blåkort eller neka förlängning av tillståndet bör tas in i det nya kapitlet i utlänningslagen.

Allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa

Enligt artikel 9.3 a får ett EU-blåkort återkallas och en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort avslås med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och allmän folkhälsa.

I avsnitt 8.12 föreslås att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utläning om han eller hon anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Motsvarande bör gälla i fråga om ansökan om förlängning av tillståndstiden. Återkallelse av EU-blåkort bör också vara möjligt på denna grund. Möjligheten att återkalla EU-blåkort eller neka förlängning av tillståndstiden bör alltså i dessa fall utnyttjas. Bestämmelser med denna innebörd bör tas in i det nya kapitlet i utlänningslagen.

Försörjningskrav

I artikel 9.3 b anges att i de fall innehavaren av EU-blåkort inte har tillräckliga medel för sin, och i tillämpliga fall sina familjemedlemmars, försörjning utan att utnyttja det sociala trygghetssystemet i den berörda medlemsstaten får EU-blåkortet återkallas eller ansökan om förlängning avslås.

Någon reglering om återkallelse eller nekad förlängning av uppehållstillstånd och arbetstillstånd på grund av bristande försörjningsförmåga finns inte enligt gällande rätt. Inte heller finns något krav på att en anställning ska göra det möjligt att försörja utlänningsens familje-

medlemmar enligt nuvarande ordning för arbetskraftsinvandring. Något sådant försörjningskrav bör inte heller införas för den som har EU-blåkort. Möjligheten enligt artikel 9.3 b att avslå en ansökan om förlängning av EU-blåkort eller återkalla ett EU-blåkort på grund av bristande försörjningsförmåga bör alltså inte utnyttjas för svensk del.

Underlåtenhet att meddela sin adress

Enligt artikel 9.3 c får ett EU-blåkort återkallas och en ansökan om förlängning av EU-blåkort avslås om innehavaren inte har meddelat sin adress.

I avsnitt 8.6 görs bedömningen att den möjlighet som ges enligt direktivets artikel 5.2 att kräva att sökande av EU-blåkort ska uppge sin adress på territoriet inte bör utnyttjas. Någon grund för att avslå en ansökan om förlängning av tillståndstiden eller återkalla ett EU-blåkort om den som har ett sådant tillstånd inte informerat Migrationsverket om sin bostadsadress i Sverige är följaktligen inte aktuell.

Ansökan om socialbidrag

Enligt artikel 9.3 d får ett EU-blåkort återkallas och en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort avslås om innehavaren ansöker om socialbidrag, förutsatt att berörd medlemsstat i förväg skriftligen har informerat honom eller henne om detta. Någon sådan grund för att avslå en ansökan om förlängning av ett uppehållstillstånd och arbetstillstånd eller för att återkalla tillstånd finns inte enligt gällande ordning. Det saknas skäl att införa en sådan ordning för den som har EU-blåkort. Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att återkalla ett EU-blåkort eller neka förlängning av sådant tillstånd på grund av ansökan om socialbidrag bör därför inte utnyttjas.

Återkallelse vid arbetslöshet

Enligt artikel 13.1 ska återkallelse av EU-blåkortet ske om arbetslösheten överstigit tre månader i följd eller inträffat mer än en gång under tillståndstiden. Medlemsstaterna har rätt att välja om den sistnämnda omständigheten ska utgöra grund för återkallelse. Omständigheten torde sakna praktisk betydelse i Sverige.

Bestämmelsen om återkallelse vid arbetslöshet bör därför utformas så att återkallelse ska ske om en utlänning varit arbetslös mer än tre månader i följd. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i det nya kapitlet i utlänningslagen.

9.7 EU-blåkort eller nationella tillstånd

Regeringens förslag: Det ska vara möjligt för en utlänning som har EU-blåkort att ansöka om och beviljas nationella uppehållstillstånd och arbetstillstånd efter inresan i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget. *Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Malmö* och *Migrationsverket* anser dock att innehållet i den föreslagna bestämmelsen i det nya kapitlet om EU-blåkort i utlänningslagen om att ett nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska kunna sökas och bifallas efter inresan i Sverige bör tas in i 5 kap. 18 § respektive 6 kap. 4 § UtL eller i nära anslutning till de bestämmelserna, eftersom man i paragrafen reglerar en förutsättning för att beviljas ett nationellt uppehålls- och arbetstillstånd och inte en förutsättning för ett EU-blåkort. Detta gäller även den föreslagna bestämmelsen i samma kapitel om när ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlem ska vara gjord.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 3.4 ska blåkortsdirektivet inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för alla anställningsändamål. Bestämmelsen innebär att medlemsstaterna även får utfärda nationella tillstånd för högkvalificerat arbete. Sådana tillstånd ger dock inte den rätt till vistelse i andra medlemsstater som föreskrivs i blåkortsdirektivet.

Om sökanden inte uppfyller villkoren för EU-blåkort eller inte vill ha ett sådant tillstånd kan alltså nationella uppehållstillstånd och arbetstillstånd beviljas. Det är därför viktigt att utläningen vid ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd klargör vilken form av tillstånd som ansökan avser, dvs. antingen ett EU-blåkort eller uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt de vanliga bestämmelserna för arbetskraftsinvandring i utlänningslagen. Detta gäller såväl vid det första ansökningstillfället som vid ansökan om förlängning av tillstånd eller vid ny ansökan om tillstånd på grund av ny anställning t.ex. efter att ha varit arbetslös.

Det kan inte uteslutas att den som beviljats ett EU-blåkort efter en viss tids vistelse i Sverige inte längre vill stanna kvar hos den arbetsgivare och i det högkvalificerade arbete som låg till grund för EU-blåkortet. Om berörd person inte längre finner skäl att utnyttja den möjlighet till rörlighet inom EU som systemet med EU-blåkort medger bör han eller hon ges möjlighet att under vistelsen här ansöka om nationella uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt gällande regler för arbetskraftsinvandring. Genom en sådan ordning ges personen i fråga möjlighet att finna ett arbete som kanske bättre motsvarar hans eller hennes utbildning eller yrkeskvalifikationer samtidigt som arbetsgivares behov av rekrytering av högkvalificerad arbetskraft kan underlättas. För att en ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska kunna beviljas en person som har EU-blåkort efter inresan i Sverige måste en bestämmelse med denna innebörd tas in i utlänningslagen. Bestämmelser om när ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska göras finns i 5 kap. 18 § UtL och 6 kap. 4 § UtL. I promemorian föreslås att det för att i så stor utsträckning som möjligt hålla samman de bestämmelser som rör EU-blåkort bör en bestämmelse som medger den som har EU-blåkort att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd och arbetstillstånd efter inresan i Sverige tas in i det föreslagna kapitlet om EU-blåkort i utlänningslagen. Även bestämmelser om när ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar ska vara gjord föreslås tas in i detta nya kapitel (jfr avsnitt 10.3). *Förvaltningsrätterna i Stockholm* och *Malmö* samt *Migrationsverket* förordar dock att möjligheten att ansöka om

nationellt uppehålls- och arbetstillstånd efter inresan i landet för den som har EU-blåkort utfärdat av Sverige och för familjemedlem som beviljats uppehållstillstånd här till den som har EU-blåkort i stället förs in i 5 kap. 18 § UtIL respektive 6 kap. 4 § UtIL eller i nära anslutning till de bestämmelserna, eftersom de föreslagna paragraferna reglerar en förutsättning för att beviljas ett nationellt uppehålls- och arbetstillstånd och inte en förutsättning för ett EU-blåkort.

Även om det är önskvärt att de bestämmelser som rör EU-blåkort hålls samman och i så stor utsträckning som möjligt återfinns i ett samlat kapitel om EU-blåkort tar regeringen fasta på de synpunkter som förs fram av remissinstanserna i fråga om ansökan om nationella uppehålls- och arbetstillstånd efter inresan i landet. Regeringen föreslår därför att en ny paragraf tas in i nära anslutning till 5 kap. 18 § UtIL där det regleras att den som har EU-blåkort utfärdat av Sverige eller som återtagits hit efter avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan medlemsstat får ansöka om och beviljas ett nationellt uppehållstillstånd för arbete under vistelsen i Sverige eller ett permanent uppehållstillstånd. Av bestämmelsen bör också framgå att en ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige även får medges en utlänning som har uppehållstillstånd på grund av anknytning till den som har EU-blåkort om denne beviljas nationellt uppehålls- och arbetstillstånd eller permanent uppehållstillstånd. Nuvarande 6 kap. 4 § andra meningen UtIL, som anger att arbetstillstånd får sökas och bifallas efter inresan i Sverige bör därvid kompletteras med en hänvisning till den nya föreslagna paragrafen. I anslutning till att det nu föreslås en ändring i 6 kap. 4 § andra meningen UtIL bör det även i den bestämmelsen föras in en hänvisning till 5 kap. 18 § tredje stycket UtIL så att det tydliggörs att, utöver uppehållstillstånd för arbete, även arbetstillstånd får beviljas efter inresan i landet till en utlänning som får en anställning efter att ha besökt en arbetsgivare inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft.

9.8 Skriftliga och motiverade beslut

<p>Regeringens förslag: Beslut i ärenden om arbetstillstånd och ärenden om EU-blåkort ska vara skriftliga och innehålla de skäl som ligger till grund för besluten.</p>
--

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 11.1 första stycket ska sökanden skriftligen underrättas om beslut i ärenden om EU-blåkort. Vidare anges i artikel 11.3 att beslut om avslag på en ansökan om EU-blåkort, nekad förlängning eller återkallelse av EU-blåkort skriftligen ska meddelas sökanden och, i förekommande fall, dennes arbetsgivare i enlighet med de förfaranden som gäller enligt nationell lagstiftning. Den skriftliga underrättelsen ska innehålla en motivering av beslutet och ange

vilka prövningsförfaranden som står till buds och inom vilken tid ett sådant förfarande ska inledas.

Av 13 kap. 10 § första stycket UtL följer att ett beslut i fråga om bl.a. uppehållstillstånd ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Bestämmelsen omfattar inte beslut om arbetstillstånd. Enligt 13 kap. 10 § andra stycket UtL får vid beslut i fråga om arbetstillstånd skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas.

För att uppfylla blåkortsdirektivets krav att sökanden skriftligen ska underrättas om beslut i ärenden om EU-blåkort och att underrättelse av ett sådant kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd ska vara motiverad bör 13 kap. 10 § UtL ändras.

Samma ordning som ska gälla vid beslut om EU-blåkort bör gälla i fråga om beslut om arbetstillstånd enligt utlänningslagens allmänna regler om arbetstillstånd. 13 kap. 10 § första och andra styckena UtL bör därför ändras så att det av paragrafen framgår att beslut som gäller arbetstillstånd ska vara skriftliga och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Ett krav på skriftliga och motiverade beslut kommer därmed att gälla vid samtliga beslut om uppehållstillstånd och arbetstillstånd. En sådan reglering medför att även beslut om ett sådant kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd som följer av blåkortsdirektivet omfattas av kravet på skriftligt och motiverat beslut. Någon särskild reglering för att uppfylla blåkortsdirektivets krav på skriftliga och motiverade beslut i fråga om EU-blåkort behövs då inte.

Enligt nuvarande ordning finns ingen författningsreglerad skyldighet för Migrationsverket att underrätta arbetsgivare om beslut om avslag på ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd eller om återkallelse av sådana tillstånd. Någon sådan ordning bör enligt regeringens mening inte heller införas för EU-blåkort.

Av artikel 11.3 följer vidare att den skriftliga underrättelsen ska ange vilka prövningsförfaranden som står till buds och inom vilken tid ett sådant förfarande ska inledas. Enligt de allmänna förvaltningsrättsliga reglerna om underrättelse om beslut i 21 § förvaltningslagen (1986:223), förkortad FL, ska en beslutsunderrättelse till part inkludera uppgift om hur man överklagar beslutet. När det gäller tidsfrister för överklagande av Migrationsverkets beslut gäller de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen. I 23 § FL anges att ett skriftligt överklagande ska ha inkommit till den myndighet som har meddelat beslutet inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Enligt gällande ordning anges således i Migrationsverkets beslut hur man ska gå tillväga för att överklaga ett avslagsbeslut om beslutet är överklagbart och inom vilken tidsfrist de skriftliga handlingarna ska ha kommit in till Migrationsverket. Direktivets bestämmelser i denna del uppfylls således genom gällande rätt och någon författningsändring är inte nödvändig.

9.9 Rätt att överklaga beslut om EU-blåkort och nationellt arbetstillstånd

Regeringens förslag: Blåkortsdirektivets krav att beslut om EU-blåkort ska kunna överklagas ska genomföras genom att rätten att överklaga Migrationsverkets beslut utvidgas till att gälla beslut om avslag på ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd även i de fall frågan om arbetstillstånd inte har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har inte något att invända mot förslaget. Flera remissinstanser, däribland *Kammarrätten i Stockholm*, *Domstolsverket*, *Migrationsverket*, *Ambassaden i Peking*, *Sveriges Advokatsamfund*, *Saco* och *Sveriges Ingenjörer* tillstyrker särskilt förslaget att, utöver EU-blåkort, även beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd alltid ska få överklagas. Förslaget i denna del avstyrks däremot av *TCO* och *LO* vilka anser att frågan om att rättsligt pröva beslut om arbetstillstånd bör behandlas i ett större sammanhang, tillsammans med åtgärder för att förbättra efterlevnaden av dagens regler. *Säkerhetspolisen* anser att det är av vikt att även Säkerhetspolisen kan överklaga beslut om arbetstillstånd under samma förutsättningar som i dag gäller för myndighetens möjligheter att överklaga beslut.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Enligt artikel 11.3 i blåkortsdirektivet ska beslut som innebär att en ansökan om EU-blåkort avslås, inte förlängs eller återkallas kunna vara föremål för rättslig prövning.

Nuvarande ordning

En förvaltningsmyndighets beslut enligt utlänningslagen får överklagas endast i de fall som särskilt anges i 14 kap. UtL (14 kap. 1 §). I 14 kap. 3 § första stycket UtL anges bl.a. att Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller beslut om återkallelse av ett uppehållstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol. Av 14 kap. 3 § andra stycket UtL följer att Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd endast är överklagbart om det har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning. Av 14 kap. 11 § UtL framgår vidare att Migrationsverkets beslut i fråga om bl.a. uppehållstillstånd och arbetstillstånd i ett säkerhetsärende får överklagas av Säkerhetspolisen.

En utlännings ska enligt huvudregeln i 2 kap. 5 § UtL ha uppehållstillstånd för att vistas i Sverige i mer än tre månader. Vidare ska en utlännings som ska arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands ha arbetstillstånd (2 kap. 7 § UtL). Vid ansökan om arbetstillstånd i Sverige fattas i regel ett beslut om uppehållstillstånd

tillsammans med beslutet om arbetstillstånd, alternativt en visering om vistelsen i Sverige understiger tre månader.

Förslag till nya EU-direktiv som behandlar frågor om överklagande av uppehålls- och arbetstillstånd

Kommissionen har under senare år presenterat flera direktivförslag som innehåller bestämmelser om rätt att överklaga beslut om avslag eller återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Det gäller bl.a. direktivet om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat, det s.k. ramdirektivet, som antogs av Europaparlamentet och rådet den 13 december 2011¹⁶. Ramdirektivet föreskriver att en ansökan om att arbeta och vistas på en medlemsstats territorium ska avgöras i ett enda ansökningsförfarande som resulterar i ett kombinerat tillstånd som ger tredjelandsmedborgare rätt till både vistelse och arbete. Beslut ska meddelas skriftligen inom fyra månader och beslut att avslå en ansökan om ett kombinerat tillstånd, neka förlängning eller återkalla ett sådant tillstånd ska kunna överklagas i den berörda medlemsstaten i enlighet med nationell rätt.

Vidare har kommissionen under år 2010 presenterat två nya förslag till direktiv som behandlar uppehålls- och arbetstillstånd för säsongsarbetare respektive för företagsintern överföring av personal. Även dessa direktivförslag innehåller bestämmelser som föreskriver att avslag på en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd eller återkallelse av sådana tillstånd ska kunna vara föremål för rättslig prövning. Förhandlingar avseende dessa direktivförslag pågår för närvarande.

En rätt att överklaga beslut om avslag på ansökan om arbetstillstånd och återkallelse av arbetstillstånd bör införas

I samband med den senaste ändringen av reglerna om arbetskraftsinvandring diskuterades om möjligheten att överklaga beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd borde utvidgas (prop. 2007/08:147 s. 37 f.). Regeringen fann dock inte skäl att införa någon sådan utvidgad möjlighet till domstolsprövning, bl.a. med hänsyn till den svenska modellen för lönesättning och att det inte ansågs lämpligt med en prövning i domstol av enskilda anställningsvillkor.

Ett genomförande i svensk rätt av blåkortsdirektivet medför att en överklagandemöjlighet måste införas för dem som fått avslag på en ansökan om EU-blåkort och för dem som fått sitt EU-blåkort återkallat. Ett EU-blåkort ger rätt att vistas och arbeta i Sverige, dvs. EU-blåkortet är ett kombinerat tillstånd som motsvarar nuvarande uppehållstillstånd och arbetstillstånd. I promemorian påpekas att det kan ifrågasättas att endast en viss personkrets utländska arbetstagare ska medges rätt att överklaga Migrationsverkets beslut om nekat tillträde till den svenska arbetsmarknaden. Det anges också att det nyligen antagna s.k. ramdirek-

¹⁶ EUT L 343, 23.12.2011, s. 1 (Celex 32011L0098).

tivet och övriga två direktivförslag som för närvarande är föremål för förhandling kommer att medföra att det måste införas möjlighet att överklaga avslag på uppehålls- och arbetstillstånd för ytterligare grupper av arbetstagare. I enlighet med befintliga regler om arbetskraftsinvandring, där samma procedurer och samma rättigheter tillkommer alla dem som söker uppehållstillstånd för arbete oavsett utbildningskategori och lön, anser regeringen, i likhet med vad som föreslås i promemorian, att det är rimligt att rätten att överklaga regleras enligt samma principer.

Av 14 kap. 3 § andra stycket UtL följer att Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd endast är överklagbart om det har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning. Att en migrationsdomstol inte är behörig att pröva frågan om arbetstillstånd innebär inte att den är förhindrad att pröva frågan om uppehållstillstånd. Migrationsöverdomstolen har i tre domar från den 11 februari 2010 (MIG 2010:3, UM 4107-09, UM 4587-09) tagit upp frågan om det är möjligt att överklaga ett beslut avseende uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 a § UtL. Enligt denna bestämmelse kan en utlänning som har fått ett lagakraftvunnet beslut om avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller som annan skyddsbehövande beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. En förutsättning för att beviljas sådant tillstånd är att utlänningen vid ansökningstillfället för uppehållstillståndet har en anställning här som varat i minst sex månader och avser en tidsperiod om minst ett år från ansökningstillfället och att anställningen uppfyller de krav som anges i 6 kap. 2 § första stycket UtL. Migrationsöverdomstolen konstaterar att om Migrationsverket har avslagit en ansökan om uppehållstillstånd av det skälet att förutsättningarna för att bevilja arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL inte är uppfyllda saknas det förutsättningar för domstolen att göra en prövning i sak av de omständigheter som legat till grund för verkets bedömning. Migrationsöverdomstolen påpekar att en ordning där det är möjligt att överklaga ett beslut från Migrationsverket till en migrationsdomstol samtidigt som den senare i praktiken är bunden av utgången i verket är otillfredsställande.

Mot den angivna bakgrunden föreslås i promemorian att det redan i samband med genomförandet av blåkortsdirektivet i svensk rätt bör införas en möjlighet att överklaga Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd. Med en sådan reglering kan också det problem som Migrationsöverdomstolen lyft fram undvikas. Att ett sådant kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd som ett EU-blåkort utgör kan överklagas framgår då av de allmänna reglerna om överklagande.

Regeringen ställer sig bakom förslaget som läggs fram i promemorian att beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd ska få överklagas utan att frågan om tillstånd har behandlats i samband med beslut om avvisning eller utvisning. Förslaget tillstyrks också av majoriteten av remissinstanserna. *Migrationsverket* anger att ändringen är angelägen eftersom det i dag saknas praxis från överinstans beträffande arbetstillstånd. Endast ett fåtal ärenden prövas i dag av domstol och det är av stor betydelse för rättstillämpningen att en möjlighet till överklagande införs. Även *Advokatsamfundet* framhåller att det är av yttersta vikt att det i en

rättsstat finns en möjlighet att överklaga beslut, särskilt beslut som för den enskilde är av livsavgörande betydelse. En möjlighet till överprövning i högre instans innebär också, enligt Advokatsamfundet, en praxisbildning i tillståndsärenden som skapar förutsättningar för en enhetlig tillämpning över hela landet, vilket i sig innebär en ökad rättssäkerhet för individen. Regeringen kan instämma i dessa argument och anser att det är angeläget att den aktuella ändringen genomförs redan nu. Det finns inte anledning att, såsom *TCO* och *LO* föreslagit, avvakta med lagändringarna och behandla frågan om att rättsligt pröva beslut om arbetstillstånd i ett större sammanhang.

Säkerhetspolisen anser att det är av vikt att även Säkerhetspolisen kan överklaga beslut om arbetstillstånd under samma förutsättningar som i dag gäller för myndighetens möjligheter att överklaga beslut. Enligt gällande ordning får Säkerhetspolisen överklaga Migrationsverkets beslut i ett säkerhetsärende i fråga om t.ex. uppehållstillstånd och arbetstillstånd, 14 kap. 11 § UtL. Säkerhetspolisen har således redan enligt gällande rätt en möjlighet att överklaga nu aktuella beslut.

9.10 Enhetlig utformning av EU-blåkort, m.m.

Regeringens bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga med anledning av blåkortsdirektivets bestämmelser om enhetlig utformning av beviljat EU-blåkort, bistånd att få visering och att ett EU-blåkort ger utlänningen rätt att resa in och vistas i Sverige.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Enhetlig utformning av EU-blåkort

I artikel 7.3 anges att medlemsstaterna ska utfärda EU-blåkort i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. I enlighet med vad som anges i bilagan till den förordningen ska medlemsstaterna på EU-blåkortet ange villkoren för tillträde till arbetsmarknaden som följer av blåkortsdirektivets artikel 12.1. Under rubriken ”typ av tillstånd” i uppehållstillståndet ska medlemsstaterna ange ”EU-blåkort”.

Europeiska unionens råd antog den 18 april 2008 förordning (EG) nr 380/2008 om ändring av förordning (EG) nr 1030/2002. Ändringen innebär att bevis om uppehållstillstånd till medborgare i tredjeland ska utfärdas i form av ett uppehållstillståndskort med ett lagringsmedium innehållande innehavarens biometriska kännetecken. Sedan den 1 juli 2011 är en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd i Sverige skyldig att låta Migrationsverket, en utlandsmyndighet eller Regeringskansliet fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck om bevis om uppehållstillstånd (uppehållstillståndskort) ska utfärdas enligt EG-förordning 1030/2002 (9 kap. 8 a § UtL). I 4 kap. 22 § UtL anges

att bevis om uppehållstillstånd ska utfärdas i enlighet med EG-förordning 1030/2002. Vidare anges i 5 kap. 10 § UtLF att uppgifter om arbetstillstånd får föras in på uppehållstillståndskortet. Den som beviljas ett EU-blåkort kommer således att få ett bevis om tillståndet utfärdat i form av ett uppehållstillståndskort i enlighet med vad som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002. Någon ytterligare författningsreglering i denna del behövs inte. Däremot bör det på förordningsnivå införas en bestämmelse som innehåller föreskrifter om vilka uppgifter som behöver föras in på uppehållstillståndskortet på grund av EU-blåkortet.

Bistånd att få nödvändiga viseringar

Enligt artikel 7.1 andra stycket ska den berörda medlemsstaten ge tredjelandsmedborgare all hjälp de behöver för att få nödvändiga viseringar. Bestämmelsen ska läsas mot bakgrund av medlemsstaternas olika handlägningsrutiner vid beviljande av tillstånd för inresa och arbete. För den medlemsstat som väljer att tillämpa en ordning där ansökan om EU-blåkort tas upp till prövning först när sökanden befinner sig i landet förutsätts att den staten också underlättar för sökanden att få nödvändig visering som medger inresa i landet.

I avsnitt 9.1 föreslås att en utlänning som vill ha ett EU-blåkort ska ha ansökt om och beviljats ett sådant kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd före inresan i Sverige. Det uppställs enligt gällande ordning inget krav på att en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd i Sverige även behöver visering för att resa in i landet. Det krav på hjälp att få nödvändig visering som anges i artikel 7.1 andra stycket föranleder därför inte någon författningsändring.

Rätt till inresa, förnyad inresa och vistelse m.m.

Under giltighetstiden av ett EU-blåkort ska innehavaren, enligt artikel 7.4 a, ha rätt att resa in till, på nytt resa in till och vistas på utfärdande medlemsstats territorium samt ges de rättigheter som följer av direktivets bestämmelser, artikel 7.4 b.

Ett EU-blåkort är ett tillstånd som ger utlänningen rätt att vistas och arbeta i Sverige, eller med andra ord, ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd. Att en utlänning som beviljats uppehållstillstånd har rätt att resa in och vistas i Sverige under den tid tillståndet gäller framgår av 2 kap. 4 § UtLL. Blåkortsdirektivets artikel 7.4 a föranleder därmed inte någon författningsändring. Att den som har EU-blåkort under giltighetstiden för tillståndet ska ges de rättigheter som följer av direktivets kapitel IV om rättigheter (artiklarna 12–17) behandlas i anslutning till genomförande av respektive artikel.

10 Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

10.1 Utgångspunkter

Direktivet

Blåkortsdirektivets artikel 15 föreskriver en rätt till uppehållstillstånd för familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort. Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening ska vara tillämpligt med vissa särskilt angivna undantag. Vidare uttalas i blåkortsdirektivets skäl 23 att mer förmånliga villkor för familjeåterförening och tillträde till arbetsmarknaden för makar kan bidra till att fler högkvalificerade tredjelandsmedborgare söker sig till unionen. I artikel 4.2 anges att direktivet inte ska påverka medlemsstaternas rätt att anta eller behålla förmånligare bestämmelser för de personer som det är tillämpligt på, bl.a. när det gäller artikel 15.

Direktiv 2003/86/EG har genomförts i svensk rätt och de lagändringar som föranleddes av direktivet trädde i kraft den 1 maj 2006 (prop. 2005/06:72).

Nuvarande ordning

Uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt familjeåterföreningsdirektivet regleras i 5 kap. 3 § UtL. Av bestämmelsen framgår att uppehållstillstånd på minst ett år ska ges till en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige samt till barn till anknytningspersonen eller till hans eller hennes make eller sambo under förutsättning att barnet är under 18 år och ogift. Även om det föreligger en rätt till uppehållstillstånd för kärnfamiljen får tillstånd vägras i vissa särskilt angivna fall (5 kap. 17 a § UtL). Detta gäller t.ex. om oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillstånd eller om utlänningen utgör hot mot allmän ordning och säkerhet. Av 5 kap. 17 b § UtL följer att uppehållstillstånd ska vägras i fall av månggifte.

I 7 kap. UtL finns bestämmelser om återkallelse av nationell visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet infördes en ny grund för återkallelse av tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning om förhållandet upphört (7 kap. 3 § andra stycket UtL). I övrigt bedömdes den svenska lagstiftningen överensstämma med direktivets artiklar när det gäller återkallelse av tillstånd.

Av 5 kap. 18 § UtL framgår att den som vill ha ett uppehållstillstånd i Sverige som huvudregel ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan. Detta gäller bl.a. dock inte en ansökan om uppehållstillstånd som avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänning på grund av familjeanknytning (5 kap. 18 § andra stycket 3 UtL).

10.2 Uppehållstillstånd och giltighetstid

Regeringens förslag: Familjemedlemmar till den som beviljas EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Uppehållstillstånd för familjemedlemmar får dock vägras i samma omfattning som följer av familjeåterföreningsdirektivet. Uppehållstillstånd som beviljas familjemedlemmar ska gälla för samma tid som EU-blåkortet om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras resehandlingar.

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att lägga samman vistelseperioder i olika EU-stater för att familjemedlemmar efter fem års vistelse ska få rätt till ett eget uppehållstillstånd är inte relevant för svenska förhållanden.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget och bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Rätt till uppehållstillstånd för familjemedlemmar

Blåkortsdirektivets artikel 15 föreskriver en rätt för familjemedlemmar att återförenas med en utlänning som beviljas ett EU-blåkort. Eftersom det i blåkortsdirektivet görs vissa avvikelser från bestämmelserna i familjeåterföreningsdirektivet bör uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som har EU-blåkort regleras i särskild ordning. I avsnitt 6 föreslås att de bestämmelser som behövs för att genomföra blåkortsdirektivet i svensk rätt huvudsakligen ska föras in i ett nytt kapitel i utlänningslagen. Även bestämmelser om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som har EU-blåkort bör tas in i detta kapitel.

Enligt artikel 15.2 ska familjeåterförening inte göras beroende av om innehavaren av EU-blåkort har rimliga utsikter att få ett permanent uppehållstillstånd eller av att han eller hon har vistats i landet under en viss minimiperiod. Av detta följer att något krav på att anknytningspersonen ska vara bosatt, ha beviljats uppehållstillstånd för bosättning eller ha ett permanent uppehållstillstånd i Sverige inte ska ställas upp. Grunden för att kunna beviljas uppehållstillstånd för familjemedlemmar är att anknytningspersonen har EU-blåkort utfärdat i Sverige. I avsnitt 14 behandlas frågor om familjeåterförening i Sverige när anknytningspersonen har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat.

De familjemedlemmar som kan komma i fråga för uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort bör motsvara den personkrets som omfattas av familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser. Således bör uppehållstillstånd beviljas till utlännings make eller sambo samt barn till denne eller till hans eller hennes make eller sambo under förutsättning att barnet är under 18 år och ogift. Om barnet står under gemensam vårdnad med en förälder som är kvar i hemlandet bör medgivande från den förälder som är kvar i hemlandet krävas.

Begränsningar i rätten till familjeåterförening

De begränsningar i rätten till familjeåterförening som följer av familjeåterföreningsdirektivet bör gälla även i nu aktuella fall. En bestämmelse som hänvisar till 5 kap. 17 a–17 b §§ UtL när det gäller särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som har EU-blåkort bör därför tas in i förslaget till nytt kapitel i utlänningslagen, se dock avsnitt 14.1 angående ett undantag från denna bestämmelse..

Tillståndstid

Enligt artikel 15.5 ska, med avvikelse från vad som anges i artikel 13.2 och 13.3 i familjeåterföreningsdirektivet, familjemedlemmars uppehållstillstånd ha samma giltighetstid som uppehållstillstånd som beviljas till innehavare av EU-blåkort, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras passhandlingar. Enligt familjeåterföreningsdirektivet ska ett första uppehållstillstånd för familjemedlemmar utfärdas med en giltighetstid om minst ett år och det ska kunna förnyas. I avsnitt 9.4 föreslås att EU-blåkort ska beviljas för högst två år. En bestämmelse om att uppehållstillstånd som beviljas familjemedlemmar ska gälla för samma tid som EU-blåkortet bör tas in i utlänningslagen. Upphållstillstånd som beviljas ett ogift barn vars förälder är gift eller sambo med den som har EU-blåkort bör, i likhet med nu gällande ordning, ges för samma tid som föräldrarnas uppehållstillstånd.

Enligt 2 kap. 1 § UtL ska en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ha pass. Av 4 kap. 23 § UtL framgår att tidsbegränsade uppehållstillstånd inte får beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om inte utlänningen är medborgare i Schweiz, har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat, är anhörig till sådana medborgare eller det annars finns särskilda skäl. Denna bestämmelse blir också tillämplig när det gäller familjemedlemmar till den som har EU-blåkort, varför någon ytterligare författningsreglering i denna del inte är påkallad.

Sammanläggning av familjemedlems vistelseperioder i olika EU-stater

Enligt artikel 15.7 får avvikelse göras från familjeåterföreningsdirektivets artikel 15.1 när det gäller sammanläggning av vistelsetiden i olika medlemsstater vid beräkningen av kravet på fem års vistelse för att komma i fråga för ett eget uppehållstillstånd. Om en medlemsstat väljer att använda sig av denna möjlighet anges i artikel 15.8 att bestämmelserna i artikel 16 i blåkortsdirektivet om sammanläggning av vistelseperioder i olika medlemsstater för en innehavare av ett EU-blåkort ska gälla i tillämpliga delar.

I artikel 15.1 i familjeåterföreningsdirektivet anges att make eller ogift partner samt barn som har uppnått myndig ålder har rätt att, efter ansökan, få ett eget uppehållstillstånd som är oberoende av anknytningspersonens senast efter fem års vistelse i medlemsstaten, under förutsättning att familjemedlemmen inte har beviljats uppehållstillstånd av andra skäl än familjeåterförening.

Vid genomförandet i svensk rätt av artikel 15.1 i familjeåterföreningsdirektivet gjordes bedömningen att rätten att få ett uppehållstillstånd som är oberoende av anknytningspersonen inte föranledde några författningsändringar (prop. 2005/06:72 s. 47). Något krav på fem års

vistelse i Sverige för att få rätt till ett eget uppehållstillstånd ställs inte upp i utlänningslagen. Upphållstillstånd på grund av anknytning till en person som har EU-blåkort kan gälla för högst fyra år. Därefter gäller de vanliga reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning om den som har EU-blåkort väljer att ansöka om permanent uppehållstillstånd i Sverige. Artikel 15.7 i blåkortsdirektivet är därför inte relevant för svenska förhållanden.

10.3 Ansökan om uppehållstillstånd

Regeringens förslag: En familjemedlem till den som har EU-blåkort ska ha ansökt om och beviljats uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlem får inte bifallas efter inresan. Detta gäller dock inte om ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort.

Om den som har EU-blåkort beviljats uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd eller permanent uppehållstillstånd i Sverige får hans eller hennes medföljande familjemedlemmar ansöka om och beviljas fortsatt uppehållstillstånd under vistelsen i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med nu gällande ordning bör huvudregeln vara att en familjemedlem till den som har EU-blåkort ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i Sverige. En ansökan om uppehållstillstånd bör dock i vissa fall kunna beviljas även när familjemedlemmen redan befinner sig här i landet. Det bör vara möjligt vid ansökan om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av att den som har EU-blåkort fått sitt tillstånd förlängt under vistelsen här eller på grund av anknytning till en gäststuderande eller gästforskare som efter ansökan beviljats EU-blåkort under vistelsen i Sverige. Familjemedlem kan i det senare fallet som grund för ansökan om förlängning av uppehållstillståndet åberopa anknytning till en utlänning som har EU-blåkort i Sverige.

I avsnitt 9.7 föreslås att den som har EU-blåkort ska ges möjlighet att under vistelsen i Sverige ansöka om och beviljas ett nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt gällande regler för arbetskraftsinvandring och i avsnitt 9.4 föreslås att den som har EU-blåkort i vissa fall ska kunna beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige. Vidare föreslås i avsnitt 12 att den som har haft EU-blåkort under minst fem år får beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Att den som beviljas sådan ställning ska beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 2 a § UtL. Frågan om fortsatt uppehållstillstånd för familjemedlem bör även i dessa fall kunna prövas och beviljas när familjemedlemmen befinner sig i Sverige (jfr avsnitt 9.7).

10.4 Återkallelse av uppehållstillstånd

Regeringens förslag: Ett uppehållstillstånd som beviljats familjemedlem till den som har EU-blåkort får återkallas om förhållandet upphör eller om utlänningens EU-blåkort återkallas. Återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlem får även ske av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. En redaktionell ändring har gjorts i den föreslagna återkallelsebestämmelsen.

Remissinstanserna: *Migrationsverket* tillstyrker förslaget att uppehållstillstånd som beviljats familjemedlem till en blåkortsinnehavare får återkallas om förhållandet upphör eller om arbetstagarens EU-blåkort återkallas. Migrationsverket vill samtidigt föreslå att en motsvarande möjlighet att återkalla uppehållstillstånd införs beträffande familjemedlemmar till arbetstagare som beviljats uppehålls- och arbetstillstånd enligt de nationella arbetstillståndsreglerna. *Säkerhetspolisen* anser att möjligheten att av säkerhetsskäl återkalla uppehållstillstånd för familjemedlem till innehavare av EU-blåkort närmare bör belysas.

Skälen för regeringens förslag: I fråga om familjemedlemmar till den som har EU-blåkort ska familjeåterföreningsdirektivet vara tillämpligt förutom i de fall som särskilt anges i blåkortsdirektivets artikel 15. Återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlem till den som har EU-blåkort finns inte omnämnt i artikel 15. Av detta följer att bestämmelserna i familjeåterföreningsdirektivet ska gälla.

Familjemedlemmarnas rätt till uppehållstillstånd grundar sig på att anknytningspersonen beviljats ett EU-blåkort och giltighetstiden för deras tillstånd är densamma som för EU-blåkortet. Om utlänningens EU-blåkort återkallas och han eller hon utvisas från Sverige kan det finnas skäl att även återkalla familjemedlemmarnas uppehållstillstånd. Vid bedömningen av om återkallelse bör ske bör beaktas hur lång tid som återstår av tillståndstiden, om det inverkar på barnens skolgång eller det annars finns skäl att låta familjemedlemmarna stanna kvar i Sverige till dess tillstånden löper ut.

I 7 kap. 3 § UtL anges under vilka förutsättningar ett uppehållstillstånd får återkallas för en utlänning som har rest in i landet. Det gäller bl.a. om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljats med stöd av bestämmelserna om familjeåterförening i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtL och förhållandet upphör (7 kap. 3 § andra stycket UtL). Återkallelse kan då även ske av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats makens eller sambons barn. Denna återkallelsegrund infördes med anledning av familjeåterföreningsdirektivet (prop. 2005/06:72 s. 48). *Säkerhetspolisen* påpekar att enligt artikel 6 i familjeåterföreningsdirektivet får en medlemsstat också återkalla ett uppehållstillstånd för en familjemedlem av skäl som rör allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa. Möjligheten att av säkerhetsskäl återkalla ett uppehållstillstånd för familjemedlem till innehavare av EU-blåkort bör därför, enligt *Säkerhetspolisen*, belysas i den fortsatta beredningen.

Utöver bestämmelsen om återkallelse av uppehållstillstånd om familjeförhållandet upphör finns i 7 kap. UtlL även andra bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd. Ett uppehållstillstånd får återkallas om det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land (7 kap. 3 § första stycket 3 UtlL), om utlänningen har registrerats på den spärrlista som avses i 3 § 2 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem och det finns tillräckliga skäl för en återkallelse (7 kap. 5 § UtlL) och om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats i en stat tillhörande Europeiska unionen eller i Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein och beslutet är grundat på att det finns ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten och på att utlänningen i den beslutande staten har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i minst ett år eller utlänningen är skäligen misstänkt för att ha begått ett grovt brott eller att det finns starka skäl som tyder på att utlänningen avser att begå ett sådant brott (7 kap. 6 § UtlL). Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet i svenskt rätt bedömdes att svensk lagstiftning överensstämde med bestämmelserna i artikel 6.2 om möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd för familjemedlem av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Bestämmelsen föranledde därmed ingen författningsändring (prop. 2005/06:72 s. 50).

Mot bakgrund av att det nu föreslås att bestämmelser om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som har EU-blåkort tas in i utlänningslagens nya kapitel om EU-blåkort bör även bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd för dessa regleras i detta nya kapitel. Det bör således i det föreslagna kapitlet om EU-blåkort tas in en bestämmelse som föreskriver att ett uppehållstillstånd som beviljats familjemedlem till den som har EU-blåkort får återkallas om förhållandet upphör eller om utlänningens EU-blåkort återkallas. Det ska också av bestämmelsen framgå att ett uppehållstillstånd som beviljats familjemedlem till den som har EU-blåkort får återkallas om familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Migrationsverket har i sitt remissvar tagit upp frågan om inte möjligheten att återkalla uppehållstillstånd borde införas även beträffande familjemedlemmar till arbetstagare som beviljats uppehålls- och arbetstillstånd enligt de nationella arbetstillståndsreglerna. Regeringen bedömer dock att denna fråga får beredas i ett annat sammanhang.

10.5 Arbetstillstånd för familjemedlemmar

<p>Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav att en familjemedlem till en utlänning som har EU-blåkort ska ges tillträde till arbetsmarknaden utan krav på viss tids vistelse i landet tillgodoses genom gällande rätt.</p>
--

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 15.6 får medlemsstaterna, till skillnad från vad som gäller enligt artikel 14.2 i familjeåterföreningsdirektivet, inte uppställa en tidsfrist som villkor för familjemedlemmars tillträde till arbetsmarknaden. Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet i svensk rätt bedömdes någon författningsändring med anledning av artikel 14.2 inte vara nödvändig. Vid beviljande av tidsbegränsat uppehållstillstånd i familjeåterföreningsärenden beviljas familjemedlemmen automatiskt ett arbetstillstånd utan krav på viss tids vistelse i landet (prop. 2005/06:72 s. 51).

Enligt 6 kap. 3 § UtlL får arbetstillstånd ges till en utlänning som har tidsbegränsat uppehållstillstånd, om inte skäl hänförliga till syftet med uppehållstillståndet talar häremot. Någon tidsfrist som villkor för tillträdet till arbetsmarknaden föreskrivs inte. Denna bestämmelse blir också tillämplig för familjemedlemmar till den som har EU-blåkort. Blåkortsdirektivets artikel 15.6 om familjemedlems tillträde till arbetsmarknaden utan krav på viss tids vistelse i Sverige tillgodoses således genom gällande rätt.

10.6 Handläggningstid

Regeringens bedömning: Någon lagändring är inte nödvändig med anledning av blåkortsdirektivets krav att ett ärende om uppehållstillstånd för familjemedlem till den som har EU-blåkort ska avgöras senast sex månader från det att ansökan lämnades in.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt 4 kap. 21 a § UtlF ska ärenden om uppehållstillstånd på grund av anknytning, om det inte finns särskilda skäl, avgöras senast inom nio månader från det att ansökan lämnades in. Denna bestämmelse har sin grund i familjeåterföreningsdirektivet. Artikel 15.4 i blåkortsdirektivet föreskriver att avvikelse ska göras från familjeåterföreningsdirektivet så att uppehållstillstånd för familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort ska beviljas senast sex månader efter det att ansökan getts in, om villkoren för familjeåterförening är uppfyllda. En bestämmelse som anpassar den svenska regleringen till blåkortsdirektivet på denna punkt bör tas in i på förordningsnivå.

10.7 Integration

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att göra avvikelser från familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser om integrationsåtgärder är inte relevant för svenska förhållanden.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Artikel 15.3 i blåkortsdirektivet föreskriver att avvikelser får göras från familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser om att medlemsstaterna får kräva att tredjelandsmedborgare följer integrationsåtgärder i enlighet med nationell lagstiftning. Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet i svensk rätt gjordes bedömningen att något krav på att den som ansöker om uppehållstillstånd på grund av familjeåterförening följer villkor för integration inte borde införas (prop. 2005/06:72 s. 44). Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att göra avvikelser från familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser om integrationsåtgärder är inte relevant för svenska förhållanden.

11 Likabehandling under vistelsen i Sverige

11.1 Arbetsvillkor m.m.

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om arbetsvillkor, inklusive löne- och uppsägningsvillkor, och villkor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 14.1 a ska innehavare av EU-blåkort likabehandlas med svenska medborgare när det gäller arbets-, löne- och uppsägningsvillkor och villkor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

Medborgarskap omfattas inte i sig av begreppet etnisk tillhörighet i diskrimineringslagen (2008:567). Icke berättigade krav på svenskt medborgarskap kan dock ändå bedömas som indirekt diskriminering. Detta eftersom sådana krav typiskt sett missgynnar människor med annat etniskt eller nationellt ursprung än svenskt (prop. 2007/08:95 s. 497). De lagfästa krav på svenskt medborgarskap som finns i vissa fall får dock anses berättigade och därmed också förenliga med blåkortsdirektivet. Enligt 2 kap. 1 § diskrimineringslagen får arbetsgivare inte diskriminera den som hos arbetsgivaren är arbetstagare, gör en förfrågan om eller söker arbete, söker eller fullgör praktik eller står till förfogande för att utföra eller utför arbete som inhyrd eller inlånad arbetskraft. Det materiella tillämpningsområdet för diskrimineringsförbudet är vittomfattande. Alla situationer med koppling till arbetet som kan uppstå mellan en arbetsgivare och en arbetstagare omfattas (prop. 2007/08:95 s. 498). Arbetsvillkor, lönevillkor och uppsägningsvillkor omfattas alltså av förbudet i diskrimineringslagen. När det gäller regler som specifikt

behandlar arbetsvillkor inklusive löne- och uppsägningsvillkor och villkor som gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen finns ingen särreglering som tar sin utgångspunkt i arbetstagares medborgarskap. Blåkortsdirektivets bestämmelse om att den som har EU-blåkort ska likabehandlas med landets egna medborgare i dessa avseenden tillgodoses således genom gällande rätt.

11.2 Föreningsfrihet

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om föreningsfrihet tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 14.1 b ska innehavare av EU-blåkort åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke. Likabehandling ska även gälla i fråga om förmåner som sådana organisationer tillhandahåller. Nationella bestämmelser om allmän ordning och allmän säkerhet ska dock inte åsidosättas.

Av 2 kap. 25 § 1 RF följer att utlänning här i riket är likställd med svensk medborgare i fråga om föreningsfrihet om inte annat följer av särskilda föreskrifter i lag. Några föreskrifter som begränsar utlänningars möjligheter till föreningsfrihet eller frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation finns inte. Enligt 2 kap. 11 § diskrimineringslagen (2008:567) är diskriminering förbjuden i fråga om medlemskap eller medverkan i en arbetstagarorganisation, arbetsgivarorganisation eller yrkesorganisation och förmåner som en sådan organisation tillhandahåller sina medlemmar. Blåkortsdirektivets krav i nu aktuellt hänseende tillgodoses således genom gällande rätt.

11.3 Utbildning och yrkesutbildning

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om utbildning och yrkesutbildning tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 14.1 c ska innehavare av EU-blåkort åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om utbildning och yrkesutbildning.

Grundskole- och gymnasieutbildning

Tillgång till utbildning inom skolväsendet grundas inte på medborgarskap, men förutsätter enligt skollagen (2010:800) bosättning i landet. Bosatt i landet är i detta avseende den som är eller ska vara folkbokförd enligt folkbokföringslagen (1991:1481). Eftersom anställningen i Sverige ska avse minst ett år, ska de utlänningar som har EU-blåkort folkbokföras enligt 3 § folkbokföringslagen.

Av artikel 2 i direktivet följer att en högkvalificerad anställning förutsätter högre yrkeskvalifikationer. Med högre yrkeskvalifikationer avses enligt artikel 2 g kvalifikationer som kan styrkas genom bevis på högre utbildning eller, om undantag om detta föreskrivs i nationell lagstiftning, genom bevis på minst fem års yrkeserfarenhet som är jämförbar med högre utbildning och som är relevant inom det yrke eller den bransch som specificeras i anställningskontraktet eller anställningserbjudandet. Med hänsyn till de kvalifikationskrav som uppställs för att kunna få ett EU-blåkort är det knappast aktuellt för den som har ett sådant att söka till utbildning inom skolväsendet (gymnasieskolan eller lägre nivå), även om han eller hon uppfyller bosättningskravet.

Familjemedlemmar till den som har EU-blåkort omfattas inte av direktivets krav på likabehandling i artikel 14.1 c. I de fall den som har EU-blåkort åtföljs av familjemedlemmar som vistas här i landet under minst ett års tid ska även dessa folkbokföras enligt 3 § folkbokföringslagen. Medföljande barn till den som har EU-blåkort kommer därmed ha tillgång till utbildning inom svenskt skolväsende och omfattas av skolplikten enligt 7 kap. skollagen.

Högskoleutbildning

Bestämmelser om tillträde till högskoleutbildning vid statliga universitet och högskolor finns i huvudsak i högskoleförordningen (1993:100). Dessa bestämmelser gör inte skillnad på sökande på grund av medborgarskap.

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå i högskolan gäller enligt förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor att tredjelandsmedborgare ska betala anmälningsavgift och studieavgift. Personer som har uppehållstillstånd av andra skäl än studier eller har ställning som varaktigt bosatta är dock undantagna från sådana avgifter. En utlänning som har EU-blåkort har beviljats uppehållstillstånd av annat skäl än studier och kommer därför, liksom svenska medborgare, undantas från avgifterna.

Yrkesutbildning och vuxenutbildning

När det gäller kommunal vuxenutbildning, inklusive yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, och utbildning i svenska för invandrare har de som är bosatta i landet möjlighet att delta i

utbildning. Eftersom utlänningar som har EU-blåkort och deras familjemedlemmar kommer att vara folkbokförda i Sverige är bedömningen att de kommer att omfattas av bestämmelserna om tillgång till kommunal vuxenutbildning på samma sätt som andra kommuninvånare.

När det gäller i huvudsak eftergymnasiala utbildningar inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde finns det inte någon skillnad mellan utländska och svenska medborgares tillgång till utbildning och yrkesutbildning. En sökande måste enligt huvudregeln ha en fullständig gymnasieutbildning eller motsvarande kunskaper som kan ha förvärvats i ett annat land. De allra flesta utbildningar bedrivs på svenska och utbildningarna speglar i många fall arbetsmarknadens behov i Sverige.

11.4 Erkännande av examensbevis m.m.

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 14.1 d ska den som har EU-blåkort åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis för teoretiska utbildningar och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden. I blåkortsdirektivets skäl 19 anges att yrkeskvalifikationer som en tredjelandsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat bör erkännas på samma villkor som en unionsmedborgares kvalifikationer, och kvalifikationer som har förvärvats i ett tredjeland bör beaktas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer¹⁷.

Erkännande av examens- och utbildningsbevis

Möjligheten att få ett utländskt examens- eller utbildningsbevis bedömt är densamma oavsett sökandens medborgarskap. Universitets- och högskolerådet svarar för bedömningar av utländska utbildningar på eftergymnasial nivå. Detta gäller oavsett i vilket land utbildningen genomförts. Blåkortsdirektivets krav på likabehandling när det gäller erkännande av examens- och utbildningsbevis tillgodoses således genom gällande rätt.

¹⁷ EUT L 255, 30.9.2005, s. 22 (Celex L32005L0036).

Erkännande av yrkeskvalifikationer

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (yrkeskvalifikationsdirektivet) innebär att den som har ett kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs för utövandet av ett yrke i en medlemsstat får utöva yrket i en annan medlemsstat om yrket är ett reglerat yrke i den medlemsstaten. Begreppet reglerat yrke behandlas i avsnitt 8.2. Yrkeskvalifikationsdirektivet gäller för EU-medborgare samt medborgare från Island, Liechtenstein och Norge (EES) samt Schweiz.

Yrkeskvalifikationsdirektivet har genomförts i Sverige genom bestämmelser i de författningar som reglerar respektive yrke. Sammantaget rör det sig om ett trettiotal yrken. I fråga om merparten av de reglerade yrkena uppställs i Sverige inget krav på medborgarskap i EU/EES eller Schweiz för att få yrkeskvalifikationerna erkända enligt direktivet, utan denna rätt grundas endast på att kvalifikationerna är förvärvade i en stat inom EU/EES, se t.ex. patientsäkerhetsförordning (2010:1369). I vissa fall uppställs dock krav på kompletterande utbildning, kunskaper i svenska språket eller svenska författningar för att få behörighet att utöva yrket i Sverige.

Enligt artikel 14.1 d ska innehavare av EU-blåkort som utfärdats i Sverige åtnjuta likabehandling med svenska medborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden. Frågor om erkännande av yrkeskvalifikationer som avser reglerade yrken prövas av den myndighet som utsetts som behörig myndighet för yrket i Sverige. Om den som har EU-blåkort avser att söka annan anställning än den som låg till grund för beviljandet av EU-blåkortet och det för den nya anställningen ställs upp krav på erkännande av hans eller hennes yrkeskvalifikationer kommer det således att åligga t.ex. Socialstyrelsen, Jordbruksverket, Transportstyrelsen eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att nämna några av de behöriga myndigheterna att pröva frågan om de yrkeskvalifikationer som han eller hon har kan ligga till grund för att få behörighet att utöva yrket här i landet. Förfarandet i denna del baseras på var kvalifikationerna är förvärvade och är därför detsamma oavsett om sökanden är svensk eller utländsk medborgare. Därmed tillgodoses direktivets krav i denna del genom gällande rätt.

11.5 Studiestöd

Regeringens förslag: Den som har ett EU-blåkort utfärdat i Sverige och kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395). Familjemedlemmar till den som har ett EU-blåkort som själva har uppehållstillstånd i Sverige och kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg. Likabehandlingen ska gälla för studier i Sverige.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås dock även att bestämmelsen i 1 kap. 4 § studiestödslagen, som jämställer vissa utländska medborgare med svenska medborgare, ska förtydligas till att avse medborgare i en EU/EES-stat eller Schweiz.

Remissinstanserna: Utöver *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* och *Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS)*, vilka framför olika lagtekniska synpunkter, har ingen remissinstans något att invända mot förslaget. CSN önskar att det förtydligas att det är EU-blåkort beviljade i Sverige som avses i de nya bestämmelserna och att familjemedlemmars uppehållstillstånd ska vara grundade på anknytning till en person med EU-blåkort. CSN avstyrker förslaget om ändring av 1 kap. 4 § studiestödslagen då nuvarande lydelse fungerar bättre med hänsyn till EU-rättens krav på likabehandling av barn till turkiska arbetstagare i enlighet med associeringsavtalet EEG-Turkiet. ÖKS anser att de föreslagna ändringarna medför att blåkortsdirektivet genomförs på ett bra sätt, men vill dock göra en randanmärkning om att 1 kap. 4–7 §§ studiestödslagen inte är uttömmande då det finns avtal med effekter i studiestöds-hänseende t.ex. i associeringsavtalet med Turkiet.

Skälen för regeringens förslag

Direktivet

Enligt artikel 14.1 c ska innehavare av EU-blåkort åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där EU-blåkortet utfärdats när det gäller utbildning och yrkesutbildning. Innehavare av EU-blåkort ska också enligt artikel 14.1 e åtnjuta likabehandling med landets medborgare när det gäller bestämmelser i den nationella lagstiftningen om de grenar av social trygghet som definieras i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av system för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Denna förordning har ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. En gren av social trygghet som omfattas av förordning 1408/71 är familjeförmåner. Studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt studiestödslagen (1999:1395) är sådana familjeförmåner som omfattas av förordningen. Studiemedel och inackorderingstillägget inom studiehjälpen betraktas däremot EU-rättsligt som sociala förmåner och omfattas inte av nämnda förordning.

Begränsning av rätten till likabehandling

Blåkortsdirektivet tillåter medlemsstaterna att i viss utsträckning begränsa rätten till likabehandling. Enligt artikel 14.2 får den berörda medlemsstaten när det gäller bestämmelserna i artiklarna 14.1 c och 14.1 g begränsa rätten till likabehandling i fråga om stipendier, studiemedel eller andra bidrag och lån avseende sekundärutbildning och högre utbildning samt yrkesutbildning och förfaranden för att erhålla bostad. När det gäller artikel 14.1 c anges att det kan krävas särskilda

föresättningar enligt nationell lagstiftning för tillträde till universitetsstudier och eftergymnasial utbildning. Vidare anges att den berörda medlemsstaten får begränsa likabehandlingen till fall där den registrerade eller stadigvarande hemvisten för en innehavare av ett EU-blåkort, eller för den familjemedlem för vilken han eller hon ansöker om förmåner, befinner sig inom den berörda medlemsstatens territorium.

Ändringar i studiestödslagen

De svenska studiestödsförfattningarna bygger i stor utsträckning på bestämmelser om medborgarskap. Vissa grupper av utländska medborgare jämställs emellertid med svenska medborgare, om de kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner eller familjeförmåner från EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller gemenskapens och medlemsstaternas avtal med Schweiz. Detta regleras i 1 kap. 4–7 §§ studiestödslagen.

För att genomföra blåkortsdirektivet bör den som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten, jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiestöd enligt studiestödslagen, dvs. i fråga om såväl studiemedel som studiehjälp. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i studiestödslagen. Med en hänvisning till 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) framgår att det är fråga om EU-blåkort utfärdade i Sverige. Den som har EU-blåkort får då samma rätt till studiestöd som utländska medborgare med ställning som varaktigt bosatta i Sverige. Med hänsyn till att EU-blåkort ska beviljas endast för högkvalificerade anställningar kommer det knappast i praktiken att bli aktuellt med studiehjälp till dem som har EU-blåkort. Studiehjälp ges i Sverige främst till ungdomar i gymnasieskolan. För studiemedel gäller vidare generellt att det bara får lämnas om den studerandes inkomst inte är högre än ett visst belopp, det s.k. fribeloppet.

När det gäller familjemedlemmar till den som har ett EU-blåkort i Sverige bör de som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till de delar av studiestödet som enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 definieras som familjeförmåner, dvs. studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg. Vilka familjemedlemmar som kan komma i fråga för ett uppehållstillstånd på grund av anknytning till innehavare av EU-blåkort behandlas i avsnitt 10.2. I likhet med vad som gäller för familjemedlemmar till vissa gästforskare enligt 1 kap. 7 § studiestödslagen bör det för likabehandling krävas att familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort själva har uppehållstillstånd i Sverige. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i studiestödslagen.

Rätten till likabehandling för dem som har EU-blåkort och deras familjemedlemmar i fråga om studiestöd bör begränsas till att gälla inom territoriet, dvs. till stöd vid studier i Sverige. Detta gäller sedan tidigare för tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatta i Sverige (jfr prop. 2005/06:134 s. 27 f.). Möjligheten enligt artikel 14.2 att begränsa likabehandlingen i detta avseende bör således utnyttjas. Bestämmelser om att likabehandlingen i fråga om studiestöd endast ska gälla för studier i Sverige bör tas in i studiestödslagen.

Vidare bör tas in en bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna om studiestöd till den som har EU-blåkort och om studiehjälp till familjemedlem till den som har EU-blåkort.

I samband med att det nu föreslås att bestämmelserna i 1 kap. studiestödslagen byggs ut så föreslås också vissa ändringar av redaktionell karaktär. Bestämmelserna i nuvarande 1 kap. 4–7 §§, som anger att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till paragraferna och som hänvisar till ytterligare bestämmelser i lagen, föreslås samlas i två nya paragrafer. Någon ändring av 1 kap. 4 § första stycket, såsom föreslogs i promemorian, föreslås dock inte då en sådan i enlighet med vad CSN har anfört kan innebära en begränsning som inte är avsedd.

11.6 Social trygghet

Regeringens förslag: Den som har EU-blåkort ska likställas med en svensk medborgare när det gäller beräkning av försäkringstid för sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning enligt socialförsäkringsbalken. Detta ska även gälla hans eller hennes familjemedlemmar om de har uppehållstillstånd i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Direktivet

Enligt artikel 14.1 e ska innehavare av EU-blåkort åtnjuta likabehandling med svenska medborgare vad avser bestämmelser i nationell lagstiftning avseende de grenar av social trygghet som definieras i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av system för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Vidare anges att de särskilda bestämmelserna i bilagan till förordning (EG) nr 859/2003 ska tillämpas, vilket innebär att det i förhållande till Tyskland och Österrike finns vissa begränsningar avseende rätt till familjeförmåner för vissa tredjelandsmedborgare. Förordning (EEG) nr 1408/71 har ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Förordning (EG) nr 859/2003 har ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) nr 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar.

Nuvarande ordning

Svensk lagstiftning avseende social trygghet är i princip neutral i förhållande till medborgarskap. På ett område görs dock fortfarande en åtskillnad mellan svenska och utländska medborgare. I 35 kap. 16 § socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, finns det ett krav på viss bosättningsstid i Sverige vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat innan det år de fyllde 18 år.

Sjuk- och aktivitetsersättning infördes år 2003 och ingår i sjukförsäkringen. Dessa förmåner ersatte förtidspension och sjukbidrag som var en del av pensionssystemet. Sjukersättning lämnas till försäkrade i åldrarna 30–64 år, medan aktivitetsersättning ges till försäkrade mellan 19 och 29 år. Förmånen består dels av en inkomstrelaterad del, dels av en garantidel som är en bosättningsbaserad försäkring. Garantidelen (sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning) utges till försäkrade som saknar eller har låg inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning. Rätten till garantiersättning och dess storlek är beroende av försäkringstid. Det krävs minst tre års försäkringstid i Sverige. Den som har kortare försäkringstid än 40 år får förmånen utbetald i förhållande till antalet försäkringsår. För att en person ska ha rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning krävs normalt att personen ska vara försäkrad både vid försäkringsfallet och senare. Personer som bosätter sig i Sverige efter det att de blivit arbetsförmögna på grund av sjukdom eller funktionshinder har alltså inte rätt till garantiersättning. Undantag från kravet på att vara försäkrad vid försäkringsfallet görs enligt 35 kap. 14–16 §§ SFB för personer vars försäkringsfall har inträffat innan det år de fyllde 18 år. Anledningen till att en särskild beräkningsmetod används för denna grupp är att grundregeln annars skulle innebära för stora begränsningar för dessa att tillgodoräkna sig försäkringstid. Undantaget skiljer sig dock mellan svenska och utländska medborgare. För att undantagsregeln ska tillämpas på utländska medborgare, måste de ha varit bosatta i Sverige i minst fem år.

Regeringen bedömde att kravet på likabehandling fordrade författningsändringar vid genomförandet av EU-direktivet om varaktigt bosatta och gästforskardirektivet (prop. 2005/06:159 s. 29 ff. respektive prop. 2007/08:74 s. 45 ff.). För att åstadkomma likabehandling gjordes ändringar i då gällande 9 kap. 7 § lagen om allmän försäkring (nuvarande 35 kap. 17 § SFB). Ändringarna innebar att en utländsk medborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat med uppehållstillstånd i Sverige ska likställas med en svensk medborgare när det gäller försäkringstid för garantiersättning när försäkringsfallet har inträffat innan det år han eller hon fyllde 18 år. Motsvarande gäller för gästforskare och hans eller hennes familjemedlem med uppehållstillstånd i Sverige.

Ändring i socialförsäkringsbalken

Den ordning som beskrivs ovan är inte tillräcklig för det nu aktuella kravet på likabehandling av dem som har EU-blåkort och deras familjemedlemmar med svenska medborgare när det gäller socialförsäkringsförmåner.

För att uppfylla blåkortsdirektivets krav om likabehandling vad gäller social trygghet bör ett tillägg tas in i 35 kap. 17 § SFB med innebörd att en utlännning som har EU-blåkort samt hans eller hennes familjemedlemmar med uppehållstillstånd i Sverige likställs med svenska medborgare när det gäller beräkning av försäkringstid vid garantiersättning.

11.7 Pensioner

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om rätt till intjänade inkomstrelaterade lagstadgade pensioner tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen. *Pensionsmyndigheten* instämmer i den bedömning som görs i promemorian att kravet på likabehandling i fråga om lagstadgade pensioner tillgodoses av gällande rätt och att det därför inte krävs några förändringar i socialförsäkringsbalken eller annan svensk lagstiftning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 14.1 f ska en innehavare av EU-blåkort åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om utbetalning av intjänade inkomstrelaterade avtalsenliga pensioner som utbetalas på grund av ålderdom till den ersättningsnivå som tillämpas enligt lagstiftningen i gäldenärsmedlemsstaten eller gäldenärsmedlemsstaterna vid flytt till ett tredjeland. Vid förhandlingen av blåkortsdirektivet användes den engelska texten som gemensam förhandlingstext. Av den texten framgår att den som har EU-blåkort ska åtnjuta likabehandling i fråga om utbetalning av ”income-related acquired statutory pensions” vid vistelse i tredje land. Denna terminologi bedöms motsvara intjänade inkomstrelaterade *lagstadgade* pensioner och inte intjänade inkomstrelaterade avtalsenliga pensioner. Begreppet översätts på sådant sätt t.ex. i förordning (EG) nr 883/2004.

Begreppet intjänade inkomstrelaterade lagstadgade pensioner bedöms i den svenska lagstiftningen motsvara inkomstgrundad ålderspension och inkomstgrundad efterlevandepension men inte garantipension och garantipension till omställningspension. Inkomstgrundad ålderspension och inkomstgrundad efterlevandepension kan betalas ut vid vistelse utanför Sverige så länge rätten till förmånen består (6 kap. 16 § socialförsäkringsbalken). Bestämmelsen är inte beroende på svenskt medborgarskap. Direktivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till pensioner tillgodoses således av gällande rätt.

11.8 Tillgång till varor och tjänster

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till varor och tjänster tillgodoses genom gällande rätt. Möjligheten att begränsa rätten till likabehandling när det gäller förfaranden för att få bostad bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 14.1 g ska innehavare av EU-blåkort åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster och leveranser av allmänt tillgängliga varor och tjänster, inbegripet förfaranden för att erhålla bostad, samt informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar. När det gäller punkten 1 g anges i artikel 14.2 att likabehandlingen inte ska påverka avtalsfriheten i enlighet med unionslagstiftningen och nationell lagstiftning. I artikel 14.2 anges vidare att medlemsstaterna får begränsa rätten till likabehandling när det gäller förfaranden för att erhålla bostad.

Utländska arbetstagare som lagligen vistas i Sverige ska likabehandlas med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten. Om den som har EU-blåkort på något sätt skulle särbehandlas i detta avseende kan fråga om diskriminering föreligger uppkomma. Enligt 2 kap. 9 § diskrimineringslagen är diskriminering av arbetsökande och arbetstagare förbjuden i fråga om arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag. Av 2 kap. 12 § samma lag följer att diskriminering är förbjuden för den som utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor, tjänster eller bostäder till allmänheten. Det finns inga begränsningar på grund av medborgarskap för att få tillgång till sådana varor och tjänster som avses i artikel 14.1 g, förfaranden för att få bostäder eller för att ta del av arbetsförmedlingars tjänster. Blåkortsdirektivets bestämmelse om att den som har EU-blåkort ska likabehandlas med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster m.m. tillgodoses således av gällande rätt. Möjligheten enligt artikel 14.2 att begränsa likabehandlingen i fråga om förfaranden att få bostad bör inte utnyttjas.

11.9 Fri tillgång till medlemsstatens territorium

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om fri tillgång till territoriet tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 14.1 h ska innehavare av EU-blåkort åtnjuta likabehandling med svenska

medborgare i fråga om fri tillgång till hela den berörda medlemsstatens territorium, med de begränsningar som föreskrivs i den nationella lagstiftningen.

Varje svensk medborgare är enligt 2 kap. 8 § RF gentemot det allmänna skyddad mot frihetsberövande och även i övrigt tillförsäkrad frihet att förflytta sig inom riket och att lämna det. Om inte annat följer av särskilda föreskrifter i lag är utlänningar här i riket likställda med svenska medborgare i fråga om bl.a. skyddet mot frihetsberövande, däremot inte i fråga om andra begränsningar i rörelsefriheten. Av bestämmelsen i artikel 2.1 i fjärde tilläggsprotokollet till Europa-konventionen, som gäller som svensk lag, har emellertid var och en som befinner sig lagligen inom rikets territorium rätt att fritt röra sig där och att fritt välja sin bosättningsort. Rätten till rörelsefrihet är dock ingen absolut rättighet. Den får inskränkas, men sådana inskränkningar får göras bara om de är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till vissa närmare angivna intressen bl.a. statens säkerhet eller den allmänna säkerheten, och de måste vara angivna i lag (artikel 2.3). Blåkortsdirektivets bestämmelse om likabehandling i fråga om fri tillgång till territoriet, med de begränsningar som får föreskrivas i nationell lagstiftning, tillgodoses av gällande rätt.

12 Ställning som varaktigt bosatt

12.1 Ställning som varaktigt bosatt i Sverige

Regeringens förslag: Ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska beviljas om en utlänning har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tidsperiod haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska utlänningen de två senaste åren räknat från tiden för ansökan haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige.

Om vistelsen i en annan medlemsstat understiger arton månader ska den inte tas med i beräkningen av vistelsens längd.

Vistelse utanför Europeiska unionen under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska inte anses vara avbrott i vistelsen.

Regeringens bedömning: Möjligheten att begränsa tidsperioden som den som har EU-blåkort får vistas utanför den Europeiska unionens medlemsstaters territorier till att endast gälla fall då utlänningen kan bevisa att han eller hon återvänt till sitt ursprungsland för att bedriva verksamhet som anställd eller egenföretagare, utföra volontärarbete eller studera, bör inte utnyttjas.

Att den som haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige enligt direktivet ska åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till pensioner, tillgodoses genom gällande rätt. Att familjemedlemmar till den som beviljats ställning som varaktigt bosatt kan ansöka om uppehållstillstånd i Sverige följer av utlänningslagens allmänna bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget och bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Förutsättningar för att beviljas ställning som varaktigt bosatt

Innehavare av EU-blåkort ska enligt artikel 16 kunna ansöka om ställning som varaktigt bosatt i en medlemsstat. Vid ansökan om sådan ställning ska bestämmelserna i rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning tillämpas utom vad gäller beräkning av sammanläggning av vistelseperioder. I skäl 21 i blåkortsdirektivet anges att rörligheten för högkvalificerade arbetstagare från tredjeland mellan unionen och deras ursprungsländer bör främjas och upprätthållas och att tiden för vistelse utanför unionens territorium – utan att detta innebär ett avbrott i den period av laglig och oavbruten vistelse som krävs för rätt till EU-ställning som varaktigt bosatt – därför bör förlängas.

EU-direktivet om varaktigt bosatta har genomförts i svensk rätt. Författningsändringarna trädde i kraft den 30 april 2006 (prop. 2005/06:77).

I artikel 4.1 i direktivet om varaktigt bosatta krävs fem års laglig och oavbruten vistelse på en medlemsstats territorium för att en utlänning ska kunna beviljas ställning som varaktigt bosatt. Enligt artikel 16.2 i blåkortsdirektivet ska innehavare av EU-blåkort få lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater för att kunna uppfylla kravet på vistelseperiodens längd.

För att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska således sökanden ha vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater (artikel 16.2 a). Av den angivna tidsperioden ska sökanden dessutom under de två senaste åren räknat från tiden för ansökan ha vistats här i landet med ett EU-blåkort utfärdat av Sverige (artikel 16.2 b). Vistelse utanför Europeiska unionen under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt under femårsperioden ska inte anses utgöra avbrott i vistelsen (artikel 16.3).

De bestämmelser som föranleds av blåkortsdirektivet i denna del bör föras in i 5 a kap. UtL som reglerar förutsättningar för att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige och återkallelse av sådan ställning.

Den möjlighet som anges i artikel 16.5 att begränsa den tidsperiod som den berörda tredjelandsmedborgaren får vistas utanför den Europeiska unionens medlemsstaters territorier till att endast gälla fall då utlänningen kan bevisa att han eller hon återvänt till sitt ursprungsland för att bedriva verksamhet som anställd eller egenföretagare, utföra volontärarbete eller studera, bör inte utnyttjas för svensk del.

Sammanläggning av vistelseperioder

Blåkortsdirektivets artikel 16.2 om sammanläggning av vistelseperioder ska läsas tillsammans med artikel 18.1 där det anges att innehavare av EU-blåkort efter arton månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten får flytta till en andra medlemsstat. Om den lagliga vistelsen i den första medlemsstaten varat i minst arton månader ska innehavaren av EU-blåkort medges rätt att lägga samman vistelseperioderna i de olika medlemsstaterna för att uppfylla kravet på minst fem års vistelse inom unionen för att komma i fråga för ställning som varaktigt bosatt.

Anledningen till att det uppställs ett krav på en viss tids laglig vistelse i en medlemsstat när det gäller sammanläggning av olika vistelseperioder är att förhindra missbruk av systemet med EU-blåkort och den rörlighet inom unionen som ett sådant tillstånd medger. Om vistelsetiden i den första medlemsstaten understiger arton månaders laglig vistelse ska den andra medlemsstaten pröva ansökan om EU-blåkort som om den avsåg den första inresan på medlemsstaternas territorier och då också beakta de krav på familjeåterförening som följer av artikel 15 i blåkortsdirektivet. Vid laglig vistelse med stöd av ett EU-blåkort i den första medlemsstaten som överstiger arton månader får utlänningen flytta till en annan medlemsstat och hans eller hennes familjemedlemmar ska ges tillstånd att följa med eller ansluta sig till honom eller henne i den andra medlemsstaten, se vidare avsnitt 13.1 och 14.1.

Vid prövning av ansökan om ställning som varaktigt bosatt för utlänning som haft EU-blåkort bör således säkerställas att vistelser i andra EU-stater överstiger arton månader om de ska få tillgodoräknas för att uppnå kravet på fem års vistelse inom unionen.

Likabehandling och familjeåterförening

Av artikel 16.6 framgår att artiklarna 14.1 f om likabehandling avseende utbetalning av pensioner och artikel 15 om familjeåterförening i tillämpliga fall ska fortsätta att gälla även efter det att den som haft EU-blåkort erhållit ställning som varaktigt bosatt. I avsnitt 11.7 görs bedömningen att kravet på likabehandling avseende pensionsutbetalningar för dem som har EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt. Att utlänningen i fråga erhållit ställning som varaktigt bosatt medför ingen annan bedömning.

När det gäller familjeåterförening till en utlänning som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige blir utlänningslagens vanliga bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtIL tillämpliga. I avsnitt 10.3 föreslås att familjemedlemmar till den som beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som då också beviljas permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 a § UtIL får ansöka om uppehållstillstånd efter inresan i landet. Om familjemedlemmarna vistas tillsammans med den som haft EU-blåkort i Sverige kan dessa således ansöka om uppehållstillstånd under vistelsen här. Blåkortsdirektivets artikel 16.6 tillgodoses således av gällande rätt och lagda förslag.

12.2 Återkallelse av ställning som varaktigt bosatt

Regeringens förslag: Ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska återkallas för den som haft EU-blåkort om han eller hon vistats utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under tjugofyra månader i följd.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: EU-direktivet om varaktigt bosatta föreskriver att vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under tolv månader i följd ska ligga till grund för återkallelse av ställning som varaktigt bosatt. En sådan återkallelsegrund återfinns i 5 a kap. 5 § 4 UtL.

Blåkortsdirektivets artikel 16.4 föreskriver att tidsperioden om tolv månaders frånvaro från unionens territorium ska utsträckas till att gälla tjugofyra månader för den som haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i 5 a kap. 5 § UtL.

12.3 Uppehållstillstånd som varaktigt bosatt

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets krav att uppehållstillstånd till den som haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt ska utfärdas i enlighet med EG-förordning 1030/2002 tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 17 ska innehavare av EU-blåkort som uppfyller villkoren för att beviljas ställning som varaktigt bosatta i Europeiska unionen få ett uppehållstillstånd i enlighet med den enhetliga utformning som anges i EG-förordningen 1030/2002. Av handlingen ska framgå att personen är en före detta innehavare av EU-blåkort.

Av 4 kap. 19 a § UtL framgår att ett EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta ska utfärdas för den som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Av 4 kap. 22 § UtL framgår vidare att bevis om uppehållstillstånd ska utformas i form av en sådan handling som avses i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 (uppehållstillståndskort) (se avsnitt 9.10). Blåkortsdirektivets krav i denna del är därmed uppfyllt. Det framgår dock inte att det av handlingen ska framgå att personen tidigare haft EU-blåkort. En sådan bestämmelse bör tas in på förordningsnivå.

13 Ansökan om EU-blåkort i Sverige då EU-blåkort utfärdats av en annan EU-stat

13.1 Ansökan om EU-blåkort

Regeringens förslag: En utlänning som med stöd av ett EU-blåkort vistats i en annan EU-stat i arton månader får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort efter inresan till Sverige, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i landet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artiklarna 18.1–18.3 får en innehavare av EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar efter arton månaders laglig vistelse i en medlemsstat flytta till en annan medlemsstat i syfte att ta en högkvalificerad anställning där. Ansökan om EU-blåkort får antingen göras när innehavaren av EU-blåkort fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium eller senast en månad efter inresan i den andra medlemsstaten. En ansökan ska åtföljas av dokumentation som visar att villkoren för inresa enligt artikel 5 är uppfyllda.

I avsnitt 9.1 föreslås att huvudregeln för att beviljas EU-blåkort ska vara att ett sådant tillstånd ska ha ansökts om och beviljats före inresan i Sverige. Det föreslås också att sökanden i vissa angivna fall får ansöka om och beviljas EU-blåkort efter inresan i landet. För att genomföra blåkortsdirektivets artiklar 18.1–18.3 bör en utlänning som med stöd av ett EU-blåkort vistats i en annan EU-stat i arton månader också få ansöka om och beviljas ett EU-blåkort efter inresan i Sverige, under förutsättning att ansökan ges in till Migrationsverket senast en månad från inresan i landet.

13.2 Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att utfärda tillfälligt uppehållstillstånd om ett EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort, bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Om den nationella lagstiftningen så kräver får medlemsstaterna, enligt artikel 18.5, utfärda nationella tillfälliga uppehållstillstånd eller motsvarande tillstånd om ett EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort.

I utlänningslagen uppställs inte något krav på att en utlänning som under vistelsen i Sverige ansöker om uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska ha ett särskilt tillfälligt uppehållstillstånd under den tid som ansökan prövas av Migrationsverket. Vid ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige får sökanden en handling från Migrationsverket där det anges att personen i fråga har rätt att vistas här i landet under tiden för Migrationsverkets prövning av ansökan. Av detta följer att något särskilt *tillfälligt* uppehållstillstånd inte behöver utfärdas om ett EU-blåkort som utfärdats av annan medlemsstat löper ut under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort i Sverige. Möjligheten enligt artikel 18.5 att utfärda tillfälligt uppehållstillstånd bör därför inte utnyttjas.

13.3 Arbete under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort

Regeringens bedömning: Den som har EU-blåkort utfärdat av annan EU-stat bör inte få arbeta i Sverige under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 18.2 får en medlemsstat i enlighet med nationell lagstiftning besluta att sökanden inte får arbeta förrän behörig myndighet har beviljat ansökan om EU-blåkort. I artikel 14.1 finns bestämmelser om likabehandling med landets egna medborgare i olika frågor (se avsnitt 11). När en utlänning som har EU-blåkort flyttar till en annan medlemsstat finns möjlighet att begränsa rätten till likabehandling under den tid ansökan om EU-blåkort är under prövning av behörig myndighet i den andra staten. Begränsning i likabehandling får dock inte ske i fråga om föreningsfrihet och erkännande av examensbevis, utbildningsbevis för teoretiska utbildningar och andra yrkeskvalifikationer (artikel 14.4). Om medlemsstaterna under den tid ansökan prövas medger att sökanden får arbeta ska likabehandling med landets egna medborgare gälla inom alla områden som anges i artikel 14.1.

Enligt 2 kap. 7 § UtL ska en utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands ha ett arbetstillstånd. I normalfallet torde den som har EU-blåkort utfärdat av annan EU-stat redan under vistelsen i den staten ha stått i kontakt med en blivande arbetsgivare i Sverige angående en högkvalificerad anställning här i landet. I de flesta fall bör då ansökan om EU-blåkort ha lämnats in till den svenska utlandsmyndigheten i vistelselandet och beslut om EU-blåkort ha fattats av Migrationsverket före inresan till Sverige. För att upprätthålla kravet på att lönen för den erbjudna anställningen når upp till den fastställda lönenivån och att övriga förutsättningar för att få ett sådant tillstånd föreligger, bör sökanden inte ges rätt att arbeta här innan Migrationsverket fattat beslut i ärendet. Det saknas också skäl att införa

en ordning som medger att sökanden av ett EU-blåkort får ta en kortare tids anställning för annat arbete än den högkvalificerade anställning som ansökan avser under handläggningstiden av ärendet. Möjligheten att neka den som har EU-blåkort utfärdad av annan EU-stat tillstånd att arbeta i Sverige under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort bör således utnyttjas på så sätt att befintlig reglering bibehålls.

13.4 Handläggningstid

Regeringens bedömning: Någon lagändring är inte nödvändig med anledning av blåkortsdirektivets krav på en längsta handläggningstid om 90 dagar när en utlänning som har EU-blåkort utfärdad av en annan EU-stat ansöker om EU-blåkort i Sverige.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 18.4 ska en ansökan om EU-blåkort handläggas i enlighet med de förfaranden som anges i artikel 11, dvs. beslut i ärendet ska fattas senast 90 dagar från det att ansökan lämnades in.

I avsnitt 9.2 görs bedömningen att en ny bestämmelse bör tas in på förordningsnivå som genomför direktivets reglering avseende handläggningstid. Bestämmelsen blir aktuell också för denna situation. Artikel 18.4 föranleder således inga lagändringar.

13.5 Underrättelse om beslut till annan EU-stat

Regeringens bedömning: Det bör vara Migrationsverket som ska underrätta den EU-stat som tidigare beviljat utlänningen ett EU-blåkort om verkets beslut att bevilja sökanden ett EU-blåkort i Sverige.

Migrationsverket bör även underrätta sådan EU-stat om beslut att avslå en ansökan om EU-blåkort i Sverige och att ålägga utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar att lämna landet.

Bestämmelser med denna innebörd bör tas in i på förordningsnivå.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 18.4 ska den EU-stat som först beviljat en utlänning ett EU-blåkort underrättas om att EU-blåkort beviljats sökanden i en annan medlemsstat. Den första medlemsstaten ska även underrättas om beslut att vägra utfärda ett EU-blåkort samt beslut att sökanden och dennes familjemedlemmar ålagts att lämna landet.

En bestämmelse med motsvarande innehåll finns även i direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Vid

genomförandet av det direktivet i svensk rätt bedömde regeringen att bestämmelser om Migrationsverkets underrättelser till en annan EU-stat bör införas på förordningsnivå.

Enligt artikel 22 i blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna utse en nationell kontaktpunkt som ska ansvara för att ta emot och översända information som bl.a. anges i artikel 18. Som framgår av avsnitt 15 anser regeringen att Migrationsverket bör utses som svensk kontaktmyndighet för blåkortsdirektivet. För att uppfylla blåkortsdirektivets krav om underrättelse av beslut till en annan EU-stat bör det således ankomma på Migrationsverket att underrätta den EU-stat som tidigare beviljat utlänningen ett EU-blåkort om verkets beslut att bevilja honom eller henne ett EU-blåkort i Sverige. Migrationsverket bör även underrätta en sådan EU-stat om beslut att avslå en ansökan om EU-blåkort i Sverige och att ålägga utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar att lämna landet. Bestämmelser med denna innebörd bör tas in på förordningsnivå.

13.6 Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort i annan EU-stat

Regeringens bedömning: Blåkortsdirektivets bestämmelser om återtagande av en utlänning som har EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar till den EU-stat som utfärdat tillstånden i de fall ansökan om EU-blåkort i Sverige avslås, leder inte till några lagändringar. Möjligheten enligt direktivet att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnader för återvändande eller återtagande bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 18.4 b ska sökanden och hans eller hennes familjemedlemmar vid avslag på en ansökan om EU-blåkort i den andra medlemsstaten, i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i nationell lagstiftning, inklusive utvisningsförfaranden, åläggas att lämna dess territorium. Den första medlemsstaten, dvs. den stat som utfärdat EU-blåkortet, ska då omedelbart och utan formaliteter återta innehavaren av EU-blåkort och familjemedlemmarna. Detsamma ska gälla om giltighetstiden för det EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten har löpt ut eller återkallats under prövningen av ansökan i den andra medlemsstaten.

Underrättelse om beslut om avslag på en ansökan om EU-blåkort och beslut om utvisning

Bestämmelser om avvisning och utvisning finns i 8 kap. UtL. En utlänning som saknar nödvändiga tillstånd för att vistas i Sverige får avvisas enligt 8 kap. 1 § UtL eller utvisas enligt 8 kap. 7 § UtL. I 8 kap. 16 § UtL anges att om en ansökan om uppehållstillstånd avslås eller avvisas eller återkallas ett sådant tillstånd och utlänningen befinner sig i Sverige, ska det samtidigt meddelas beslut om avvisning eller utvisning, om inte särskilda skäl talar mot det. Denna bestämmelse blir också tillämplig i fråga om beslut om avslag på ansökan om EU-blåkort. Om anknytningspersonen nekas EU-blåkort i Sverige finns inte heller grund för att bevilja uppehållstillstånd till hans eller hennes medföljande familjemedlemmar, varför även beslut om avvisning eller utvisning för familjemedlem kan aktualiseras i en sådan situation. Den som har EU-blåkort utfärdat av en annan medlemsstat och medföljande familjemedlemmar kommer, enligt gällande ordning och lagda förslag, att skriftligen underrättas om Migrationsverkets beslut om avslag i ansökningsärendet och beslut om avvisning eller utvisning. Som anges i avsnitt 13.5 bör det ankomma på Migrationsverket att informera den EU-stat som utfärdat EU-blåkortet om beslut om avslag på ansökan om EU-blåkort i Sverige samt beslut om att sökanden och hans eller hennes familjemedlemmar har ålagts att lämna Sverige. Kraven i artikel 18.4 b är därmed uppfyllda.

Kostnader för återvändande och återtagande

Enligt artikel 18.6 kan sökanden och/eller dennes arbetsgivare hållas ansvarig för kostnaderna i samband med återvändandet eller återtagandet av innehavaren av ett EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar, inklusive i tillämpliga fall kostnader som täcks av offentliga medel.

Av 19 kap. 1 § UtL följer att en utlänning som avvisas eller utvisas är skyldig att betala kostnaden för sin egen resa till den ort dit han eller hon sänds eller åläggs att resa genom en myndighets försorg. Enligt gällande ordning uppställs inget krav på att arbetsgivare ska åläggas att ansvara för kostnader för återvändande eller återtagande av arbetstagare. Något sådant krav bör inte heller införas med anledning av blåkortsdirektivet. Möjligheten enligt artikel 18.6 att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnader för återvändande eller återtagande bör således inte utnyttjas.

13.7 Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort i Sverige

<p>Regeringens förslag: Om en annan EU-stat avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige. Utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet tre</p>

månader från inresan. Detta ska gälla även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats. Ett undantag från kravet på visering för inresa och vistelse i Sverige för en utlänning och hans eller hennes familjemedlemmar som återtas till Sverige tas in i utlänningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget. *Förvaltningsrätten i Malmö* efterlyser ett förtydligande från vilken tidpunkt perioden om tre månader börjar löpa. *Migrationsverket* förordar att lagförslaget om återtagande och rätten att stanna kvar i Sverige utformas så att det tydligt framgår att det måste ha funnits ett gällande EU-blåkort då ansökan prövades i den andra medlemsstaten.

Skälen för regeringens förslag: När den som har ett EU-blåkort som utfärdats i Sverige och hans eller hennes familjemedlemmar flyttar till en annan EU-stat och de av den statens behöriga myndigheter nekats EU-blåkort eller uppehållstillstånd ska Sverige omedelbart och utan formaliteter återta utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar. Skyldigheten att återta utlänningen och medföljande familjemedlemmar ska också gälla om giltighetstiden för EU-blåkortet löpt ut eller återkallats under den andra EU-statens prövning av ansökan. Upprättad kontaktpunkt ska ta emot information från den andra EU-staten om att berörda personer återsänds. Efter ett återtagande ska bestämmelserna i artikel 13 tillämpas, dvs. utlänningen ska ges möjlighet att under tre månader söka och ta ny anställning här i landet (artikel 18.4 b).

För att uppfylla blåkortsdirektivets krav i denna del bör det införas en ny bestämmelse i utlänningslagen som föreskriver att Sverige, om den andra EU-staten ålagt utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska återta utlänningen och familjemedlemmarna och låta dem vistas här i landet tre månader och detta även om EU-blåkortet som utfärdats av Sverige inte längre gäller eller har återkallats. Av bestämmelsen bör framgå, vilket *Förvaltningsrätten i Malmö* påpekat, att rätten att vistas i Sverige i tre månader efter ett återtagande ska gälla från tidpunkten för inresan i landet.

I den föreslagna bestämmelsen anges att den som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige ska återtas hit vid avslag på ansökan i en annan EU-stat. *Migrationsverket* förordar att lagförslaget om återtagande och rätten att stanna kvar i Sverige utformas så att det tydligt framgår att det måste ha funnits ett gällande EU-blåkort då ansökan prövades i den andra medlemsstaten. Av direktivets ordalydelse och av dess reglering om att återtagandeskyldighet föreligger även om EU-blåkortet löpt ut eller återkallats vid tiden för den andra EU-statens prövning framgår enligt regeringens mening att utlänningen måste ha ett gällande EU-blåkort då han eller hon gör sin ansökan i det andra landet men att detsamma inte behöver vara fallet vid ansökans prövning. Lagtexten bör förtydligas i denna del så att det klart framgår att utlänningen vid tiden för ansökan ska ha haft ett gällande EU-blåkort.

I 2 kap. 3 § UtLL anges att en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering, om han eller

hon inte har uppehållstillstånd eller har ställning som varaktigt bosatt. Som anges ovan kommer det åligga Sverige att omedelbart och utan formaliteter återta en utlänning som har, eller har haft, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige samt hans eller hennes medföljande familjemedlemmar vid avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan EU-stat. Något krav på visering bör inte ställas upp i en sådan situation. Ett undantag från kravet på visering bör därför tas in 2 kap. 3 § Util.

14 Familjemedlemmar till den som har EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat

14.1 Ansökan om uppehållstillstånd

Regeringens förslag: En familjemedlem som beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort i den staten och därefter flyttar till Sverige i anslutning till honom eller henne, får beviljas uppehållstillstånd efter inresan hit om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 19.1 följer att familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort som flyttar till en andra medlemsstat har rätt att följa med innehavaren eller senare ansluta sig till honom eller henne, om familjen vid den tidpunkten redan var bildad i den första medlemsstaten. En ansökan om uppehållstillstånd ska ha lämnats in till behöriga myndigheter, av familjemedlemmarna eller av innehavaren av EU-blåkort i enlighet med nationell lagstiftning, senast en månad efter inresan till den andra medlemsstaten (artikel 19.2 första stycket).

Om familjen inte var bildad redan i den första medlemsstaten anges i artikel 19.6 att familjeåterföreningsdirektivet ska tillämpas med de i artikel 15 i blåkortsdirektivet föreskrivna undantagen. Detta innebär att de begränsningar i rätten till familjeåterförening som följer av familjeåterföreningsdirektivet blir tillämpliga vid familjeåterförening i de fall familjemedlemmarna inte haft uppehållstillstånd på grund av anknytning till den som har EU-blåkort i den första medlemsstaten. Beträffande övriga bestämmelser i artikel 19 anges endast att undantagen i artikel 15 i tillämpliga delar ska fortsatt gälla (artikel 19.5). Detta innebär att uppehållstillstånd för medföljande familjemedlemmar till den som har EU-blåkort i den första medlemsstaten inte får vägras med stöd av bestämmelser som följer av familjeåterföreningsdirektivet, t.ex. att utlänningen utgör hot mot allmän ordning och allmän säkerhet. Det ska därför av den föreslagna bestämmelsen om förutsättningar för att bevilja uppehållstillstånd för medföljande familjemedlemmar till den som har EU-blåkort införas ett undantag från den reglering i utlänningslagen som

införts med stöd av familjeåterföreningsdirektivet. Däremot kan den som har EU-blåkort nekas tillstånd på denna grund eftersom det i artikel 18.2 hänvisas till att villkoren i artikel 5 ska vara uppfyllda. Av undantagsbestämmelserna i artikel 15 följer vidare att uppehållstillstånd som beviljas till familjemedlemmar ska ges för samma tid som beviljats till innehavare av EU-blåkort, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras resehandlingar.

I avsnitt 10.3 föreslås att en bestämmelse ska införas i utlänningslagens kapitel om EU-blåkort som föreskriver när ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlem till den som har EU-blåkort ska vara gjord. Det ska av denna bestämmelse också framgå att familjemedlemmar som beviljats uppehållstillstånd i en annan EU-stat på grund av anknytning till den som har EU-blåkort i den EU-staten också får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd efter inresan i Sverige när familjemedlemmarna flyttar med anknytningspersonen till Sverige. En ansökan ska i detta fall ges in senast en månad från inresan i landet. I avsnitt 10.2 föreslås vidare att en bestämmelse tas in i utlänningslagen som föreskriver att uppehållstillstånd som beviljas familjemedlemmar ska gälla för samma tid som EU-blåkortet. Enligt 4 kap. 23 UtF får uppehållstillstånd inte beviljas för längre tid än utlänningsens pass gäller. Kraven i artikel 19.1 och 19.2 första stycket föranleder ingen ytterligare reglering.

14.2 Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för prövning av ansökan

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att bevilja familjemedlem ett tillfälligt uppehållstillstånd under den tid ansökan om uppehållstillstånd prövas av Migrationsverket bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Om uppehållstillstånd för familjemedlemmar som utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under ansökningstiden ska den andra medlemsstaten vid behov bevilja nationella tillfälliga uppehållstillstånd eller motsvarande tillstånd, som gör det möjligt för sökandena att vistas lagligt på dess territorium tillsammans med innehavaren av EU-blåkort till dess att behörig myndighet har fattat beslut om ansökan om uppehållstillstånd (artikel 19.2 andra stycket).

Som anges i avsnitt 13.2 uppställs i utlänningslagen inte något krav på att en utlänningsperson som söker om uppehållstillstånd under vistelsen i Sverige ska medges ett tillfälligt uppehållstillstånd under tiden som ansökan prövas av Migrationsverket. Vid ansökan om uppehållstillstånd får sökanden en handling från Migrationsverket där det anges att han eller hon har rätt att vistas här i landet under tiden för verkets prövning av ansökan. Något särskilt tillfälligt uppehållstillstånd behöver därför inte utfärdas för familjemedlem under handläggningstiden av en ansökan

om uppehållstillstånd. Möjligheten enligt artikel 19.2 andra stycket att bevilja tillfälligt uppehållstillstånd bör därför inte utnyttjas.

14.3 Beslutsunderlaget

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt direktivet att kräva att familjemedlemmar ger in bevis som styrker att de har en sjukförsäkring som gäller i Sverige eller att den som har EU-blåkortet har en sådan försäkring som även omfattar familjemedlemmarna, bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 19.3 får den andra medlemsstaten kräva att familjemedlemmarna tillsammans med ansökan om uppehållstillstånd ger in uppehållstillstånd som utfärdats av den första medlemsstaten och giltig resehandling, eller bestyrkta kopior av dessa, samt vid behov visering. Ytterligare krav som får ställas upp är att familjemedlemmarna ger in bevis som styrker att de i egenskap av familjemedlemmar till innehavaren av EU-blåkort har varit bosatta i den första medlemsstaten och att de har en sjukförsäkring som täcker alla risker i den andra medlemsstaten eller att blåkortsinnehavaren har en sådan försäkring som omfattar även dem.

Migrationsverket har, i enlighet med officialprincipen, en utredningsplikt som innebär att ett ärende ska utredas i den utsträckning dess beskaffenhet kräver. Detta innebär att behövlig dokumentation får inhämtas som visar att förutsättningar föreligger för att bevilja uppehållstillstånd för familjemedlem som tidigare beviljats uppehållstillstånd i en annan EU-stat som anhörig till den som har ett EU-blåkort utfärdat av den staten. Det ankommer på sökanden att medverka i utredningen. Den svenska regleringen i detta avseende bedöms vara tillräcklig. Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att uppställa krav på vilka handlingar som ska utgöra beslutsunderlag behöver därför inte utnyttjas.

Enligt gällande ordning uppställs inte något krav på innehav av sjukförsäkring när det gäller familjeåterförening vid arbetskraftsinvandring. Något sådant krav bör inte heller ställas upp vid familjeåterförening med den som beviljats EU-blåkort av en annan medlemsstat i EU och som ansöker om EU-blåkort i Sverige. Möjligheten enligt artikel 19.3 att kräva att familjemedlemmar ger in bevis som styrker att de har en sjukförsäkring i Sverige bör därför inte utnyttjas.

14.4 Handläggningstid

Regeringens bedömning: Någon lagändring är inte nödvändig med anledning av blåkortsdirektivets krav på handläggningstid när det gäller ansökan om uppehållstillstånd från familjemedlemmar till utlänning som har EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 19.5 ska de undantag från familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser som anges i artikel 15 i tillämpliga delar fortsätta att gälla. När det gäller handläggningstid för ärenden om uppehållstillstånd för familjemedlemmar ska därför undantaget från familjeåterföreningsdirektivet beaktas.

I avsnitt 10.6 görs bedömningen att en bestämmelse som anpassar den svenska regleringen till blåkortsdirektivets krav på längsta handläggningstid avseende ansökan om uppehållstillstånd från familjemedlemmar till en innehavare av ett EU-blåkort bör tas in på förordningsnivå. Denna bestämmelse blir också aktuell för familjemedlemmar som tidigare vistats tillsammans med den som har EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat. Direktivets artikel 19.5 om handläggningstid föranleder således inga lagändringar.

14.5 Krav på försörjning och bostad

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att ställa krav på att en utlänning som har EU-blåkort och som flyttar till Sverige från en annan medlemsstat kan styrka att han eller hon har en bostad av tillräcklig storlek och standard samt har förmåga att försörja sig och sin familj, bör för närvarande inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Om en person med EU-blåkort flyttar mellan medlemsstaterna finns i artikel 19.4 bestämmelser som innebär att den andra medlemsstaten får kräva att innehavaren av EU-blåkort kan styrka att han eller hon har en bostad av tillräcklig storlek och standard och har stabila och regelbundna medel för sin och sin familjs försörjning utan att behöva utnyttja det sociala trygghetssystemet i medlemsstaten.

Enligt nuvarande ordning ställs inte upp något försörjningskrav när det gäller familjeåterförening vid arbetskraftsinvandring. Regelkomplexen bör vara så lika som möjligt. Regeringen anser därför att något sådant krav i dagsläget inte heller bör ställas upp när det gäller familjeåterförening med utlänning som har EU-blåkort och som flyttar till Sverige från en annan medlemsstat. Möjligheten enligt artikel 19.4 att kräva att innehavaren av EU-blåkort kan styrka att han eller hon har en bostad av tillräcklig storlek och standard och har stabila och regelbundna medel för sin och sin familjs försörjning bör därför inte utnyttjas vid genomförandet av blåkortsdirektivet.

15 Nationell kontaktpunkt

Regeringens bedömning: Migrationsverket bör utses till sådan nationell kontaktmyndighet som avses i blåkortsdirektivet. En bestämmelse med denna innebörd bör regleras på förordningsnivå.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 22 i blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna utse en nationell kontaktpunkt som ska ansvara för att motta och översända information som anges i artiklarna 16, 18 och 20. Det gäller bl.a. information till andra medlemsstater om att en person som beviljats EU-blåkort i en medlemsstat förvärvat ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat (artikel 16), att en utlänning med EU-blåkort utfärdad i en medlemsstat beviljas eller vägras ett EU-blåkort i en annan medlemsstat samt att sökanden och dennes familjemedlemmar ålagts att lämna landet i fråga (artikel 18). Vidare ska statistikuppgifter årligen lämnas till kommissionen om antalet utlänningar som beviljats EU-blåkort i medlemsstaterna samt uppgift om statistik över familjemedlemmar som beviljats inresa (artikel 20).

Enligt förordning (2007:996) med instruktion för Migrationsverket är verket central förvaltningsmyndighet för verksamhet inom migrationsområdet. Migrationsverket ska bl.a. föra register och statistik över utlänningar i landet i den utsträckning det behövs för verksamheten. I 3 § punkt 7 i förordningen anges bl.a. att Migrationsverket ska vara kontaktmyndighet för informationsutbyte om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare enligt 5 a kap. UtL. Det är Migrationsverket som fattar beslut om uppehållstillstånd m.m. i första instans. Detta ska även gälla i fråga om beslut om EU-blåkort. Mot denna bakgrund bör Migrationsverket även utses till sådan nationell kontaktpunkt som avses i blåkortsdirektivet. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i instruktionen för Migrationsverket.

16 Ansökningsavgifter för uppehålls- och arbetstillstånd

Regeringens förslag: Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

Sådana föreskrifter får inte innebära att avgift tas ut för handläggning av ärenden om uppehållstillstånd som gäller

- skyddsbehov,
- familjeåterförening med personer som fått uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov eller synnerligen ömmande omständigheter,
- vidarebosättning i Sverige, eller
- personer som omfattas av EES-avtalet eller andra internationella avtal.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om ansökningsavgifter för den som ansöker om uppehålls- och arbetstillstånd finns i 8 kap. 5 § UtIF och i förordning (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna.

Bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om ansökningsavgifter för uppehålls- och arbetstillstånd finns i form av riksdagens godkännande av ett förslag i 2001 års ekonomiska vårproposition (prop. 2000/01:100 s. 153, bet. 2000/01:FiU27, rskr. 2000/01:279). I enlighet därmed får regeringen meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd som görs av andra än personer som i Sverige söker uppehållstillstånd hos Migrationsverket på grund av skyddsbehov eller anhöriga som söker uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till personer som fått uppehållstillstånd enligt 3 kap. UtIL (numera 4 kap. UtIL jämfört med 5 kap. 1 § UtIL, dvs. skyddsbehövande) eller på grund av humanitära skäl (numera synnerligen ömmande omständigheter). Undantag görs också för personer som omfattas av EES-avtalet eller andra internationella överenskommelser samt för personer som tas ut på den s.k. flyktingkvoten för vidarebosättning i Sverige.

Det är naturligt att också den som ansöker om ett EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning till honom eller henne, betalar en avgift för prövningen av ansökan. Att regeringen får meddela föreskrifter om ansökningsavgifter för uppehålls- och arbetstillstånd även för dessa personer följer av nämnda bemyndigande.

Enligt 8 kap. 1 § andra stycket RF ska dock ett bemyndigande att meddela föreskrifter alltid ges i lag eller förordning. Det föreslås därför att ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för uppehållstillstånd och arbetstillstånd motsvarande det hittills gällande tas in i utlänningslagen. I likhet med nuvarande ordning bör ett sådant bemyndigande avse avgifter för ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd som görs hos Migrationsverket eller vid utlandsmyndigheterna samt ansökan om förlängning av sådana tillstånd. Samma undantag som hittills bör gälla även fortsatt.

17 Kostnader och andra konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget att införa en rätt att överklaga beslut om avslag på ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd beräknas leda till ökade kostnader för migrationsdomstolarna och Migrationsverket. Berörda anslag har tillförts medel i samband med budgetpropositionen för 2011. I övrigt bedöms de författningsförslag som motiveras av blåkortsdirektivet medföra endast marginellt ökade kostnader för Migrationsverket. Dessa kostnadsökningar ryms inom befintliga ramar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Domstolsverket* anser att en utökad möjlighet att överklaga beslut om arbetstillstånd kommer att leda till ökade kostnader för Sveriges Domstolar och att den kostnadsökning som förslaget innebär inte kan rymmas inom befintliga anslag.

Skälen för regeringens bedömning

Samhällsekonomiska konsekvenser

Det är klart i vilken omfattning förslaget att införa ett särskilt tillstånd för arbete och vistelse för högkvalificerad anställning – ett EU-blåkort – kommer att medföra en ökad närvaro av utländsk högkvalificerad arbetskraft och deras familjemedlemmar här i landet. Under år 2011 beviljades ca 14 700 arbetstillstånd till utländska arbetstagare. Drygt 5 500 av dessa tillstånd beviljades för arbete som kräver någon form av teoretisk specialistkompetens, ledningsarbete, kortare högskoleutbildning eller motsvarande. Detta är en ökning i förhållande till år 2010 då ca 13 600 personer beviljades arbetstillstånd, varav ca 4 600 avsåg arbeten som kräver någon form av högre utbildning. Endast ett begränsat antal anhöriga till dessa personer ansökte om och beviljades uppehållstillstånd i Sverige.

Konsekvenser för det allmänna

Det finns redan enligt nuvarande ordning möjlighet att ansöka om och beviljas uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning i Sverige. Det alternativa uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning – EU-blåkort – som föranleds av blåkortsdirektivet bedöms endast marginellt påverka de myndigheter som hanterar utlänningsärenden. De uppgifter som Migrationsverket ska kontrollera innan ett EU-blåkort beviljas eller förlängs är uppgifter som redan enligt nuvarande ordning åligger verket att hantera inom ramen för sin verksamhet. Detsamma gäller för prövning av ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlem till den som beviljas EU-blåkort.

Förslaget att införa en rätt att överklaga beslut om avslag på ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd innebär att Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen tillförs nya arbetsuppgifter i prövningen respektive överprövningen av ärenden om arbetstillstånd. När det gäller beslut i frågor om arbetstillstånd är det framför allt Migrationsverkets arbetstillståndsenheter i Norrköping, Malmö och Stockholm som hanterar sådana ärenden. Vilka förvaltningsrätter som är migrationsdomstolar och deras domsområden regleras i 6 § förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m. Från och med den 1 juli 2011 ska beslut fattade i Östergötlands län och därmed beslut fattade av Migrationsverket i Norrköping överklagas till migrationsdomstolen i Malmö. Överklagande av beslut om arbetstillstånd kommer således i första hand att falla in under migrationsdomstolarnas i Stockholm och Malmö domsområden.

Förslaget att införa en rätt att överklaga beslut om avslag på ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd kommer att leda till ökade kostnader. I samband med budgetpropositionen för 2011 har därför berörda anslag tillförts medel uppgående till 17 miljoner kronor årligen från och med år 2011, varav 7 miljoner kronor för Migrationsverkets handläggning av överklagandeärenden och 10 miljoner kronor för domstolsprövning (prop. 2010/11:1, utg.omr. 08, bet. 2010/11:SfU2, rskr. 2010/11:92).

Domstolsverket anser att en utökad möjlighet att överklaga beslut om arbetstillstånd kommer att leda till ökade kostnader för Sveriges Domstolar. Regeringen avser att följa frågan.

18 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2013.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer till viss del med regeringens. I promemorian föreslås att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 december 2012.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget och bedömningen. *Förvaltningsrätten i Malmö* påpekar dock att en ordning där den nya regleringen föreslås träda i kraft den 1 december 2012 innebär att domstolen ges en alltför kort tid för att planera och genomföra de personalförändringar förslaget ger upphov till.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I artikel 23 anges att medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 19 juni 2011. Det är angeläget att författningsförslagen kan träda i kraft så snart som möjligt. Till skillnad från vad som anges i promemorian föreslår regeringen att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2013.

De föreslagna reglerna ska, om inte annat särskilt föreskrivs, tillämpas vid prövning som sker från och med den dag då de nya reglerna träder i kraft (jfr RÅ 1991 ref. 1). Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser.

19 Författningskommentar

19.1 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

1 kap.

1 § I denna lag finns föreskrifter om

- lagens innehåll, vissa definitioner och allmänna bestämmelser (1 kap.),
- villkor för att en utlänning ska få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (2 kap.),
- visering (3 kap.),
- uppehållsrätt (3 a kap.),
- flyktingar och andra skyddsbehövande (4 kap.),
- uppehållstillstånd (5 kap.),
- tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatta i Sverige (5 a kap.),
- arbetstillstånd (6 kap.),
- EU-blåkort (6 a kap.),
- återkallelse av tillstånd (7 kap.),
- avvisning och utvisning (8 kap.),
- kontroll- och tvångsåtgärder (9 kap.),
- förvar och uppsikt avseende utlänningar (10 kap.),
- hur en utlänning som hålls i förvar ska behandlas (11 kap.),
- verkställighet av beslut om avvisning och utvisning (12 kap.),
- handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna m.m. (13 kap.),
- överklagande av förvaltningsmyndighets beslut (14 kap.),
- nöjdförklaring (15 kap.),
- migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen (16 kap.),
- skyldighet att lämna uppgifter (17 kap.),
- offentligt biträde (18 kap.),
- kostnadsansvar (19 kap.),
- bestämmelser om straff m.m. (20 kap.),
- tillfälligt skydd (21 kap.),
- tribunalvittnen (22 kap.), och
- särskilda bemyndiganden (23 kap.).

Paragrafen innehåller en innehållsförteckning till lagen.

Paragrafen ändras till följd av att ett nytt kapitel, 6 a kap., införs i lagen. En redaktionell ändring har gjorts i paragrafen.

7 § Säkerhetsärenden enligt denna lag är ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar

- att en utlänning ska avvisas eller utvisas,
- att en utlännings ansökan om uppehållstillstånd *eller arbetstillstånd* ska avslås eller att en utlännings uppehållstillstånd *eller arbetstillstånd* ska återkallas,
- att en utlänning inte ska beviljas statusförklaring eller att en utlännings statusförklaring ska återkallas, eller
- att en utlänning inte ska beviljas resedokument.

Ett ärende hos Migrationsverket om *huruvida* ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 eller 19 a § är ett säkerhetsärende om beslutet om avvisning eller utvisning har fattats i ett säkerhetsärende.

Paragrafen anger vilka ärenden som utgör säkerhetsärenden. Övervägandena finns i avsnitt 8.12.

Av ändringen i *första stycket* följer att även sådana ärenden där Säkerhetspolisen – av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet – förordar att en utlänning inte ska beviljas arbetstillstånd eller att en utlännings arbetstillstånd ska återkallas, ska betraktas som säkerhetsärenden. I de allra flesta fall behandlas frågan om en person ska beviljas arbetstillstånd tillsammans med frågan om uppehållstillstånd. En utlänning kan dock ansöka om och beviljas arbetstillstånd för vistelser som understiger tre månader. För utläningar som är undantagna från kravet på visering utfärdas inget tillståndsbevis eftersom de varken behöver visering eller uppehållstillstånd för inresa och vistelse i Sverige. Ändringen i första stycket ger Säkerhetspolisen möjlighet att motsätta sig att en person beviljas arbetstillstånd även i de fall den frågan behandlas separat från frågan om uppehållstillstånd. Det blir också möjligt för Säkerhetspolisen att verka för att ett arbetstillstånd återkallas. Paragrafen har även ändrats språkligt.

2 kap.

3 § En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd, har ställning som varaktigt bosatt *eller återtas enligt 6 a kap. 14 §.*

Paragrafen behandlar i vilka fall en utlänning ska ha visering för inresa och vistelse i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.

Ändringen innebär att undantag från kravet på visering för inresa och vistelse i Sverige ska gälla när Sverige återtar en utlänning och hans eller hennes medföljande familjemedlemmar från en annan EU-stat under de förutsättningar som anges i 6 a kap. 14 §. Att utläningen och hans eller hennes familjemedlemmar får vistas i Sverige i tre månader vid ett sådant återtagande framgår av 6 a kap. 14 §.

EU-blåkort

7 a § *Bestämmelser om uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) finns i 6 a kap.*

Paragrafen, som är ny, är en upplysningsbestämmelse avseende EU-blåkort. Av paragrafen framgår att bestämmelser om EU-blåkort finns i 6 a kap.

5 kap.

5 § Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft uppehållstillstånd för arbete *eller EU-blåkort utfärdat av Sverige* i sammanlagt fyra år.

Upphållstillstånd får beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning. Om utläningen ska bedriva näringsverksamhet ska han eller hon ha förmåga att bedriva den aktuella verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om permanent uppehållstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Av tillägget i *första stycket* framgår att tid som en utlänning haft EU-blåkort utfärdat av Sverige räknas in när man bedömer om kravet på en sammanlagd tidsperiod om fyra år är uppfyllt. Det innebär till att börja med att om utlänningen haft ett sådant EU-blåkort i fyra år är kravet uppfyllt. Det skapar också förutsättningar för en utlänning som har haft ett EU-blåkort och som efter ansökan beviljats ett uppehållstillstånd för arbete enligt bestämmelserna om arbetskraftsinvandring att tillgodoräkna sig den tidsperiod som han eller hon haft EU-blåkort när fråga om permanent uppehållstillstånd i Sverige prövas enligt denna paragraf.

18 a § *Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om utlänningen har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige eller har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och har återtagits enligt 6 a kap. 14 §.*

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

Paragrafen, som är ny, reglerar när en ansökan om uppehållstillstånd som gjorts i landet får beviljas dels en utlänning som har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige dels för hans eller hennes familjemedlemmar. Övervägandena finns i avsnitt 9.7, 10.3 och 13.7.

Av paragrafens *första stycke* framgår att den som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige får ansöka om och beviljas permanent uppehållstillstånd eller uppehållstillstånd för arbete enligt de vanliga bestämmelserna om arbetskraftsinvandring utan att först behöva lämna landet. Detsamma ska gälla för den som återtagits till Sverige från en annan EU-stat efter att ha fått avslag på ansökan om EU-blåkort i den medlemsstaten. Att även arbetstillstånd får beviljas under vistelsen i Sverige framgår av 6 kap. 4 §.

Av paragrafens *andra stycke* framgår att den som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort, får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd under vistelsen här om den som han eller hon åberopar anknytning till haft EU-blåkort utfärdat av Sverige och därefter beviljats nationellt uppehållstillstånd för arbete. Detsamma gäller i fall då den som haft EU-blåkort beviljats permanent uppehållstillstånd enligt 5 §.

5 a kap.

1 a § *En ansökan från en tredjelandsmedborgare om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska bifallas om sökanden har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.*

Vid beräkningen av vistelsetiden ska vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas.

Vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska inte anses vara avbrott i vistelsen.

Paragrafen, som är ny, anger förutsättningarna för den som har ett EU-blåkort att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.1. Genom paragrafen genomförs artikel 16 i blåkortsdirektivet.

Enligt *första stycket* krävs fem års vistelse utan avbrott inom EU för att kunna beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Av vistelsetiden ska sökanden de två senaste åren ha haft EU-blåkort utfärdad av Sverige. Detta gäller även om den som har ett EU-blåkort vistats i andra EU-stater under längre tid än tre år. Utgångspunkten för beräkningen av tiden i Sverige är ansökningstidpunkten.

Av *andra stycket* framgår att vistelser i andra EU-stater som understiger arton månader inte kan tas med i beräkningen av vistelsetid. Bestämmelsen har sin grund i artikel 18.1 i blåkortsdirektivet där det anges att det är först efter arton månaders laglig vistelse i en EU-stat som en utlänning med EU-blåkort får flytta till en annan EU-stat i syfte att ta en högkvalificerad anställning i den staten.

I *tredje stycket* anges att vissa kortare vistelser utanför EU-staternas territorier inte ska anses vara avbrott i vistelsen. Om vistelsen understiger tolv månader i följd och sammanlagt inte överstiger arton månader ska den inte anses vara ett avbrott i vistelsen inom EU.

Att den som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 2 a §.

5 § Ställning som varaktigt bosatt i Sverige *ska* återkallas om den som beviljats sådan ställning

1. medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller förtigt omständigheter, som varit av betydelse för att få ställningen,

2. utvisas,

3. utgör ett hot mot allmän ordning,

4. har vistats utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under tolv månader i följd,

5. har vistats utanför Sveriges territorium under sex år i följd, eller

6. får ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat.

Om ställning som varaktigt bosatt i Sverige har beviljats med stöd av 1 a §, ska tidsperioden i första stycket 4 vara tjugofyra månader.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska återkallas. Övervägandena finns i avsnitt 12.2. Ändringen genomför artikel 16.4 i blåkortsdirektivet.

Av *andra stycket*, som är nytt, följer att den som haft ett EU-blåkort och därefter beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, till skillnad från vad som gäller enligt huvudregeln i första stycket punkten 4, kan vistas utanför unionens territorium under 24 månader i följd innan hans eller hennes ställning som varaktigt bosatt i Sverige återkallas.

6 § Den som förlorat sin ställning som varaktigt bosatt i Sverige på grund av vistelse utanför Sveriges respektive Europeiska unionens medlemsstaters territorier ska återfå denna efter ansökan, oavsett *kraven* på vistelsetid enligt *1 eller 1 a §*, om

1. han eller hon har beviljats ett permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd syftande till bosättning enligt 5 kap.,

2. försörjningskravet i 2 § är uppfyllt, och

3. det inte finns något hinder enligt 3 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att den som förlorat sin ställning som varaktigt bosatt i Sverige på grund av vistelse utanför Sveriges respektive EU-staternas territorier kan återfå den genom ett förenklat förfarande.

Ändringen är en konsekvens av att krav på viss vistelsetid nu också regleras i 1 a §. Paragrafen har även ändrats språkligt.

6 kap.

4 § En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § *andra och tredje styckena*, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ansökan om arbetstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

Hänvisningen till 5 kap. 18 § tredje stycket och 18 a § i *andra meningen* klargör att även arbetstillstånd, utöver uppehållstillstånd, får beviljas efter inresan i landet. Det gäller dels för en utlänning som får en anställning efter att ha besökt en arbetsgivare inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft, dels för en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige eller som har återtagits hit enligt 6 a kap. 14 §.

6 a kap. EU-blåkort

Förutsättningar för tillstånd

1 § En utlänning som erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst ett år ska, om inte annat följer av 2 eller 3 §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige,

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige, och

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180

högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

Paragrafen, som är ny, innehåller förutsättningarna för att beviljas ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 8.2–8.5. Genom paragrafen genomförs artikel 5 i blåkortsdirektivet.

Av *första stycket* framgår att ett EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning i Sverige. En utlänning som uppfyller kraven för såväl EU-blåkort som nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd kan välja vilket tillstånd han eller hon vill ha. Vidare framgår (*punkterna 1 och 2*) vilka lönevillkor och andra anställningsvillkor som ska vara uppfyllda för att ett EU-blåkort ska beviljas. Lönen ska vara minst en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Den får heller inte vara sämre än vad som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Det sistnämnda gäller också för försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor. I *stycket* finns också (*punkten 3*) ett krav på heltäckande sjukförsäkring. Av *punkten 4* framgår att rekryteringsförfarandet ska vara förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen. Av detta följer att Migrationsverket ska pröva om arbetsgivarens rekrytering är förenlig med principen om unionsföreträde. Rekryteringen kan inledas av att arbetsgivaren anmäler den lediga anställningen till Arbetsförmedlingen för utannonsering. Vid utannonsering av ledig tjänst i den svenska platsbanken blir den också synlig i den europeiska internetbaserade platsportalen Eures, varigenom tjänsten görs tillgänglig för medborgare i EU/EES och Schweiz.

I *andra stycket* ges en definition av högkvalificerad anställning. En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att sökanden har relevant och särskild kompetens för den i form av minst tre års slutförd högskoleutbildning motsvarande 180 högskolepoäng eller minst fem års yrkeserfarenhet inom det aktuella yrket eller branschen.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke följer av *tredje stycket* att sökanden ska kunna visa att han eller hon har nödvändiga dokument som visar behörighet att få utöva det yrket i Sverige. Med reglerat yrke avses yrkesverksamhet där det krävs någon form av auktorisation, legitimation eller motsvarande för att få utöva yrket.

2 § Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,

2. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1, 21 kap. eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egenföretagare,

5. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar,

6. har beviljats arbetstillstånd, eller är undantagen från kravet på arbetstillstånd, för säsongarbete i Sverige,

7. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

8. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

Paragrafen, som är ny, undantar vissa kategorier av utlänningar från möjligheten att beviljas EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 7. Paragrafen genomför artikel 3.2.

Blåkortsdirektivet är inte tillämpligt på alla tredjelandsmedborgare. Punkterna ett till åtta i paragrafen utgör en uppräknig av de kategorier av utlänningar som inte omfattas av tillämpningsområdet och därmed inte kan beviljas EU-blåkort. Det finns även andra situationer när det inte är möjligt att bevilja EU-blåkort, se t.ex. 3 § och 5 § andra stycket.

3 § Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas en utlänning som

1. visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, eller

2. utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Paragrafen, som är ny, undantar vissa utlänningar från möjligheten att beviljas EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 8.11 och 8.12. Genom paragrafen genomförs artiklarna 5.1 f och 8.1 i blåkortsdirektivet.

Enligt paragrafen ska utlänningar som visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende inte beviljas EU-blåkort. Detsamma gäller utlänningar som utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Begreppet allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa är ett unionsrättsligt begrepp som inte får definieras nationellt. Att inresa på Schengenstaternas territorier ska nekas och att ansökan om visering ska avslås om en utlänning utgör hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa framgår av artikel 5 i EG-förordning nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (gränskodexen) och artikel 23 i EG-förordning nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodexen). Av 4 kap. 21 § Utf följer att den myndighet som utfärdar ett uppehållstillstånd eller en nationell visering ska utföra den kontroll och det samråd som följer av EU-förordning nr 265/2010 om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och av EG-förordning 562/2006 vad gäller rörlighet för personer med längre vistelse. Detta innebär att Migrationsverket innan uppehållstillstånd beviljas ska kontrollera om en utlänning finns registrerad på spärllistan över personer som ska nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenländerna, jfr 3 § 2 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem.

När ansökan om EU-blåkort ska vara gjord

4 § *En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.*

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlänningen

- 1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,*
- 2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,*
- 3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,*
- 4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, eller*
- 5. har återtagits enligt 14 §.*

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Paragrafen, som är ny, behandlar när en ansökan om EU-blåkort ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 9.1. Genom paragrafen genomförs artikel 10 i blåkortsdirektivet.

I *första stycket* anges huvudregeln att en ansökan om tillstånd ska ha beviljats före inresan i Sverige och att en sådan ansökan inte får bifallas efter inresan i landet.

I *andra stycket* anges undantagen från huvudregeln, dvs. i vilka fall en utlänning får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort fast han eller hon befinner sig i Sverige. Det gäller till att börja med när en utlänning ansöker om förlängning av tillståndstiden (*punkten 1*). Förlängning av tillståndstiden kan t.ex. aktualiseras när arbetserbjudandet som låg till grund för att bevilja EU-blåkort avsåg en anställning på längre tid än två år, jfr 7 §. Vidare får den som redan har ett EU-blåkort vid arbetslöshet eller vid byte av arbetsgivare eller slag av arbete (*punkten 2*) ansöka om och beviljas ett nytt EU-blåkort under vistelsen här. Ett undantag från huvudregeln gäller även för gäststuderande (*punkten 3*). Paragrafen omfattar dels utlänningar som antagits för utbildning på forskarnivå, dvs. doktorander, dels utlänningar som beviljats uppehållstillstånd för studier vid högskolor. Vidare får gästforskare efter avslutat forskningsprojekt ansöka om EU-blåkort under vistelse här (*punkten 4*). Slutligen följer av *punkten 5* att den som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som vid avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan EU-stat återtagits hit, får ansöka om EU-blåkort.

I *tredje stycket* finns ytterligare ett undantag från huvudregeln som tar sikte på fall då en innehavare av EU-blåkort vill flytta från en annan medlemsstat till Sverige. Den som har EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat och som vistats i den medlemsstaten i minst arton månader kan ansöka om EU-blåkort i Sverige under vistelsen här, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Tillståndstid

5 § Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år.

Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort får inte överstiga fyra år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tillståndstiden för ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.4. Genom paragrafen genomförs artikel 7.2 i blåkortsdirektivet.

Av *första stycket* följer att ett EU-blåkort inte får beviljas för längre tid än två år. Om anställningstiden understiger två år ska EU-blåkortet beviljas för den faktiska anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Tillägget på tre månader ger möjlighet för utlänningen att vistas i Sverige för att söka ny högkvalificerad anställning. Giltighetstiden för ett EU-blåkort får dock inte heller i dessa situationer överstiga två år. Ett EU-blåkort förutsätts inte kunna beviljas för kortare tid än ett år (jfr 1 §), utom i fall som avser förlängning av tillståndstiden beroende på anställningserbjudandets längd. Om utlänningen exempelvis erbjudits en anställning hos en arbetsgivare i tre år, ska ett första EU-blåkort beviljas för två år. Vid en förlängningsansökan ska, om villkoren för EU-blåkort är uppfyllda, ett nytt EU-blåkort utfärdas för ett år och tre månader. Skulle anställningserbjudandet gälla för två år och sex månader innebär detta att det första EU-blåkortet beviljas för två år och vid en ansökan om förlängning av tillståndstiden ett nytt EU-blåkort utfärdas för nio månader. I ett sådant förlängningsfall kan det således bli aktuellt med en kortare tids tillstånd. Om anställningserbjudandet avser längre tid än två år, t.ex. en tillsvidareanställning ska ett första EU-blåkort gälla för två år, med möjlighet till ytterligare två års förlängning (se 6 §).

Av *andra stycket* framgår att den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort utfärdade av Sverige inte får överstiga fyra år. Att en utlänning haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige under en sammanlagd period om fyra år utgör således hinder för att beviljas ytterligare EU-blåkort här.

Tredje stycket innehåller en upplysningsbestämmelse som anger att det av 5 kap. 5 § framgår att den som haft ett EU-blåkort under en sammanlagd tid om fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd.

Förlängning av tillståndstiden

6 § Tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte överstiger den tid som anges i 5 § andra stycket.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

- 1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,*
- 2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,*

3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,

4. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de som EU-blåkortet beviljades för,

5. utlänningen har påbörjat en anställning hos en annan arbetsgivare eller inom ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

6. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

7. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Det som föreskrivs i andra stycket 6 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Paragrafen, som är ny, behandlar förlängning av tillståndstiden för EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.4 och 9.6. Genom paragrafen genomförs artikel 9 i blåkortsdirektivet.

Av paragrafens första stycke framgår att ett EU-blåkort efter ansökan ska förlängas om förutsättningarna som anges i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte överstiger fyra år. Samtliga förutsättningar i 1 § måste vara uppfyllda för att förlängning ska kunna ske. Det är förhållandena vid tidpunkten för ansökan om förlängning som är relevanta för prövningen, t.ex. måste lönen uppgå till en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige som då är aktuell. Förutsättningen i 1 § första stycket punkten 3, dvs. krav på sjukförsäkring som gäller tre månader från inresan, är dock inte relevant vid en förlängningsansökan, det måste ha uppfyllts redan vid det första ansökningstillfället (jfr dock andra stycket 3).

I andra stycket anges i vilka fall tillståndstiden inte får förlängas. Av punkten 1 framgår att tillståndstiden för EU-blåkort inte ska förlängas om tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt. Det kan t.ex. ha framkommit att anställningserbjudandet som låg till grund för beviljande av det första tillståndet var falskt. Punkten 2 avser det fallet att bevis om tillstånd förfalskats eller ändrats i någon avseende. Med bevis om tillstånd avses själva tillståndsbeviset, dvs. uppehållstillståndskortet. Tillståndstiden får inte heller förlängas om utlänningen vid det första ansökningstillfället av EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §, t.ex. om lönevillkoret inte då var uppfyllt (punkten 3). Detsamma gäller om det framkommer att utlänningen inte tillträtt den anställning som EU-blåkortet beviljades för (punkten 4). Av 8 § framgår att en utlänning som vill byta till en annan arbetsgivare eller ett annat slag av arbete ska ansöka om nytt EU-blåkort. En ansökan om förlängning av tillståndstiden får inte medges om utlänningen har påbörjat en ny anställning utan att ha ansökt om nytt tillstånd (punkten 5). Vidare ska tillståndstiden för ett EU-blåkort inte förlängas om utlänningen underlåtit att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § (punkten 6), se dock nedan. Slutligen framgår av punkten 7 att tillståndstiden inte får förlängas om det framkommer uppgift om att utlänningen utgör hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen kan visa att anledningen till varför han eller hon inte fullgjort sin skyldighet att anmäla inträffad arbetslöshet eller att den avtalade lönen inte längre når upp till den nivå som anges i 1 § är orsaker

som han eller hon inte råder över, kan enligt *tredje stycket* tillståndstiden ändå förlängas.

Tillståndets koppling till anställning hos en viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete

7 § Ett EU-blåkort ska under de första två åren knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska ett EU-blåkort endast knytas till ett visst slag av arbete.

Vid beräkningen av den tvåårsperiod under vilken EU-blåkortet ska knytas till såväl arbetsgivare som slag av arbete, ska även den tid som utlänningen haft ett tidigare EU-blåkort utfärdat av Sverige räknas in.

Om anställningen upphör under tillståndstiden för ett EU-blåkort, får utlänningen vistas i Sverige under tre månader för att ansöka om ny anställning. Tidsperioden börjar löpa när anställningen upphör.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tillståndets koppling till viss arbetsgivare och visst slag av arbete. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 12 i blåkortsdirektivet.

Av *första stycket* följer att EU-blåkortet under de två första tillståndsåren ska begränsas till att avse den anställning som låg till grund för beviljandet av EU-blåkortet och således knytas till viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska ett EU-blåkort endast knytas till visst slag av arbete.

Av *andra stycket* framgår att den tid som en utlänning tidigare haft EU-blåkort utfärdat av Sverige ska räknas in vid beräkningen av den tvåårsperiod som ett EU-blåkort ska vara knutet till viss arbetsgivare och slag av arbete.

Av *tredje stycket* framgår att en utlänning som har ett EU-blåkort och som blir arbetslös under tillståndstiden ska ha rätt att under en period av tre månader söka ny anställning i Sverige från det att anställningen upphörde. Det står utlänningen fritt att söka nytt EU-blåkort eller ett nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Att Migrationsverket ska underrättas om att en anställning upphör framgår av 9 §.

8 § En utlänning som vill byta till en annan arbetsgivare än den som EU-blåkortet är knutet till under de två första åren, eller som vill byta till annat slag av arbete, ska ansöka om ett nytt EU-blåkort.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om byte av arbetsgivare och byte av slag av arbete. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 12 i direktivet.

Byte av slag av arbete förutsätter att utlänningen på nytt ansöker om EU-blåkort. Detta gäller även vid byte av arbetsgivare under de två första åren en utlänning har denna typ av tillstånd (EU-blåkort). Byte av arbetsgivare kan t.ex. bli aktuellt om arbetsgivarens verksamhet upphör eller om arbetstagaren av andra skäl önskar ta ny anställning hos annan arbetsgivare.

Anmälningsskyldighet

9 § Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör, eller
2. den avtalade lönen inte längre når upp till den nivå som ligger till grund för EU-blåkortet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en anmälningsskyldighet för den som har EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.6. Genom paragrafen genomförs artiklarna 12.2 och 13.4 i blåkortsdirektivet.

Enligt paragrafen ska den som har EU-blåkort anmäla till Migrationsverket om anställningen upphör eller om den avtalade lönen inte längre når upp till den nivå som ligger till grund för EU-blåkortet, dvs. den lönenivå som gällde då EU-blåkortet beviljades eller när tillståndstiden förlängdes. I de fall den som har EU-blåkort nyttjar förmåner och andra rättigheter för en arbetstagare, t.ex. frånvaro på grund av sjukskrivning eller föräldradag, vilket kan påverka den faktiska löneutbetalningen, föranleder inte detta förhållande någon anmälningsskyldighet. Underlåtenhet från utlänningens sida att uppfylla sin anmälningsskyldighet medför enligt 6 och 12 §§ – med något undantag – att tillståndet inte får förlängas respektive ska återkallas.

Upphållstillstånd för familjemedlemmar

10 § Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, ska beviljas uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

För barn som åberopar anknytning till den som har EU-blåkort eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av den staten.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som har ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 10. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 15 i blåkortsdirektivet.

Genom hänvisningen i första stycket till 5 kap. 3 § första stycket 1–3 avgränsas den krets av familjemedlemmar som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde. De familjemedlemmar som kan komma i fråga för ett uppehållstillstånd motsvarar den personkrets som omfattas av familjeåterförordningsdirektivets bestämmelser (direktiv 2003/86/EG). Rätten gäller make eller sambo till den som har EU-blåkort. Vidare gäller rätten också dels barn till den som har ett EU-blåkort och som är gemensamma med hans eller hennes make eller sambo, dels barn till den som har ett EU-blåkort eller till antingen hans eller hennes make eller sambo. Med barn, inbegripet adoptivbarn, avses en person som är under 18 år (1 kap. 2 §). Endast ogifta barn omfattas av rätten. Upphållstillstånd som beviljas till familjemedlemmar ska gälla för samma tid som gäller för den som har EU-blåkort.

Enligt *andra stycket* får uppehållstillstånd till barn beviljas endast efter medgivande också av den förälder till vilken anknytning inte åberopas, om den föräldern har del i vårdnaden om barnet.

I *tredje stycket* hänvisas till paragrafer som införts med anledning av familjeåterförningsdirektivet och som anger i vilka fall familjemedlemmar får nekas uppehållstillstånd (prop. 2005/06:72). Det gäller bl.a. i fall då oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits av betydelse för att få uppehållstillstånd och då utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet. En familjemedlem till den som har EU-blåkort utfärdad av en annan medlemsstat, och som vistats tillsammans med honom eller henne i den staten, får dock inte vägras uppehållstillstånd med stöd av bestämmelser som följer av familjeåterförningsdirektivet, t.ex. att utlänningen utgör hot mot allmän ordning och allmän säkerhet. Bestämmelser som införts med anledning av familjeåterförningsdirektivet gäller endast för familjemedlemmar som återförenas med den som har EU-blåkort i den första EU-staten och i de fall familjen ännu inte var bildad i den första medlemsstaten.

När ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska vara gjord

11 § En familjemedlem som avses i 10 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

1. ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort,

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 4 § tredje stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, eller

3. familjemedlemmen har återtagits enligt 14 § och den person som familjemedlemmen har anknytning till ansöker om nytt EU-blåkort.

Paragrafen, som är ny, behandlar när en ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlem ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 10.3. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 15 i blåkortsdirektivet.

Enligt *första stycket* ska som huvudregel en familjemedlem ha ansökt om och beviljats uppehållstillstånd före inresan till Sverige.

I *andra stycket* anges i vilka fall en familjemedlem får ansöka och beviljas uppehållstillstånd då denne befinner sig i Sverige. Det gäller enligt *punkten 1* om den som har EU-blåkort får sitt tillstånd förlängt eller om en gäststuderande eller gästforskare beviljas EU-blåkort efter ansökan under vistelse här enligt 4 §. Av *punkten 2* framgår att familjemedlem till den som beviljats EU-blåkort av en annan EU-stat och efter arton månaders vistelse i den medlemsstaten ansöker om EU-blåkort i Sverige också får ansöka om uppehållstillstånd efter inresan i landet. Slutligen framgår av *punkten 3* att familjemedlem som återtagits till Sverige från en annan EU-stat på grund av att anknytningspersonen fått avslag på ansökan om EU-blåkort i den medlemsstaten också får ansöka om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige.

Återkallelse av tillstånd

12 § Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,
4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den nivå som ligger till grund för EU-blåkortet,
5. förutsättningarna i 1 § första stycket 2 inte längre är uppfyllda,
6. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de som EU-blåkortet beviljades för,
7. utlänningen har påbörjat en anställning hos en annan arbetsgivare eller inom ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,
8. utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd,
9. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller
10. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 9 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Paragrafen, som är ny, behandlar återkallelse av EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.6. Genom paragrafen genomförs artiklarna 9 och 13.1 i blåkortsdirektivet.

Av *första stycket punkten 1* framgår att ett EU-blåkort ska återkallas om tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt. Det kan t.ex. ha framkommit att anställningserbjudandet eller andra handlingar som låg till grund för beviljande av tillståndet var falska eller förfalskade. *Punkten 2* avser det fallet att bevis om tillstånd förfalskats eller ändrats i något avseende. Med bevis om tillstånd avses själva tillståndsbeviset, dvs. uppehållstillståndskortet. Tillståndet ska också återkallas om utlänningen vid det första ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 1 § (*punkten 3*) eller om den avtalade lönen inte längre når upp till den nivå som ligger till grund för EU-blåkortet, dvs. den lönenivå som gällde när EU-blåkortet beviljades eller vid tidpunkten då tillståndstiden förlängdes. (*punkten 4*). Återkallelse av EU-blåkort enligt *punkten 4* ska dock inte ske om den avtalade lönen inte når upp till den nivå som anges i 1 § på grund av att den som har EU-blåkort nyttjar förmåner och andra rättigheter för en arbetstagare, som kan påverka den faktiska löneutbetalningen, t.ex. frånvaro på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet. Ett EU-blåkort bör också kunna återkallas om förutsättningarna i 1 § första stycket 2 inte längre är uppfyllda, dvs. att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (*punkten 5*). Enligt *punkten 6* ska tillståndet vidare återkallas om det framkommer att utlänningen inte tillträtt den anställning som EU-blåkortet beviljades för. Av 8 § framgår att en utlänning som vill byta till en annan arbetsgivare eller ett annat slag av arbete ska ansöka om nytt EU-blåkort. Ett EU-blåkort ska återkallas om det framkommer att

utlänningen har påbörjat en ny anställning utan att ha ansökt om nytt tillstånd (*punkten 7*). Av *punkten 8* framgår också att EU-blåkort ska återkallas om utlänningen varit arbetslös mer än tre månader i följd. Vidare framgår av *punkten 9* att underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § ska medföra att EU-blåkortet återkallas (se dock nedan). Slutligen framgår av *punkten 10* att ett EU-blåkort ska återkallas om det framkommer uppgift om att utlänningen utgör hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen kan visa att anledningen till varför han eller hon inte fullgjort sin skyldighet att anmäla inträffad arbetslöshet eller att den avtalade lönen inte längre når upp till den nivå som anges i 1 § är orsaker som han eller hon inte råder över, ska enligt *andra stycket* återkallelse av tillståndet inte ske.

13 § *Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 10 § får återkallas om*

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller

2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlemmar. Övervägandena finns i avsnitt 10.4. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 15 i blåkortsdirektivet.

Av *punkten 1* framgår att uppehållstillstånd som beviljats make eller sambo till den som har EU-blåkort får återkallas om förhållandet upphör under den tid tillståndet gäller. I sådant fall ska även uppehållstillstånd för makens eller sambons barn återkallas (prop. 2005/06:72 s. 49) Vidare får uppehållstillstånd för familjemedlem återkallas om utlänningens EU-blåkort återkallas.

Bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd finns i 7 kap. Vid genomförandet i svensk rätt av familjeåterförordningsdirektivets artikel 6.2, som rör möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd för familjemedlem av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa bedömdes svensk lagstiftning överensstämma med direktivets artikel och föranledde därmed inte någon författningsändring (prop. 2005/06:72 s. 50). Eftersom återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlem till den som har EU-blåkort tas in i ett särskilt kapitel i utlänningslagen regleras, vilket anges i *punkten 2*, möjligheten att återkalla uppehållstillstånd för familjemedlem av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa i den nya paragrafen.

Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar

14 § *Om en annan EU-stat avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.*

Utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om återtagande av utlänning som har EU-blåkort och dennes familjemedlemmar. Övervägandena finns i avsnitt 13.7. Genom paragrafen genomförs artikel 18.4 b i blåkortsdirektivet.

Har en annan EU-stat avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tidpunkten för ansökan hade, ett gällande EU-blåkort utfärdat av Sverige följer av paragrafen att utlänningen och familjemedlemmarna ska återtas av Sverige. När de återtagits har de rätt att vistas här i landet under en period av tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller. Under denna period har den som återtagits till Sverige möjlighet att ansöka om och beviljas nytt EU-blåkort respektive nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd, jfr 4 §, 5 kap. 18 a § och 6 kap. 4 §.

Beslutande myndighet

15 § Beslut enligt detta kapitel meddelas av Migrationsverket.

Paragrafen, som är ny, anger behörig myndighet. Övervägandena finns i avsnitt 9.9. och 15.

Av paragrafen framgår att det är Migrationsverket som fattar beslut i ärenden som rör EU-blåkort. Att Migrationsverkets beslut kan överklagas till migrationsdomstol och – om prövningstillstånd meddelas – till Migrationsöverdomstolen framgår av 14 kap. 3 § och 16 kap. 9 § första stycket och 11 § första stycket.

Föreskrifter om lönenivån

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om lönenivån enligt 1 § första stycket 1.

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om lönenivån för högkvalificerad anställning. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

13 kap.

10 § Ett beslut ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet om det avser

- resedokument,
- uppehållstillstånd,
- arbetstillstånd,
- statusförklaring,
- tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- avvisning eller utvisning,

- återreseförbud,
- förlängning eller upphävande av tidsfrist för frivillig avresa,
- förvar eller uppsikt, eller
- kroppsvisitation.

Vid beslut i fråga om nationell visering får skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas. En utlänning har dock alltid rätt till motivering av ett beslut i fråga om nationell visering, om beslutet går utlänningen emot och utlänningen omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, utan att vara medborgare i en EES-stat eller i Schweiz.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utformningen av vissa beslut. Övervägandena finns i avsnitt 9.8. Ändringarna genomför artikel 11.3 i blåkortsdirektivet.

Första stycket har ändrats så att även beslut i ärenden om arbetstillstånd ska vara skriftliga och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Det innebär att dels beslut om arbetstillstånd som fattats enligt nuvarande bestämmelser i utlänningslagstiftningen dels beslut om sådant kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd som ett EU-blåkort utgör omfattas av skriftlighetskrav och krav på att beslutet ska vara motiverat.

Som en följd av att arbetstillstånd ska vara motiverade har en redaktionell ändring gjorts i *andra stycket* första meningen.

14 kap.

3 § Migrationsverkets beslut får överklagas till en migrationsdomstol, om beslutet innebär

- avvisning eller utvisning,
- avslag på en ansökan om uppehållstillstånd, *arbetstillstånd eller tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller*
- återkallelse av ett uppehållstillstånd, *arbetstillstånd eller tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige.*

Paragrafen behandlar överklagande av Migrationsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 9.9. Genom ändringen genomförs artikel 11.3 i blåkortsdirektivet.

Paragrafen har ändrats så att även beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd och beslut om återkallelse av arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol. Detta innebär att även ett sådant uppehålls- och arbetstillstånd som avses i 6 a kap. 1 § (EU-blåkort) omfattas av paragrafens tillämpningsområde. Migrationsverkets beslut att avslå en ansökan om EU-blåkort eller återkalla ett sådant tillstånd får alltså överklagas.

23 kap.

2 a § Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för handläggningen av ärenden om uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

Sådana föreskrifter får inte innebära att avgift tas ut för handläggning av ärenden om uppehållstillstånd som gäller

1. skyddsbehov,

2. familjeåterförening med personer som fått uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov eller synnerligen ömmande omständigheter,
3. vidarebosättning i Sverige, eller
4. personer som omfattas av EES-avtalet eller andra internationella avtal.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för handläggning av uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 16.

Enligt *första stycket* får regeringen meddela föreskrifter om avgifter för handläggningen av ärenden om uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

Av *andra stycket* framgår att avgift inte får tas ut för handläggning av vissa ärenden om uppehållstillstånd. Det gäller handläggning av ärenden om uppehållstillstånd som avser skyddsbehövande och ärenden om familjeåterförening med personer som fått uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov eller synnerligen ömmande omständigheter. Vidare ska personer som tas ut på den s.k. flyktingkvoten för vidarebosättning i Sverige undantas från ansökningsavgift. Även personer som omfattas av EES-avtalet eller andra internationella avtal undantas från ansökningsavgift. Bemyndigandet fanns tidigare i prop. 2000/01:100, s. 153, bet. 2000/01:FiU27, rskr. 2000/01:279.

19.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

5 § I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

- 1 kap. 3 b § om EES-medborgare,
- 1 kap. 13 § om skyndsamt handläggning,
- 3 a kap. 2 § om familjemedlemmar till EES-medborgare,
- 4 kap. 1–4 §§ om flyktingar och andra skyddsbehövande,
- 5 kap. 1–1 c, 3–10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd,
- 6 a kap. 1–11 §§ om EU-blåkort,
- 8 kap. 7 a § om utvisning av utlänningsmedborgare med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,
- 8 kap. 17 a § om sådana hänsyn som ska tas till anknytningen till Sverige, om fråga uppkommit om utvisning av en EES-medborgare eller en sådan medborgares familjemedlem,
- 9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,
- 10 kap. 1, 2, 4, 5–10 §§, 11 § första och andra styckena och 17 § om förvar och uppsikt,
- 12 kap. 1–5, 13 a och 21–23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,
- 13 kap. 1–7 §§ om muntlig handläggning hos förvaltningsmyndighet,
- 13 kap. 10 § om motivering av beslut,
- 13 kap. 11 § om tolkersättning,
- 13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,
- 13 kap. 15 och 16 §§ om DNA-analys,
- 16 kap. 1 § andra stycket om Migrationsöverdomstolen,
- 17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter,
- 18 kap. 1 § andra stycket om offentligt biträde för barn, samt
- 19 kap. 1–4 §§ om kostnadsansvar.

Paragrafen hänvisar till bestämmelser i utlänningslagen som ska tillämpas vid handläggningen av ärenden enligt lagen om särskild utlänningskontroll (LSU).

Som en följd av att frågor om uppehållstillstånd sedan den 1 januari 2010 ska kunna prövas enligt LSU införs en hänvisning till de nya bestämmelserna i 6 a kap. UtlL om EU-blåkort i paragrafen.

19.3 Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

1 kap.

4 § Utländska medborgare ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare om de på grund av anställning eller etablering som egenföretagare här i landet kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från

1. EU-rätten,
2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller
3. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan, och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Första stycket gäller även familjemedlemmar som avses i 3 a kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) till sådana utländska medborgare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiestöd. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Paragrafen har ändrats så att bestämmelsen i nuvarande tredje stycket har flyttats till 9 §.

5 § Utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiestöd. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Paragrafen har ändrats så att bestämmelsen i nuvarande andra stycket har flyttats till 9 § och bestämmelsen i nuvarande tredje stycket till 8 §. En redaktionell ändring har gjorts i paragrafen.

6 § Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, *om de har*

1. *ställning som varaktigt bosatta i Sverige,*
2. *ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, eller*
3. *ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).*

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiestöd. Övervägandena finns i avsnitt 11.5. Ändringen genomför delvis artikel 14 i blåkortsdirektivet.

Tredje punkten, som är ny, innebär att en utländsk medborgare som har ett uppehålls- och arbetstillstånd enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen

(2005:716), dvs. har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, ska jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiestöd enligt studiestödlagen vid studier i Sverige.

Bestämmelsen i nuvarande andra stycket har flyttats till 9 § och bestämmelsen i nuvarande tredje stycket har flyttats till 8 §. Övriga ändringar är endast redaktionella.

7 § Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige, eller

3. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som har ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och själva har uppehållstillstånd och ska studera i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiestöd. Övervägandena finns i avsnitt 11.5. Ändringen genomför delvis artikel 14 i blåkortsdirektivet.

Tredje punkten, som är ny, innebär att familjemedlemmar till en utländsk medborgare som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige som själva har uppehållstillstånd i Sverige ska jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg. Detta gäller vid studier i Sverige. Ledning för frågan om vem som faller in under begreppet familjemedlem får i detta avseende hämtas från den avgränsning som görs genom hänvisningar i 6 a kap. 10 § första stycket utlänningslagen (2005:716).

Bestämmelsen i nuvarande andra stycket har flyttats till 9 § och bestämmelsen i nuvarande tredje stycket har flyttats till 8 §. Övriga ändringar är endast redaktionella.

8 § 12 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

Paragrafen, som är ny, hänvisar till ytterligare bestämmelser i studiestödlagen om rätt till studiestöd för utländska medborgare. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Paragrafen hänvisar till 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § om studiehjälp respektive studiemedel för utländska medborgare. Motsvarande reglering fanns tidigare i 1 kap. 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket och 7 § tredje stycket.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till 4–7 §§.

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i

anslutning till bestämmelserna i 4-7 §§. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Motsvarande reglering fanns tidigare i 1 kap. 4 § tredje stycket, 5 § andra stycket, 6 § andra stycket och 7 § andra stycket.

2 kap.

4 § Studiehjälp får lämnas till studerande som är svenska medborgare.

Studiehjälp får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, *och*

2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har fått en varaktig anknytning till Sverige och som är

1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller

3. familjemedlemmar till schweiziska medborgare som avses i 2 och själva har uppehållstillstånd.

Studiehjälp får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

I 1 kap. 4-7 §§ finns bestämmelser om att vissa utländska medborgare ska jämföras med svenska medborgare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiehjälp. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

I femte stycket har följändringar gjorts i fråga om de hänvisningar som görs till 1 kap. Övriga ändringar är endast redaktionella.

3 kap.

4 § Studiemedel får lämnas till studerande som är svenska medborgare.

Studiemedel får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, *och*

2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har fått en varaktig anknytning till Sverige och som är

1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller

3. familjemedlemmar till schweiziska medborgare som avses i 2 och själva har uppehållstillstånd.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

I 1 kap. 4-6 §§ finns bestämmelser om att vissa utländska medborgare ska jämföras med svenska medborgare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiemedel. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

I paragrafens *femte stycke* har följdändringar gjorts i fråga om de hänvisningar som görs till 1 kap. Övriga ändringar är endast redaktionella.

19.4 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

35 kap.

17 § En försäkrad som inte är svensk medborgare ska, när det gäller beräkning av försäkringstid för garantiersättning enligt 15 §, likställas med en svensk medborgare, om han eller hon

1. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat med uppehållstillstånd i Sverige,

2. är en gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

3. är familjemedlem till en gästforskare som avses i 2 och har uppehållstillstånd i Sverige,

4. har EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), eller

5. är familjemedlem till en person som avses i 4 och har uppehållstillstånd i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om försäkringstid för garantiersättning. Övervägandena finns i avsnitt 11.6. Ändringarna genomför delvis artikel 14 i blåkortsdirektivet.

I paragrafen har två nya bestämmelser införts. Av *punkten 4* framgår att även den som har ett sådant uppehålls- och arbetstillstånd som avses i 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), dvs. ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, ska likställas med svenska medborgare när det gäller beräkning av försäkringstid för garantiersättning. Enligt *punkten 5* gäller det även familjemedlem till den som har EU-blåkort. En redaktionell ändring har gjorts i paragrafen.

DIREKTIV

RÅDETS DIREKTIV 2009/50/EG

av den 25 maj 2009

om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 63 första stycket led 3 a och led 4,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) För att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa föreskrivs i fördraget att det ska beslutas om åtgärder på områdena för asyl, invandring och skydd för tredjelandsmedborgares rättigheter.
- (2) Enligt fördraget ska rådet besluta om åtgärder som avser invandringspolitik när det gäller villkor för inresa och bosättning, om normer för medlemsstaternas förfaranden för att utfärda visering för längre tid och uppehållstillstånd samt om åtgärder som definierar enligt vilka rättigheter och villkor tredjelandsmedborgare som vistas lagligt i en medlemsstat får vistas i andra medlemsstater.
- (3) Vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000 fastställdes målet att gemenskapen senast 2010 ska bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre

grad av social sammanhållning. Åtgärder för att locka och behålla högkvalificerade arbetstagare från tredjeland som en del av en strategi baserad på medlemsstaternas behov bör ses i det bredare sammanhang som utgörs av Lissabonstrategin och kommissionens meddelande av den 11 december 2007 om de integrerade riktlinjerna för tillväxt och sysselsättning.

- (4) I Haagprogrammet, som antogs av Europeiska rådet den 4 och 5 november 2004, anges att laglig migration kommer att ha stor betydelse för att stärka den kunskapsbaserade ekonomin i Europa och främja ekonomisk utveckling och på så sätt bidra till genomförandet av Lissabonstrategin. Europeiska rådet uppmanade kommissionen att lägga fram en strategisk plan för laglig migration som inbegriper förfaranden för inresetillstånd som snabbt kan svara på fluktuerande efterfrågan på migrerande arbetskraft.

- (5) Vid sitt möte den 14 och 15 december 2006 enades Europeiska rådet om en rad åtgärder för 2007, bland annat utformning av en väl förvaltd migrationspolitik som fullt ut respekterar medlemsstaternas nationella behörighet, för att bistå medlemsstaterna med att uppfylla befintliga och framtida behov av arbetskraft.

- (6) För att uppnå Lissabonstrategins mål är det också viktigt att främja rörligheten inom unionen för högkvalificerade arbetstagare som är unionsmedborgare, särskilt medborgare i de medlemsstater som anslöt sig till unionen 2004 och 2007. Vid genomförandet av detta direktiv är medlemsstaterna skyldiga att respektera den princip om gemenskapsföreträde som särskilt uttrycks i de relevanta bestämmelserna i 2003 och 2005 års anslutningsakter.

- (7) Detta direktiv är avsett att bidra till att uppnå dessa mål och komma till rätta med arbetskraftsbristen genom att främja tredjelandsmedborgares inresa och rörlighet i syfte att ta en anställning som innebär högkvalificerat arbete under vistelser på minst tre månader. Avsikten är att göra gemenskapen mer attraktiv för sådana arbetstagare från hela världen och främja dess konkurrenskraft och ekonomiska tillväxt. För att dessa mål ska kunna uppnås är det nödvändigt att underlätta inresa för högkvalificerade arbetstagare och deras familjer genom att införa ett påskyndat förfarande för utfärdande av nödvändiga viseringar och uppehållstillstånd och genom att bevilja dem samma sociala och ekonomiska rättigheter som värdmedlemsstatens medborgare på en rad områden. Det är också

⁽¹⁾ Yttrande av den 20 november 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Yttrande av den 9 juli 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ Yttrande av den 18 juni 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT).

nödvändigt att ta hänsyn till medlemsstaternas prioriteringar, arbetsmarknadsbehov och mottagningskapacitet. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas behörighet när det gäller att behålla eller införa nya nationella uppehållstillstånd för alla anställningssyften. De berörda tredjelandsmedborgarna bör få möjlighet att ansöka om ett EU-blåkort eller ett nationellt uppehållstillstånd. Vidare bör detta direktiv inte påverka möjligheterna för en innehavare av ett EU-blåkort att åtnjuta eventuella ytterligare rättigheter och förmåner enligt nationell lagstiftning som är i överensstämmelse med detta direktiv.

- (8) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas rätt att fastställa antalet tredjelandsmedborgare som ska beviljas inresa på medlemsstaternas territorium för högkvalificerad anställning. Detta bör även gälla tredjelandsmedborgare som vill stanna kvar på en medlemsstats territorium för att bedriva en betald ekonomisk verksamhet och som vistas lagligt i den medlemsstaten enligt andra ordningar, till exempel studerande som just har avslutat sina studier eller forskare som beviljats inresa enligt rådets direktiv 2004/114/EG av den 13 december 2004 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för studier, elevutbyte, obetald yrkesutbildning eller volontärarbete⁽¹⁾ respektive rådets direktiv 2005/71/EG av den 12 oktober 2005 om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte⁽²⁾, och som inte åtnjuter konsoliderat tillträde till medlemsstatens arbetsmarknad enligt gemenskapslagstiftningen eller medlemsstatens nationella lagstiftning. När det gäller antalet personer som beviljas inresa behåller medlemsstaterna möjligheten att inte bevilja uppehållstillstånd för anställning generellt eller för vissa yrken, ekonomiska branscher eller regioner.
- (9) I detta direktiv kan vid bedömning av huruvida den aktuella tredjelandsmedborgaren innehar bevis på högre utbildning hänvisning göras till 1997 års Isced-nivå 5a och 6 (International Standard Classification of Education).
- (10) Detta direktiv bör innehålla bestämmelser om ett flexibelt och efterfrågestyrt system för inresa som baseras på objektiva kriterier, till exempel en lönetröskel som kan jämföras med lönenivåerna i medlemsstaterna, och på yrkeskvalifikationer. Det är nödvändigt att definiera en minsta gemensam nämnare för lönetröskeln för att garantera en viss grad av harmonisering av villkoren för inresa och vistelse i hela gemenskapen. Lönetröskeln anger en miniminivå medan medlemsstaterna kan fastställa en högre lönetröskel. Medlemsstaterna bör fastställa sina trösklar på ett sätt som överensstämmer med situationen och

organisationen på deras respektive arbetsmarknader och med deras allmänna invandringspolitik. En avvikelse från huvudordningen i fråga om lönetrösklar kan fastställas för specifika yrken där den berörda medlemsstaten anser att det finns särskild brist på tillgänglig arbetskraft och när de utgör en del av de större grupperna 1 och 2 i Isco-klassificeringen (International Standard Classification of Occupation).

- (11) Detta direktiv syftar endast till att fastställa villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, inom systemet med EU-blåkort, inklusive urvalskriterier för lönetröskeln. Lönetröskeln är enbart avsedd att, med beaktande av statistiska uppgifter som publicerats av kommissionen (Eurostat) eller av den berörda medlemsstaten, bidra till fastställandet av räckvidden för det EU-blåkort som varje medlemsstat infört på grundval av gemensamma regler. Den syftar inte till att fastställa löner och medför därför inte något undantag, vare sig från regler eller praxis på medlemsstatsnivå eller från kollektivavtal, och kan inte användas för någon harmonisering på området. I detta direktiv respekteras slutligen medlemsstaternas behörighet fullt ut, särskilt när det gäller sysselsättning, arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor.
- (12) När en medlemsstat har beslutat att bevilja inresa för en tredjelandsmedborgare som uppfyller de relevanta kriterierna, bör den tredjelandsmedborgare som har ansökt om EU-blåkort erhålla det särskilda uppehållstillstånd som föreskrivs i detta direktiv, vilket bör medge en successivt ökad tillgång till arbetsmarknaden samt rättigheter beträffande vistelse och rörlighet för vederbörande och dennes familj. Tidsfristen för prövningen av en ansökan om EU-blåkort bör inte inbegripa den tid som krävs för erkännande av yrkeskvalifikationer eller den tid som krävs för eventuellt utfärdande av en visering. Detta direktiv påverkar inte de nationella förfarandena för erkännande av examensbevis. Att en behörig myndighet utses enligt detta direktiv påverkar inte den roll och det ansvar som andra nationella myndigheter och, i förekommande fall, arbetsmarknadens parter har i fråga om att pröva och fatta beslut om ansökan.
- (13) EU-blåkortet bör vara utformat på ett sätt som överensstämmer med rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland⁽³⁾ och som gör det möjligt för medlemsstaterna att föra in uppgifter, bland annat om under vilka förutsättningar en person har rätt att arbeta.

⁽¹⁾ EUT L 375, 23.12.2004, s. 12.

⁽²⁾ EUT L 289, 3.11.2005, s. 15.

⁽³⁾ EGT L 157, 15.6.2002, s. 1.

- (14) Tredjelandsmedborgare som innehar en giltig resehandling och ett EU-blåkort som har utfärdats av en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, bör få tillstånd att resa in och röra sig fritt under en period av tre månader i de medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) ⁽¹⁾ och artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna.
- (15) Det bör erkännas att yrkesmässig och geografisk rörlighet för högkvalificerade arbetstagare från tredjeland är en grundläggande mekanism för att förbättra effektiviteten på arbetsmarknaden, förebygga brist på kvalificerad arbetskraft och utjämna regionala obalanser. För att iakttå principen om gemenskapsföreträde och förebygga eventuellt missbruk av systemet bör den yrkesmässiga rörligheten för högkvalificerade arbetstagare från tredjeland begränsas under de första två åren av laglig anställning i en medlemsstat.
- (16) I detta direktiv respekteras likabehandling mellan medborgare i medlemsstaterna och innehavare av EU-blåkort fullt ut i fråga om lön, när de befinner sig i jämförbara situationer.
- (17) Likabehandling av innehavare av ett EU-blåkort omfattar inte sådana yrkesutbildningsåtgärder som omfattas av socialt bistånd.
- (18) Innehavare av EU-blåkort bör åtnjuta likabehandling med avseende på social trygghet. I rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen ⁽²⁾ definieras olika grenar av social trygghet. Genom rådets förordning (EG) nr 859/2003 av den 14 maj 2003 om utvidgning av bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 574/72 till att gälla de medborgare i tredje land som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa bestämmelser ⁽³⁾ utvidgas bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71 till att även avse tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i gemenskapen och som befinner sig i en gränsöverskridande situation. Bestämmelserna om likabehandling i fråga om social trygghet i detta direktiv är också direkt tillämpliga på personer som reser in på en medlemsstats territorium direkt från ett tredjeland, förutsatt att personen i fråga är lagligen bosatt i medlemsstaten som innehavare av ett giltigt EU-blåkort, inklusive under en period av tillfällig arbetslöshet, samt uppfyller villkoren i nationell lagstiftning för att komma i fråga för berörda socialförsäkringsförmåner.
- Detta direktiv bör dock inte ge innehavare av EU-blåkort fler rättigheter än de som redan föreskrivs i gällande gemenskapslagstiftning om social trygghet för tredjelandsmedborgare som befinner sig i en situation med anknytning till flera medlemsstater. Vidare bör det genom detta direktiv inte beviljas rättigheter i situationer som inte omfattas av gemenskapslagstiftningen, till exempel avseende familjemedlemmar som är bosatta i ett tredjeland.
- (19) Yrkeskvalifikationer som en tredjelandsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat bör erkännas på samma villkor som en unionsmedborgares kvalifikationer, och kvalifikationer som har förvärvats i ett tredjeland bör beaktas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer ⁽⁴⁾.
- (20) Under den första tiden som en högkvalificerad arbetstagare från ett tredjeland vistas lagligt i en medlemsstat bör den geografiska rörligheten inom gemenskapen vara kontrollerad och styras av efterfrågan. Det bör införas undantag från rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning ⁽⁵⁾ för att inte missgynna geografiskt rörliga högkvalificerade arbetstagare från tredjeland som ännu inte beviljats ställning som varaktigt bosatta, i enlighet med vad som avses i det direktivet, och för att uppmuntra geografisk och cirkulär migration.
- (21) Rörligheten för högkvalificerade arbetstagare från tredjeland mellan gemenskapen och deras ursprungsländer bör främjas och upprätthållas. Det bör införas undantag från direktiv 2003/109/EG, för att förlänga tiden av bortovaro från gemenskapens territorium, utan att detta innebär ett avbrott i den period av laglig och oavbruten vistelse som krävs för rätt till EG-ställning som varaktigt bosatt. Högkvalificerade arbetstagare från tredjeland bör också ha rätt att vara borta från gemenskapens territorium under längre perioder än de som anges i direktiv 2003/109/EG sedan de har beviljats EG-ställning som varaktigt bosatta för att uppmuntra cirkulär migration av dessa personer.

⁽¹⁾ EUT L 105, 13.4.2006, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 149, 5.7.1971, s. 2.

⁽³⁾ EUT L 124, 20.5.2003, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT L 255, 30.9.2005, s. 22.

⁽⁵⁾ EUT L 16, 23.1.2004, s. 44.

- (22) Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna avstå från att i utvecklingsländer aktivt rekrytera inom sektorer som lider brist på personal. Det bör utvecklas etiska rekryteringsrutiner och rekryteringsprinciper för offentliga och privata arbetsgivare inom nyckelsektorer, till exempel hälsosektorn, vilket betonades i rådets och medlemsstaternas slutsatser av den 14 maj 2007 om det europeiska handlingsprogrammet för att avhjälpa den akuta bristen på hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländer (2007–2013), och, om det är lämpligt, för utbildningssektorn. Vid sidan av detta bör mekanismer, riktlinjer och andra verktyg utarbetas och tillämpas för att vid behov underlätta cirkulär och temporär migration samt andra åtgärder som kan bidra till att så långt möjligt minska de negativa verkningarna för utvecklingsländer vid migration av högkvalificerade arbetstagare och maximera de positiva verkningarna för att omvandla kompetensflykt till kompetensinflöde.
- (23) Förmånliga villkor för familjeåterförening och tillträde till arbetsmarknaden för makar bör vara ett grundläggande inslag i detta direktiv, som syftar till att attrahera högkvalificerade tredjelandsarbetstagare. Särskilda undantag från rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening⁽¹⁾ bör införas för att uppnå detta mål. Undantaget i artikel 15.3 i det här direktivet utesluter inte att medlemsstater kan behålla eller införa kriterier för integrering och integrationsåtgärder, inklusive språkstudier, för familjemedlemmar till en innehavare av EU-blåkort.
- (24) Särskilda rapporteringsbestämmelser bör införas för att övervaka tillämpningen av detta direktiv, också i syfte att kunna identifiera och möjligen motverka kunskapsflykt från utvecklingsländer och för att undvika kompetenslöseri. Relevanta uppgifter bör årligen överlämnas av medlemsstaterna till kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007 av den 11 juli 2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd⁽²⁾.
- (25) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen införande av ett särskilt inreseförfarande och antagande av villkor för inresa och vistelse i mer än tre månader på medlemsstaternas territorium för högkvalificerad anställning för tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, särskilt vad gäller säkerställande av dessa personers rörlighet mellan medlemsstaterna, och de därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (26) Detta direktiv tar hänsyn till de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och som återspeglas av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (27) I enlighet med punkt 34 i Europaparlamentets, rådets och kommissionens interinstitutionella avtal om bättre lagstiftning⁽³⁾ uppmuntras medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så vitt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan direktiven och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.
- (28) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av detta direktiv, som därför inte är bindande för eller tillämpligt på dessa medlemsstater.
- (29) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som därför inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att fastställa

- a) villkoren för inresa och vistelse i mer än tre månader på medlemsstaternas territorium för högkvalificerad anställning när det gäller tredjelandsmedborgare som innehar ett EU-blåkort samt deras familjemedlemmar,
- b) villkoren för tredjelandsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse i enlighet med led a i andra medlemsstater än den första medlemsstaten.

⁽¹⁾ EUT L 251, 3.10.2003, s. 12.

⁽²⁾ EUT L 199, 31.7.2007, s. 23.

⁽³⁾ EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) tredjelandsmedborgare: person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 17.1 i fördraget.
- b) högkvalificerad anställning: anställning
- av en person som i den berörda medlemsstaten i egenkap av arbetstagare är skyddad enligt nationell arbetsrätt och/eller enligt nationell praxis, oavsett rättsförhållandet, i syfte att för, eller under ledning av, någon annan utöva verkligt och effektivt arbete,
 - för vilken personen erhåller betalning, och
 - för vilken personen har relevant och särskild kompetens, som styrks genom högre yrkeskvalifikationer.
- c) EU-blåkort: ett tillstånd med beteckningen EU-blåkort som ger innehavaren rätt att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium i enlighet med villkoren i detta direktiv.
- d) första medlemsstat: den medlemsstat som först beviljade en tredjelandsmedborgare ett EU-blåkort.
- e) andra medlemsstat: varje annan medlemsstat än den första medlemsstaten.
- f) familjemedlemmar: tredjelandsmedborgare enligt definitionen i artikel 4.1 i direktiv 2003/86/EG.
- g) högre yrkeskvalifikationer: kvalifikationer som kan styrkas genom bevis på högre utbildning eller, om undantag om detta föreskrivs i nationell lagstiftning, genom bevis på minst fem års yrkeserfarenhet som är jämförbar med högre utbildning och som är relevant inom det yrke eller den bransch som specificeras i anställningskontraktet eller det bindande anställningserbjudandet.
- h) bevis på högre utbildning: examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis på formella kvalifikationer som utfärdats av en behörig instans och som styrker slutförandet av ett program för eftergymnasial högre utbildning, nämligen en uppsättning kurser som tillhandahålls av en högre utbildningsanordnare som erkänns som lärosäte av den stat där den är belägen. Vid tillämpningen av detta direktiv ska ett bevis på högre utbildning beaktas, under förutsättning att det krävs minst tre års studier för att förvärva det.

i) yrkeserfarenhet: faktiskt och lagligt utövande av yrket i fråga.

j) reglerat yrke: ett yrke enligt definitionen i artikel 3.1 a i direktiv 2005/36/EG.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa till en medlemsstats territorium för högkvalificerad anställning enligt villkoren i detta direktiv.

2. Detta direktiv ska inte vara tillämpligt på tredjelandsmedborgare som

- a) har rätt att vistas i en medlemsstat på grundval av tillfälligt skydd eller som har ansökt om rätt till vistelse på den grunden och väntar på beslut om sin ställning,
- b) åtnjuter internationellt skydd enligt rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet ⁽¹⁾ eller har ansökt om internationellt skydd enligt det direktivet och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut,
- c) åtnjuter skydd i enlighet med nationell lagstiftning, internationella förpliktelser eller praxis i medlemsstaten eller har ansökt om skydd i enlighet med nationell lagstiftning, internationella förpliktelser eller praxis i medlemsstaten och vars ansökan inte har lett till något slutligt beslut,
- d) ansöker om rätt att vistas i medlemsstaten som forskare i den mening som avses i direktiv 2005/71/EG, i syfte att genomföra ett forskningsprojekt,
- e) är familjemedlemmar till unionsmedborgare som har utövat eller som utövar sin rätt till fri rörlighet inom gemenskapen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier ⁽²⁾,
- f) åtnjuter ställning som varaktigt bosatta i en medlemsstat enligt direktiv 2003/109/EG och utövar sin rätt att vistas i en annan medlemsstat i syfte att bedriva ekonomisk verksamhet som anställd eller egenföretagare,

⁽¹⁾ EUT L 304, 30.9.2004, s. 12.

⁽²⁾ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77. Rättat i EUT L 229, 29.6.2004, s. 35.

- g) reser in i en medlemsstat i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av fysiska personer med anknytning till handel och investeringar,
- h) beviljats inresa till en medlemsstats territorium som säsongarbetare,
- i) fått uppskov med avvisning eller utvisning på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter,
- j) omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster ⁽¹⁾ så länge de är utstationerade på den berörda medlemsstatens territorium.

Vidare ska detta direktiv inte vara tillämpligt på tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar, oavsett nationalitet, som enligt överenskommelser mellan gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och dessa tredjeländer, å andra sidan, åtnjuter samma rätt till fri rörlighet som unionsmedborgare.

3. Detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av eventuella avtal mellan gemenskapen och/eller dess medlemsstater, å den ena sidan, och ett eller flera tredjeländer, å den andra, vilka innehåller en förteckning över yrken som bör undantas från tillämpningen av detta direktiv för att säkerställa en etisk rekrytering inom sektorer som kännetecknas av personalbrist, genom att skydda arbetskraft i utvecklingsländer som undertecknat dessa avtal.

4. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för alla anställningsändamål. Sådana uppehållstillstånd ska inte ge den rätt till vistelse i andra medlemsstater som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 4

Förmånligare bestämmelser

1. Detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i

- a) gemenskapslagstiftningen, inbegripet i bilaterala och multilaterala avtal mellan gemenskapen, eller gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och ett eller flera tredjeländer, å andra sidan,
- b) bilaterala eller multilaterala avtal mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredjeländer.

2. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas rätt att anta eller behålla förmånligare bestämmelser för de personer

som det är tillämpligt på när det gäller följande bestämmelser i direktivet, nämligen

- a) artikel 5.3 vid tillämpning av artikel 18,
- b) artiklarna 11, 12.1 andra meningen, 12.2, 13, 14, 15 och 16.4.

KAPITEL II

INRESEVILLKOR

Artikel 5

Inresekriterier

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10.1 ska en tredjelandsmedborgare som ansöker om ett EU-blåkort i enlighet med villkoren i detta direktiv

- a) visa upp ett giltigt anställningskontrakt eller, i enlighet med nationell lagstiftning, ett bindande anställningserbjudande om minst ett års högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten,
- b) visa upp en handling som styrker att han uppfyller de villkor som enligt nationell lagstiftning gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrke som anges i anställningskontraktet eller i det bindande anställningserbjudandet i enlighet med nationell lagstiftning,
- c) när det gäller oreglerade yrken, lägga fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det yrke eller den bransch som specificeras i anställningskontraktet eller i det bindande anställningserbjudandet i enlighet med nationell lagstiftning,
- d) uppvisa en resehandling, som är giltig enligt nationell rätt, och en viseringsansökan eller, vid behov, en visering samt, i förekommande fall, ett giltigt uppehållstillstånd eller en nationell visering för längre vistelse; medlemsstaterna får kräva att resehandlingen är giltig åtminstone under inledningen av den period för vilken uppehållstillståndet beviljats,
- e) lägga fram bevis för att han har, eller i enlighet med nationell lagstiftning, har ansökt om, en sjukförsäkring som täcker alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringsskydd och motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningskontraktet,
- f) inte anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet och allmän folkhälsa.

⁽¹⁾ EGT L 18, 21.1.1997, s. 1.

2. Medlemsstaterna får kräva att sökanden uppger sin adress på den berörda medlemsstatens territorium.

3. Utöver villkoren i punkt 1 får den bruttoårslönen som är resultatet av den månadslön eller årlön som anges i anställningskontraktet, eller i det bindande anställningserbjudandet, inte understiga en relevant lönetröskel som medlemsstaterna för ändamålet ska fastställa och offentliggöra och som ska vara minst en och en halv gång större än den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.

4. Vid tillämpningen av punkt 3 får medlemsstaterna kräva att alla villkor i tillämpliga lagar, kollektivavtal eller relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning ska vara uppfyllda.

5. Med avvikelse från punkt 3 får lönetröskeln för anställning inom de yrken där efterfrågan på arbetstagare från tredjeländ är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 enligt Isco, vara minst 1,2 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. I sådana fall ska den berörda medlemsstaten varje år tillstålla kommissionen en förteckning över de yrken för vilka en avvikelse har beslutats.

6. Denna artikel ska inte påverka tillämpliga kollektivavtal eller relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning.

Artikel 6

Inresekvoter

Detta direktiv ska inte inverka på en medlemsstats rätt att besluta om inresekvoter för tredjelandsmedborgare som inreser till dess territorium för högkvalificerad anställning.

KAPITEL III

EU-BLÅKORT, FÖRFARANDE OCH INSYN

Artikel 7

EU-blåkort

1. En tredjelandsmedborgare som har ansökt om EU-blåkort och som uppfyller kraven i artikel 5 och som har fått sin ansökan beviljad av de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 8, ska erhålla ett EU-blåkort.

Den berörda medlemsstaten ska ge tredjelandsmedborgare all hjälp de behöver för att erhålla nödvändiga viseringar.

2. Medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet på mellan ett och fyra år. Om anställningskontraktet omfattar en period som understiger denna giltighetstid, ska EU-blåkortet utfärdas för den period som anställningskontraktet gäller, plus tre månader.

3. Medlemsstatens behöriga myndigheter ska utfärda EU-blåkortet med hjälp av den enhetliga utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002. I enlighet med vad som anges i led a 7.5–9 i bilagan till den förordningen, ska medlemsstaterna på EU-blåkortet ange villkoren för tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med artikel 12.1 i detta direktiv. Under rubriken "Typ av tillstånd" i uppehållstillståndet ska medlemsstaterna ange "EU-blåkort".

4. Under giltighetstiden ska EU-blåkortet ge innehavaren rätt

a) att resa in till, på nytt resa in till och vistas på territoriet för den medlemsstat som utfärdat EU-blåkortet,

b) till de rättigheter som ges i detta direktiv.

Artikel 8

Grunder för avslag

1. Medlemsstaterna ska avslå en ansökan om EU-blåkort om sökanden inte uppfyller villkoren i artikel 5 eller om de handlingar som uppvisas till stöd för ansökan har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende.

2. Innan medlemsstaterna fattar beslut om en ansökan om EU-blåkort och när de överväger förlängning eller tillstånd enligt artikel 12.1 och 12.2 under de två första årens lagliga anställning som innehavare av ett EU-blåkort, får de undersöka situationen på sin arbetsmarknad och tillämpa sina nationella förfaranden för tillsättning av lediga platser.

Medlemsstaterna får kontrollera om den berörda lediga platsen inte kan tillsättas med nationell arbetskraft, med arbetskraft från gemenskapen, med tredjelandsmedborgare som lagligen vistas i den medlemsstaten och redan utgör en del av dess arbetsmarknad på grund av gemenskapslagstiftning eller nationell lagstiftning eller med personer med EG-ställning som varaktigt bosatta som önskar flytta till den medlemsstaten för högkvalificerad anställning i enlighet med kapitel III i direktiv 2003/109/EG.

3. En ansökan om EU-blåkort kan också nekas prövning på grundval av artikel 6.

4. Medlemsstaterna får avslå en ansökan om EU-blåkort för att säkerställa etiska krav inom de sektorer där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna.

5. Medlemsstaterna får avslå en ansökan om EU-blåkort om arbetsgivaren påförts sanktioner i enlighet med nationell lagstiftning för odeclarerat arbete och/eller olaglig anställning.

Artikel 9

Grunder för att återkalla eller inte förlänga EU-blåkort

1. Medlemsstaterna ska återkalla eller avslå en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort som utfärdats på grundval av detta direktiv i följande fall, nämligen

- a) om EU-blåkortet har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
- b) om det framkommer att innehavaren inte uppfyllde eller inte längre uppfyller kraven för inresa och vistelse i detta direktiv eller vistas i den berörda medlemsstaten av andra skäl än de för vilka innehavaren beviljades tillstånd,
- c) om innehavaren inte har respekterat begränsningarna i artikel 12.1 och 12.2 samt artikel 13.

2. Underlåtenhet att informera enligt artikel 12.2 andra stycket och artikel 13.4 ska inte anses utgöra tillräcklig grund för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort om innehavaren kan bevisa att informationen inte nådde de behöriga myndigheterna av orsaker som innehavaren inte rådde över.

3. Medlemsstaterna får återkalla eller avslå en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort som utfärdats på grundval av detta direktiv i följande fall:

- a) Av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och allmän folkhälsa.
- b) I de fall innehavaren av EU-blåkortet inte har tillräckliga medel för sin, och i tillämpliga fall sina familjemedlemmars, försörjning utan att utnyttja det sociala trygghetssystemet i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna ska bedöma innehavarens försörjningsmedel utifrån hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet och får beakta nivån för nationella minimilöner och pensioner samt det antal familjemedlemmar som den berörda personen har. En sådan bedömning ska inte ske under den arbetslöshetsperiod som avses i artikel 13.
- c) Om den berörda personen inte har meddelat sin adress.
- d) Om innehavaren av ett EU-blåkort ansöker om socialbidrag, förutsatt att den berörda medlemsstaten i förväg skriftligen har informerat honom om detta.

Artikel 10

Ansökan om inresa

1. Medlemsstaterna ska fastställa huruvida ansökningar om EU-blåkort ska göras av den berörda tredjelandsmedborgaren och/eller av dennes arbetsgivare.

2. Ansökan ska tas upp till prövning antingen när den berörda tredjelandsmedborgaren fortfarande befinner sig utanför den medlemsstat som han vill resa in i, eller när han redan vistas i den medlemsstaten och har ett giltigt uppehållstillstånd eller en nationell visering för längre vistelse.

3. Med avvikelse från punkt 2 får en medlemsstat i enlighet med sin nationella lagstiftning godta en ansökan som getts in när den berörda tredjelandsmedborgaren inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd men uppehåller sig lagligen på territoriet.

4. Med avvikelse från punkt 2 får en medlemsstat föreskriva att ansökan endast kan ges in utanför dess territorium, förutsatt att sådana begränsningar redan när detta direktiv antas finns fastställda i gällande lagstiftning för antingen alla tredjelandsmedborgare eller för specifika kategorier av tredjelandsmedborgare.

Artikel 11

Rättssäkerhetsgarantier

1. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska fatta beslut när ansökan om ett EU-blåkort är fullständig och, i enlighet med förfarandena i den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning, skriftligen underrätta sökanden om beslutet så snart som möjligt och senast 90 dagar efter det att ansökan lämnades in.

Följderna av att ett beslut inte har fattats innan den tid som anges i första stycket har löpt ut, ska regleras av den relevanta medlemsstatens nationella lagstiftning.

2. Om de uppgifter eller handlingar som lämnats till stöd för ansökan är otillräckliga, ska de behöriga myndigheterna underrätta sökanden om vilka ytterligare uppgifter som krävs samt fastställa en rimlig tidsfrist för att lämna dessa uppgifter. Den tidsfrist som anges i punkt 1 ska upphöra att löpa till dess att myndigheterna har mottagit de ytterligare uppgifter och handlingar som krävs. Om dessa ytterligare uppgifter och handlingar inte har lämnats inom tidsfristen får ansökan avslås.

3. Avslag på en ansökan om EU-blåkort, eller beslut om att inte förlänga eller återkalla ett EU-blåkort, ska meddelas genom en skriftlig underrättelse till den berörda tredjelandsmedborgaren och, i förekommande fall, till dennes arbetsgivare, i enlighet med de förfaranden som gäller enligt den relevanta nationella lagstiftningen, och ska kunna vara föremål för rättslig prövning i den berörda medlemsstaten i enlighet med nationell lagstiftning. Den skriftliga underrättelsen ska innehålla en motivering av beslutet och ange vilka prövningsförfaranden som står till buds och inom vilken tid ett sådant förfarande ska inledas.

KAPITEL IV

RÄTTIGHETER

Artikel 12

Tillträde till arbetsmarknaden

1. Under de första två åren av laglig anställning i den berörda medlemsstaten som innehavare av ett EU-blåkort ska den berörda personens tillträde till arbetsmarknaden vara begränsat till den anställning som uppfyller villkoren för inresa i artikel 5. Efter de första två åren får medlemsstaterna låta personen i fråga åtnjuta samma behandling som medlemsstatens egna medborgare när det gäller tillträde till anställningar som innebär högkvalificerat arbete.

2. Under de första två åren av laglig anställning i den berörda medlemsstaten ska ändringar av arbetsgivare för innehavare av ett EU-blåkort skriftligen godkännas i förväg av de behöriga myndigheterna i vistelsemedlemsstaten, i enlighet med nationella förfaranden och inom de tidsfrister som anges i artikel 11.1. Ändringar som påverkar inresevillkoren ska meddelas på förhand eller, om detta fastställs i nationell lagstiftning, godkännas på förhand.

Efter de första två åren och när medlemsstaten inte utnyttjar den möjlighet som anges i punkt 1 om lika behandling, ska personen i fråga i enlighet med nationella förfaranden meddela ändringar som påverkar villkoren i artikel 5 till de behöriga myndigheterna i vistelsemedlemsstaten.

3. Medlemsstaterna får behålla inskränkningar i möjligheterna till sådan anställning som, om så endast vid enstaka tillfällen, medför myndighetsutövning och ansvar för att skydda statens allmänna intressen, när anställningen i fråga, i enlighet med befintlig nationell lagstiftning eller gemenskapslagstiftning, är förbehållen egna medborgare.

4. Medlemsstaterna får behålla inskränkningar i möjligheterna till sådan anställning som, i enlighet med befintlig nationell lagstiftning eller gemenskapslagstiftning, är förbehållen medborgare i den berörda medlemsstaten, unionsmedborgare eller medborgare i EES-länder.

5. Denna artikel ska tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av principen om gemenskapsföreträde, såsom denna uttrycks i relevanta bestämmelser i 2003 och 2005 års anslutningsakter, särskilt när det gäller frågan om rätten för medborgare i berörda medlemsstater att få tillträde till arbetsmarknaden.

Artikel 13

Tillfällig arbetslöshet

1. Arbetslöshet ska inte i sig kunna ligga till grund för återkallande av ett EU-blåkort, om inte arbetslösheten överstiger tre månader i följd eller inträffar mer än en gång under EU-blåkortets giltighetstid.

2. Under den period som avses i punkt 1 ska innehavaren av EU-blåkortet ha möjlighet att söka och ta anställning enligt de villkor som anges i artikel 12.

3. Medlemsstaterna ska tillåta innehavare av EU-blåkortet att stanna på deras territorium till dess att ansökan om det nödvändiga godkännandet enligt artikel 12.2 har erhållits eller nekats. Ett sådant meddelande som avses i artikel 12.2 ska automatiskt avsluta arbetslöshetsperioden.

4. Innehavaren av EU-blåkortet ska, i enlighet med relevanta nationella förfaranden, meddela de behöriga myndigheterna i vistelsemedlemsstaten när arbetslöshetsperioden börjar.

Artikel 14

Likabehandling

1. Innehavare av EU-blåkort ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där kortet utfärdats när det gäller:

a) Arbetsvillkor, inbegripet löne- och uppsägningsvillkor, och villkor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

b) Föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke, inklusive de förmåner som sådana organisationer tillhandahåller, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om allmän ordning och allmän säkerhet.

c) Utbildning och yrkesutbildning.

d) Erkännande av examensbevis, utbildningsbevis för teoretiska utbildningar och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden.

e) Bestämmelser i den nationella lagstiftningen om de grenar av social trygghet som definieras i förordning (EEG) nr 1408/71. De särskilda bestämmelserna i bilagan till förordning (EG) nr 859/2003 ska följaktligen tillämpas.

f) Utan att det påverkar befintliga bilaterala avtal, utbetalning av intjänade inkomstrelaterade avtalsenliga pensioner som utbetalas på grund av ålderdom till den ersättningsnivå som tillämpas enligt lagstiftningen i gäldenärsmedlemsstaten eller gäldenärsmedlemsstaterna vid flytt till ett tredjeland.

g) Tillgång till varor och tjänster och leveranser av allmänt tillgängliga varor och tjänster, inbegripet förfaranden för att erhålla bostad, samt informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar.

h) Fri tillgång till hela den berörda medlemsstatens territorium, med de begränsningar som föreskrivs i nationell lagstiftning.

2. När det gäller punkt 1 c och g får den berörda medlemsstaten begränsa rätten till likabehandling i fråga om stipendier, studiemedel eller andra bidrag och lån avseende sekundärutbildning och högre utbildning samt yrkesutbildning, och förfaranden för att erhålla bostad.

När det gäller punkt 1 c

- a) kan särskilda förutsättningar enligt nationell lagstiftning krävas för tillträde till universitetsstudier och eftergymnasial utbildning,
- b) får den berörda medlemsstaten begränsa likabehandlingen till fall där den registrerade eller stadigvarande hemvisten för en innehavare av ett EU-blåkort, eller för den familjemedlem för vilken han ansöker om förmåner, befinner sig inom den berörda medlemsstatens territorium.

Punkt 1 g ska inte påverka avtalsfriheten i enlighet med gemenskapslagstiftningen och nationell lagstiftning.

3. Rätten till likabehandling enligt punkt 1 påverkar inte medlemsstatens rätt att återkalla eller vägra att förlänga EU-blåkortet i enlighet med artikel 9.

4. När en innehavare av EU-blåkortet flyttar till en annan medlemsstat i enlighet med artikel 18 och ett positivt beslut om utfärdande av ett EU-blåkort ännu inte har fattats, får medlemsstaterna begränsa likabehandlingen inom de områden som förtecknas i punkt 1 i den här artikeln, med undantag för leden b och d. Om medlemsstaterna under denna period låter sökanden arbeta, ska likabehandling med medborgare i den andra medlemsstaten beviljas inom alla områden i punkt 1.

Artikel 15

Familjemedlemmar

1. Direktiv 2003/86/EG ska vara tillämpligt med de undantag som föreskrivs i denna artikel.
2. Med avvikelse från artiklarna 3.1 och 8 i direktiv 2003/86/EG ska familjeåterförening inte göras beroende av om innehavaren av EU-blåkortet har rimliga utsikter att få ett permanent uppehållstillstånd och av att han har vistats i landet under en viss minimiperiod.
3. Med avvikelse från artikel 4.1 sista stycket och artikel 7.2 i direktiv 2003/86/EG får de integrationsvillkor och åtgärder som avses i dessa bestämmelser tillämpas först efter det att de berörda personerna har beviljats familjeåterförening.
4. Med avvikelse från artikel 5.4 första stycket i direktiv 2003/86/EG ska uppehållstillstånd för familjemedlemmar beviljas senast sex månader efter det att ansökan har getts in, om villkoren för familjeåterförening är uppfyllda.

5. Med avvikelse från artikel 13.2 och 13.3 i direktiv 2003/86/EG ska familjemedlemmars uppehållstillstånd ha samma giltighetstid som uppehållstillstånd som utfärdas till innehavare av EU-blåkort, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras resehandlingar.

6. Med avvikelse från artikel 14.2 andra meningen i direktiv 2003/86/EG ska medlemsstaterna inte tillämpa någon tidsfrist med avseende på tillträde till arbetsmarknaden.

Denna punkt ska tillämpas från och med den 19 december 2011.

7. Med avvikelse från artikel 15.1 i direktiv 2003/86/EG får vistelsetiden i olika medlemsstater läggas samman vid beräkningen av de fem år av vistelse som krävs för rätt till ett eget uppehållstillstånd.

8. Om en medlemsstat väljer att använda sig av den möjlighet som föreskrivs i punkt 7, ska bestämmelserna i artikel 16 i detta direktiv om sammanläggning av vistelseperioder i olika medlemsstater av en innehavare av ett EU-blåkort gälla i tillämpliga delar.

Artikel 16

Ställning som varaktigt bosatt för innehavare av EU-blåkort

1. Direktiv 2003/109/EG ska vara tillämpligt med de undantag som föreskrivs i denna artikel.
2. Med avvikelse från artikel 4.1 i direktiv 2003/109/EG ska innehavare av ett EU-blåkort som har utnyttjat den möjlighet som föreskrivs i artikel 18 i det här direktivet tillåtas att lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater för att kunna uppfylla kravet på vistelseperiodens längd, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
 - a) Fem års laglig och oavbruten vistelse inom gemenskapens territorium som innehavare av ett EU-blåkort.
 - b) Laglig och oavbruten vistelse som innehavare av ett EU-blåkort inom den medlemsstats territorium där en ansökan om EG-uppehållstillstånd som varaktigt bosatt ges in, under de två år som omedelbart föregår ingivandet av ansökan i fråga.
3. Med avvikelse från artikel 4.3 första stycket i direktiv 2003/109/EG gäller vid beräkningen av perioden av laglig och oavbruten vistelse i gemenskapen att perioder av bortavaro från gemenskapen inte ska medföra avbrott av den period som avses i punkt 2 a i den här artikeln om bortavaron understiger 12 på varandra följande månader och totalt inte överstiger 18 månader inom den period som avses i punkt 2 a i den här artikeln. Den här punkten ska även vara tillämplig i fall där innehavaren av ett EU-blåkort inte har använt sig av den möjlighet som föreskrivs i artikel 18.

4. Med avvikelse från artikel 9.1 c i direktiv 2003/109/EG ska medlemsstaterna förlänga den period som en varaktigt bosatt person i EG som innehar ett långvarigt uppehållstillstånd med den markering som avses i artikel 17.2, och de av dennes familjemedlemmar som har beviljats ställning som varaktigt bosatta, tillåts vara borta från gemenskapens territorium till 24 på varandra följande månader.

5. De undantag från direktiv 2003/109/EG som föreskrivs i punkterna 3 och 4 får begränsas om den berörda tredjelandsmedborgaren kan lägga fram bevis för att han har lämnat gemenskapens territorium för att bedriva verksamhet som anställd eller egenföretagare, utföra volontärarbete eller studera i sitt ursprungsland.

6. Artiklarna 14.1 f och 15 ska i tillämpliga fall fortsätta att gälla för innehavare av ett långvarigt uppehållstillstånd med den markering som avses i artikel 17.2 efter det att innehavaren av ett EU-blåkort har förvärvat ställning som varaktigt bosatt i EU.

Artikel 17

Långvarigt uppehållstillstånd

1. För innehavare av EU-blåkort som uppfyller villkoren för ställning som varaktigt bosatta i EG enligt artikel 16 ska ett uppehållstillstånd i enlighet med artikel 1.2 a i förordning (EG) nr 1030/2002 beviljas.

2. Under rubriken "Anmärkningar" i det uppehållstillstånd som avses i punkt 1 ska medlemsstaterna ange "F.d. innehavare av EU-blåkort".

KAPITEL V

VISTELSE I ANDRA MEDLEMSSTATER

Artikel 18

Villkor

1. Efter 18 månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten som innehavare av ett EU-blåkort, får den berörda personen och dennes familjemedlemmar flytta till en annan medlemsstat än den första medlemsstaten i syfte att ta en högkvalificerad anställning på de villkor som anges i denna artikel.

2. Snarast möjligt och senast en månad efter inresan till den andra medlemsstatens territorium ska innehavaren av EU-blåkortet och/eller dennes arbetsgivare ge in en ansökan om EU-blåkort till den berörda medlemsstatens behöriga myndighet och lägga fram alla handlingar som styrker uppfyllande av villkoren i artikel 5 i den andra medlemsstaten. Den andra medlemsstaten får i enlighet med nationell lagstiftning besluta att inte låta den sökande arbeta förrän den medlemsstatens behöriga myndighet har beviljat ansökan.

3. Ansökan kan också ges in till de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten medan innehavaren av EU-blåkortet fortfarande är bosatt på den första medlemsstatens territorium.

4. I enlighet med förfarandena i artikel 11 ska den andra medlemsstaten behandla ansökan och skriftligen underrätta sökanden och den första medlemsstaten om sitt beslut att

a) antingen utfärda ett EU-blåkort och tillåta sökanden att vistas på dess territorium för högkvalificerad anställning om villkoren i denna artikel är uppfyllda och det inte strider mot villkoren i artiklarna 7–14, eller

b) vägra att utfärda ett EU-blåkort och i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i nationell lagstiftning, inklusive utvisningsförfaranden, ålägga sökanden och dennes familjemedlemmar att lämna dess territorium om villkoren i denna artikel inte är uppfyllda. Den första medlemsstaten ska omedelbart och utan formaliteter återta innehavaren av EU-blåkort och dennes familjemedlemmar. Detta ska också tillämpas om giltighetstiden för det EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten har löpt ut eller återkallats under prövningen av ansökningen. Efter ett eventuellt återtagande ska artikel 13 tillämpas.

5. Om ett EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under förfarandet får medlemsstaterna, om den nationella lagstiftningen kräver detta, utfärda nationella tillfälliga uppehållstillstånd eller motsvarande tillstånd, som gör det möjligt för sökanden att fortsätta att lagligen vistas på deras territorium, till dess att de behöriga myndigheterna har fattat ett beslut om ansökan.

6. Sökanden och/eller dennes arbetsgivare kan hållas ansvarig för kostnaderna i samband med återvändandet och återtagandet av innehavaren av ett EU-blåkort och dennes familjemedlemmar i enlighet med punkt 4 b, inklusive i tillämpliga fall kostnader som täckts med offentliga medel.

7. Vid tillämpningen av denna artikel får medlemsstaterna fortsätta att tillämpa inresekvoter i enlighet med artikel 6.

8. Från och med andra gången som en innehavare av ett EU-blåkort, och i tillämpliga fall dennes familjemedlemmar, utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat enligt bestämmelserna i detta kapitel, ska "första medlemsstat" vara den medlemsstat från vilken han flyttar och "andra medlemsstat" vara den medlemsstat där den personen i fråga ansöker om vistelse.

Artikel 19

Bosättning i en andra medlemsstat för familjemedlemmar

1. Om innehavaren av ett EU-blåkort flyttar till en andra medlemsstat i enlighet med artikel 18 och familjen vid den tidpunkten redan var bildad i den första medlemsstaten, ska vederbörandes familjemedlemmar ges tillstånd att följa med eller ansluta till honom eller henne.

2. Senast en månad efter inresan till den andra medlemsstatens territorium ska familjemedlemmarna eller innehavaren av ett EU-blåkort i enlighet med nationell lagstiftning ge in en ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem till den medlemsstatens behöriga myndigheter.

Om ett uppehållstillstånd för familjemedlemmar som utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under förfarandet eller inte längre ger innehavaren rätt att lagligen vistas på den andra medlemsstatens territorium ska medlemsstaterna ge personen i fråga tillstånd att vistas på deras territorium, vid behov genom att utfärda nationella tillfälliga uppehållstillstånd eller motsvarande tillstånd, som gör det möjligt för sökanden att fortsätta att lagligen vistas på deras territorium med innehavaren av EU-blåkortet till dess att de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten har fattat ett beslut om ansökan.

3. Den andra medlemsstaten får kräva att de berörda familjemedlemmarna tillsammans med ansökan om uppehållstillstånd ger in

- a) sitt uppehållstillstånd i den första medlemsstaten och en giltig resehandling eller bestyrkta kopior av dessa samt vid behov en visering,
- b) bevis som styrker att de i egenskap av familjemedlemmar till innehavaren av EU-blåkort har varit bosatta i den första medlemsstaten,
- c) bevis som styrker att de har en sjukförsäkring som täcker alla risker i den andra medlemsstaten, eller att blåkortsinnehavaren har en sådan försäkring som omfattar även dem.

4. Den andra medlemsstaten får kräva att innehavaren av ett EU-blåkort kan styrka att

- a) innehavaren har en bostad som anses normal för en jämförbar familj i samma region och som uppfyller allmänna hälso- och säkerhetsnormer i den berörda medlemsstaten,
- b) innehavaren har stabila och regelbundna medel för sin egen och sina familjemedlemmars försörjning, utan att utnyttja det sociala trygghetssystemet i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna ska bedöma dessa försörjningsmedel utifrån vilken typ av medel det rör sig om samt inkomsternas regelbundenhet och får beakta nivån för nationella minimilöner och pensioner samt antalet familjemedlemmar.

5. Undantagen i artikel 15 ska i tillämpliga delar fortsätta att gälla.

6. Om familjen inte var bildad redan i den första medlemsstaten ska artikel 15 tillämpas.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 20

Genomförandeåtgärder

1. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen och övriga medlemsstater eventuella lagstiftningsåtgärder eller andra regleringsåtgärder med avseende på artiklarna 6, 8.2 och 18.6.

De medlemsstater som utnyttjar bestämmelserna i artikel 8.4 ska till kommissionen och övriga medlemsstater överlämna ett motiverat beslut som anger berörda länder och sektorer.

2. Medlemsstaterna ska årligen och första gången senast den 19 juni 2013 i enlighet med förordning (EG) nr 862/2007 till kommissionen lämna statistik över hur många tredjelandsmedborgare för vilka ett EU-blåkort har beviljats och, såvitt det är möjligt, förlängts eller återkallats under föregående kalenderår, med angivande av deras nationalitet och, så vitt det är möjligt, deras sysselsättning. Även statistik över familjemedlemmar som har beviljats inresa ska lämnas med undantag för uppgifter om deras yrken. För innehavare av ett EU-blåkort och deras familjemedlemmar som beviljas inresa i enlighet med artiklarna 18, 19 och 20 ska informationen dessutom, i den utsträckning som detta är möjligt, omfatta uppgifter om tidigare bosättningsmedlemsstat.

3. För att genomföra artikel 5.3 och, i förekommande fall, artikel 5.5 ska hänvisning göras till uppgifter från kommissionen (Eurostat) och, i förekommande fall, nationella uppgifter.

Artikel 21

Rapporter

Vart tredje år, och första gången senast den 19 juni 2014, ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av direktivet i medlemsstaterna, särskilt konsekvensbedömningen av artiklarna 3.4, 5 och 18, och föreslå de eventuella ändringar som krävs.

Kommissionen ska särskilt bedöma om den lönetröskel som anges i artikel 5 och de undantag som föreskrivs i samma artikel är ändamålsenliga, bland annat med beaktande av de olikartade ekonomiska, sektorsvisa och geografiska förhållandena inom medlemsstaterna.

Artikel 22

Kontaktpunkter

1. Medlemsstaterna ska utse kontaktpunkter som ska ansvara för att motta och översända den information som avses i artiklarna 16, 18 och 20.

2. Medlemsstaterna ska samarbeta på lämpligt sätt vid utbytet av sådan information och dokumentation som avses i punkt 1.

*Artikel 23***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 19 juni 2011. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 24***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 25***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Utfärdat i Bryssel den 25 maj 2009.

På rådets vägnar

J. ŠEBESTA

Ordförande

Sammanfattning av departementspromemorian Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28)

Bilaga 2

I promemorian presenteras förslag till genomförande av rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet)¹.

I promemorian föreslås införandet av ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning som betecknas EU-blåkort. För att beviljas ett EU-blåkort ska lönen vara minst en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Beslut om avslag på en ansökan om EU-blåkort eller ett beslut om återkallelse av EU-blåkort får överklagas.

Blåkortsdirektivet föreskriver att avvikelser ska göras i förhållande till vissa bestämmelser i direktivet om familjeåterförening och direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. För den som har EU-blåkort och för hans eller hennes familjemedlemmar ska mer förmånliga regler gälla. I promemorian föreslås därför att familjemedlemmar ska ha en rätt att återförenas med den som har EU-blåkort och att beslut om uppehållstillstånd till dessa ska meddelas senast sex månader efter det att ansökan har getts in. Vidare föreslås att en utlänning som har EU-blåkort får tillgodoräkna sig vistelseperioder i andra medlemsstater för att därigenom uppnå kravet på fem års vistelse vid ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

De bestämmelser som behövs för att genomföra blåkortsdirektivet i svensk rätt föreslås huvudsakligen föras in i ett nytt kapitel i utlänningslagen.

Enligt nuvarande ordning är Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller ett beslut om återkallelse av arbetstillstånd endast överklagbart om frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning. I promemorian föreslås att sådana beslut alltid ska få överklagas.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2012.

¹ EUT L 155, 18.6.2009, s. 17 (Celex 32009L0050).

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen (2005:716)

dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 3 §, 5 kap. 5 §, 5 a kap. 5 §, 8 kap. 16 §, 13 kap. 10 § och 14 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 6 a kap., och fyra nya paragrafer, 2 kap. 7 a §, 5 kap. 5 a §, 5 a kap. 1 a § och 23 kap. 2 a §, samt närmast före 2 kap. 7 a § ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

I denna lag finns föreskrifter om

- lagens innehåll, vissa definitioner och allmänna bestämmelser (1 kap.),
- villkor för att en utlänning ska få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (2 kap.),
- visering (3 kap.),
- uppehållsrätt (3a kap.),
- flyktingar och andra skyddsbehövande (4 kap.),
- uppehållstillstånd (5 kap.),
- tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatta i Sverige (5 a kap.),
- arbetstillstånd (6 kap.),
- *EU-blåkort (6 a kap.),*
- återkallelse av tillstånd (7 kap.),
- avvisning och utvisning (8 kap.),
- kontroll- och tvångsåtgärder (9 kap.),
- förvar och uppsikt avseende utlänningar (10 kap.),
- hur en utlänning som hålls i förvar ska behandlas (11 kap.),
- verkställighet av beslut om avvisning och utvisning (12 kap.),
- handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna m.m. (13 kap.),
- överklagande av förvaltningsmyndighets beslut (14 kap.),
- nöjdförklaring (15 kap.),
- migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen (16 kap.),
- skyldighet att lämna uppgifter (17 kap.),
- offentligt biträde (18 kap.),
- kostnadsansvar (19 kap.),
- bestämmelser om straff m.m. (20 kap.),
- tillfälligt skydd (21 kap.),
- tribunalvittnen (22 kap.), och
- särskilda bemyndiganden (23 kap.).

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

² Senaste lydelse 2009:1542.

2 kap.**3 §³**

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd *eller* har ställning som varaktigt bosatt.

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd, har ställning som varaktigt bosatt *eller återtas enligt 6 a kap. 16 §.*

EU-blåkort**7 a §**

Bestämmelser om EU-blåkort finns i 6 a kap.

5 kap.**5 §⁴**

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft uppehållstillstånd för arbete i sammanlagt fyra år.

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft uppehållstillstånd för arbete i sammanlagt fyra år. *Vid beräkning av tiden för uppehållstillstånd för arbete ska tid under vilken utlänningen har haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § räknas in.*

Upphållstillstånd får beviljas en utlänning som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning. Om utlänningen ska bedriva näringsverksamhet ska han eller hon ha förmåga att bedriva den aktuella verksamheten.

5 a §

Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § i sammanlagt fyra år.

5 a kap.**1 a §**

En ansökan från en tredjelandsmedborgare om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska beviljas om sökanden

³ Senaste lydelse 2011:705.

⁴ Senaste lydelse 2008:884.

har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.

Om vistelsen i en annan medlemsstat understiger arton månader, ska den inte tas med i beräkningen av vistelsens längd.

Vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt, ska inte anses vara avbrott i vistelsen.

5 §⁵

Ställning som varaktigt bosatt i Sverige *skall* återkallas om den som beviljats sådan ställning

Ställning som varaktigt bosatt i Sverige *ska* återkallas om den som beviljats sådan ställning

1. medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller förtigt omständigheter, som varit av betydelse för att få ställningen,
2. utvisas,
3. utgör ett hot mot allmän ordning,
4. har vistats utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under tolv månader i följd,
5. har vistats utanför Sveriges territorium under sex år i följd, eller
6. får ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat.

Har ställning som varaktigt bosatt i Sverige beviljats med stöd av 1 a §, ska vistelsetiden i första stycket 4 vara tjugofyra månader.

6 a kap. EU-blåkort

Förutsättningar för tillstånd

1 §

En utlänning som erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst ett år ska, om inte annat följer av 2 eller 3 §, beviljas ett

⁵ Senaste lydelse 2006:219.

uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige,

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige, och

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om utlänningen har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller har fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

2 §

Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till sådan medborgare,

2. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 15 b §, 21 kap. eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagandeavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot

gästforskare,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

5. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar,

6. har beviljats arbetstillstånd, eller är undantagen från kravet på arbetstillstånd, för säsongsarbete i Sverige,

7. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

8. är utstationerad i Sverige på sätt som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster⁶.

3 §

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas en utlänning som

1. uppvisar handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, eller

2. utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

⁶ EGT L 18, 21.1.1997, s. 1 (Celex 31996L0071).

***Tillståndets koppling till
anställning hos viss arbetsgivare
och visst slag av arbete***

4 §

Ett EU-blåkort ska under de första två åren knytas till viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska ett EU-blåkort endast knytas till ett visst slag av arbete.

Vid beräkningen av den tvåårsperiod under vilken EU-blåkortet ska knytas till såväl arbetsgivare som slag av arbete, ska även den tid som utlänningen haft ett tidigare EU-blåkort räknas in.

Om anställningen upphör under tillståndstiden för ett EU-blåkort, får utlänningen vistas i Sverige under en period av tre månader för att ansöka om ny anställning.

5 §

En utlänning som vill byta till en annan arbetsgivare än den som EU-blåkortet är knutet till ska ansöka om ett nytt EU-blåkort. Detsamma gäller vid byte av slag av arbete.

När ansökan om EU-blåkort ska vara gjord

6 §

En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlänningen

1. har ansökt om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,

2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och slutfört studier som motsvarar 180

högskolepoäng,

4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagandeavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, eller

5. har återtagits enligt 16 §.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller om utlämningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Tillståndstid

7 §

Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 8 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader.

Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort får inte överstiga fyra år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 a §.

Förlängning av tillståndstiden

8 §

Tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte överstiger den tid som anges i 7 § andra stycket.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,

2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något

avseende,

3. utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 1 §,

4. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de för vilka EU-blåkortet beviljades,

5. utlänningen har bytt till annan arbetsgivare eller annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

6. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

7. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Det som föreskrivs i andra stycket 6 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Anmälningsskyldighet

9 §

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket

1. om anställningen upphör, eller
2. om den avtalade lönen inte längre når upp till den nivå som anges i 1 §.

Byte till nationellt arbetstillstånd

10 §

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket och 6 kap. 4 § första meningen gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd enligt 5 kap. 10 § och 6 kap. 2 § om utlänningen

1. har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, eller
2. har återtagits enligt 16 §.

Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

11 §

Sådana familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 första stycket 1 och 2 till den som har ett EU-blåkort, ska beviljas uppehållstillstånd.

Familjemedlems uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

För barn som återoppar anknytning till den som har EU-blåkort eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

När ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlem ska vara gjord

12 §

En familjemedlem som avses i 11 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

1. ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort,

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en sådan utlänning som avses i 6 § tredje stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, eller

3. familjemedlemmen har återtagits enligt 16 § och den person som familjemedlemmen har anknytning till ansöker om nytt EU-blåkort.

13 §

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd enligt 11 § och som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som har haft EU-blåkort och beviljats uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd eller permanent uppehållstillstånd.

Återkallelse av tillstånd

14 §

Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,

2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,

3. förutsättningarna i 1 § inte längre är uppfyllda,

4. utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 1 §,

5. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de för vilka EU-blåkortet beviljades,

6. utlänningen har bytt till annan arbetsgivare eller annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

7. utlänningen varit arbetslös mer än tre månader i följd,

8. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

9. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 8 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

15 §

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 11 § får återkallas, om anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas.

Återtagande av utlänning som har EU-blåkort och dennes familjemedlemmar

16 §

Har en annan EU-stat avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Utlänning och hans eller hennes familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet i tre månader även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

Beslutande myndighet

17 §

Beslut enligt detta kapitel meddelas av Migrationsverket.

Föreskrifter om lönenivån

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om lönenivån enligt 1 § första stycket 1.

8 kap.

16 §⁷

Avslås eller avvisas en ansökan om uppehållstillstånd eller återkallas ett sådant tillstånd och befinner sig utlänningen i Sverige,

Avslås eller avvisas en ansökan om uppehållstillstånd eller återkallas ett sådant tillstånd och befinner sig utlänningen i Sverige,

⁷ Senaste lydelse 2009:1542.

ska det samtidigt meddelas beslut om avvisning eller utvisning, om inte särskilda skäl talar mot det.

ska det samtidigt meddelas beslut om avvisning eller utvisning, om inte särskilda skäl talar mot det.

Motsvarande gäller om en ansökan om EU-blåkort avslås eller om ett sådant tillstånd återkallas.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte om ansökan avvisas enligt 5 kap. 1 c § andra stycket.

13 kap.

10 §⁸

Ett beslut ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet om det avser

- resedokument,
- uppehållstillstånd,
- *arbetstillstånd*,
- statusförklaring,
- tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- avvisning eller utvisning,
- återreseförbud,
- förlängning eller upphävande av tidsfrist för frivillig avresa,
- förvar eller uppsikt, eller
- kroppsvisitation.

Vid beslut i fråga om nationell visering *eller arbetstillstånd* får skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas. En utlänning har dock alltid rätt till motivering av ett beslut i fråga om nationell visering, om beslutet går utlänningen emot och utlänningen omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, utan att vara medborgare i en EES-stat eller i Schweiz.

Vid beslut i fråga om nationell visering får skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas. En utlänning har dock alltid rätt till motivering av ett beslut i fråga om nationell visering, om beslutet går utlänningen emot och utlänningen omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, utan att vara medborgare i en EES-stat eller i Schweiz.

14 kap.

3 §⁹

Migrationsverkets beslut får överklagas till en migrationsdomstol, om beslutet innebär

- avvisning eller utvisning,
- avslag på en ansökan om
- avslag på en ansökan om

⁸ Senaste lydelse 2012:129.

⁹ Senaste 2011:705.

uppehållstillstånd *eller om* tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller
- återkallelse av ett uppehållstillstånd, *eller av* tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol, om frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut om avvisning eller utvisning.

uppehållstillstånd, *arbetstillstånd eller* tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller
- återkallelse av ett uppehållstillstånd, *arbetstillstånd eller* tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

23 kap.

2 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för handläggningen av ärenden om uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

Sådana föreskrifter får inte innebära att avgift tas ut för handläggning av ärenden om uppehållstillstånd som gäller

- 1. skyddsbehov,*
- 2. familjeåterförening med personer som fått uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov eller synnerligen ömmande omständigheter,*
- 3. vidarebosättning i Sverige, eller*
- 4. personer som omfattas av EES-avtalet eller andra internationella avtal.*

Denna lag träder i kraft den 1 december 2012.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll att 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

1 kap. 3 b § om EES-medborgare,

1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,

3 a kap. 2 § om familjemedlemmar till EES-medborgare,

4 kap. 1–4 §§ om flyktingar och andra skyddsbehövande,

5 kap. 1–1 c, 3–10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd,

6 a kap. 1–13 §§ om EU-blåkort,

8 kap. 7 a § om utvisning av utlänningar med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,

8 kap. 17 a § om sådana hänsyn som ska tas till anknytningen till Sverige, om fråga uppkommit om utvisning av en EES-medborgare eller en sådan medborgares familjemedlem,

9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,

10 kap. 1, 2, 4, 5–10 §§, 11 § första och andra styckena och 17 § om förvar och uppsikt,

12 kap. 1–5, 13 a och 21–23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,

13 kap. 1–7 §§ om muntlig handläggning hos förvaltningsmyndighet,

13 kap. 10 § om motivering av beslut,

13 kap. 11 § om tolkersättning,

13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,

13 kap. 15 och 16 §§ om DNA-analys,

16 kap. 1 § andra stycket om Migrationsöverdomstolen,

17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter,

18 kap. 1 § andra stycket om offentligt biträde för barn, samt

19 kap. 1–4 §§ om kostnadsansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2012.

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

² Senaste lydelse 2012:130.

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om studiestödslagen (1999:1395) dels att 1 kap. 4–7 §§, 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 1 kap. 8 och 9 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

Utländska medborgare ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare om de på grund av anställning eller etablering som egenföretagare *här i landet* kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från

1. EU-rätten,
2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller
3. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan, och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Första stycket gäller även familjemedlemmar som avses i 3 a kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) till sådana utländska medborgare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i denna paragraf.

5 §³

Utländska medborgare med permanent uppehålls rätt i Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska,

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

² Senaste lydelse 2010:441.

³ Senaste lydelse 2010:441.

när det gäller rätt studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare. Bilaga 3

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

6 §⁴

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige

1. om de har ställning som varaktigt bosatta i Sverige, eller

2. om de har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de

1. har ställning som varaktigt bosatta i Sverige,

2. har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, eller

3. har EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).

7 §⁵

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot

⁴ Senaste lydelse 2010:441.

⁵ Senaste lydelse 2010:441.

gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning, och
2. sådana gästforskares familjemedlemmar med uppehållstillstånd i Sverige.

gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,
2. familjemedlemmar till en sådan gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige, eller
3. familjemedlemmar till en sådan utländsk medborgare som har EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och har uppehållstillstånd och ska studera i Sverige.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra-fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra-fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

8 §

I 2 kap. 4 § andra-fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra-fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

9 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till 4–7 §§.

2 kap.

4 §⁶

Studiehjälp får lämnas till studerande som är svenska medborgare.

Studiehjälp får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har fått en varaktig anknytning till Sverige och som är

1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

⁶ Senaste lydelse 2010:441.

2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller
3. familjemedlemmar till sådana schweiziska medborgare som avses i 2 och som själva har uppehållstillstånd.

Studiehjälp får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra I 1 kap. 4–7 §§ finns styckena, 5 § första stycket, 6 § bestämmelser om att vissa första stycket och 7 § första stycket utländska medborgare ska framgå att vissa utländska jämföras med svenska medborgare ska jämföras med medborgare.

3 kap.

4 §⁷

Studiemedel får lämnas till studerande som är svenska medborgare.

Studiemedel får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har fått en varaktig anknytning till Sverige och som är

1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),
2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller
3. familjemedlemmar till sådana schweiziska medborgare som avses i 2 och som själva har uppehållstillstånd.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra I 1 kap. 4–6 §§ finns styckena, 5 § första stycket och 6 § bestämmelser om att vissa första stycket framgår att vissa utländska medborgare ska utländska medborgare ska jämföras med svenska jämföras med svenska medborgare.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2012.

⁷ Senaste lydelse 2010:441.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs¹ att 35 kap. 17 § och rubriken närmast före 35 kap. 17 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

Utländsk medborgare som är varaktigt bosatt i annan EU-stat *Utländska medborgare*

17 §

En försäkrad som inte är svensk medborgare ska, när det gäller beräkning av försäkringstid för garantiersättning enligt 15 §, likställas med en svensk medborgare, om han eller hon

1. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat med uppehållstillstånd i Sverige,

2. är en gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning, *eller*

3. är familjemedlem till en sådan gästforskare som avses i 2 och har uppehållstillstånd i Sverige.

2. är en gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

3. är familjemedlem till en sådan gästforskare som avses i 2 och har uppehållstillstånd i Sverige,

4. har EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), *eller*

5. är familjemedlem till en sådan person som avses i 4 och har uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2012.

¹ Jfr rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (EUT L 155, 18.6.2009, s. 17, Celex 32009L0050).

Följande myndigheter och organisationer har anmodats respektive erbjudits att lämna synpunkter på departementspromemoria Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28).

Riksdagens ombudsmän, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö, Justitiekanslern, Domstolsverket, Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen, Säkerhetspolisen, Ambassaden New Delhi, Ambassaden Peking, Svenska institutet, Skatteverket, Arbetsgivarverket, Högskoleverket, Centrala studiestödsnämnden, Överklagandenämnden för studiestöd, Uppsala universitet (Juridiska fakulteten), Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens skolverk, Vetenskapsrådet, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Tillväxtverket (f.d. NUTEK), Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén, Medlingsinstitutet, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Tjänstemännens Centralorganisation TCO, Sveriges akademikers Centralorganisation Saco, Landsorganisationen i Sverige LO, Näringslivets Regelnämnd NNR, Regelrådet, Chalmers tekniska högskola, Rädda Barnens Riksförbund, Föreningen Svenskar i Världen.